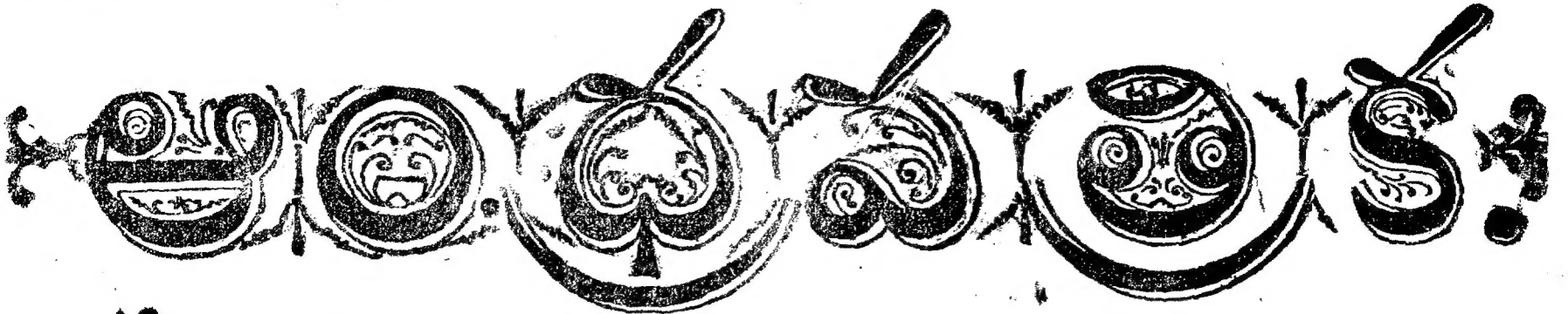

Register No. M. III8.

Post Box No. 212.

విడివత్రిక 1-కి 0-1-6

Telephone No. 544.

310962

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 11
సంపుటము ౧౧

చెన్నపట్టణము 1924 వ సం॥ సెప్టెంబరు నెల 10-వ తేది బుధవారము
శ్రీ రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, భాద్రపదమాస శుద్ధ ద్వాదశి ౧౨.

No. 186
సంచిక ౧౩౩

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

ఇప్పు గొప్పవారితే వేలకు వేలు యోగ్యతానగ్రిములు పొందియున్నది. చంచభావ చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము సకలవిడ

తలనొప్పుల మాన్పును, శాయపుపోట్ల కాపును,
చార్సపు నొప్పుల కారదోలును, పోట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాఘను.
వగ్గును తగ్గించును దురదనుతోలగింపును.

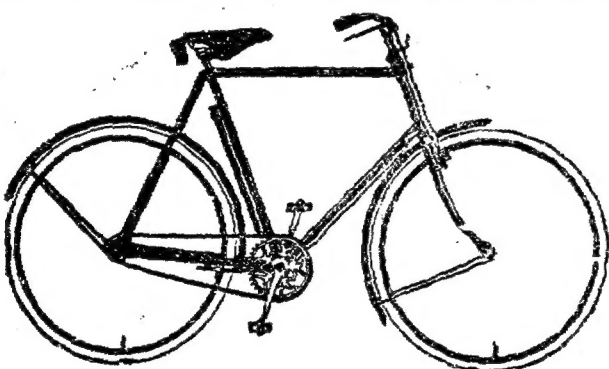
నొప్పులకు సంజీవివంటిది

ఈమందును దుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను నొలగింపి ఎనామున
కాలోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేయును.
విదేశములలో కూడా వాడుచున్నారు.

వక్ర-విడప్పీతో నహా శీసా 1-కి ర్పు 0-0-0; డజన్ 1-కి ర్పు 0-4-0. ప్రతియింట నుండుగగినది
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుకెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

అన్ని బైసికిళ్లు
కంటెను
ముందుగా
వచ్చినది.

40 సెం. ముల
నుండి
వాడుకలో
నున్నది.
భద్రమైన
బైసికిలు

అమోఘమైన బైకు డన్ లప్ పైరులతో నహా ధర 1-కి ర్పు 109-12-0.

శ్రేష్ఠమైనది.

తక్కువధరలో కావలసినవారు హక్కాల్సు పాపులరు సైకిల్ నే తప్పకకొనుట శ్రేయస్కరము

మిక్కిలి సరసమైన ధర ప్రకారము దొరకును.

మా ప్రస్తుతము రైట్టులో నున్నవాటితో దీనిని సరిపోల్పుటకు వీలులేదు.

ఇది బ్రిటిషువారిచే మిక్కిలి మేలైన సామానులతో చాలకాలమువరకు మన్నునట్లు
అభివృద్ధిచేయబడిన పద్ధతుల ననుసరించి తయారుచేయబడినది.

ప్రతి సంవత్సరమును వేనకువేలు విక్రయము.

ప్రేముకు ఎనామెలు వేయుటకు మునుపు తుక్కుపట్టకుండుటకై
కాస్తి టైజుడు చేయబడుట చాల ముఖ్యవిషయము.

దీనిని గుఱించి యిదివరలో వాడుచున్న లెక్కలేనవారిని అడిగి వారి అభిప్రాయమును
తెలుసుకొనుడు.

సోల్ ఏజెంట్లు:

ది ఇంగ్లీషు సైకిల్ అండ్ మోటారు ఇంజనీరింగు కంపెనీ,

తంజివిలాసము: నెం 9, బ్రాడ్వే, మదరాసు.
సైకిల్స్ మద్రాసు

ఇంపీరియల్ సినిమా హైరోథు, తిరువల్లిక్కేణి

6-9-24 శనివారమునుండి 12 9 24 తేది శుక్రవారమువరకు
సాయంత్రము 6-15 ప్రతినివము 2 ఆటలు రాత్రి 9-30
శని, ఆదివారములలో మధ్యాహ్నము 8-15 కూడ గలదు.

మత్తేంద్ర (1565)

కాష్టాన్ కిడ్డు శీరియల్, ఎడ్మిస్ట్రేటో కడపటివారం

(953) వెంగుటన్ సినిమా

6 9 24 శనివారమునుండి 12 9 24 శుక్రవారమువరకు
సాయంత్రము 6-15 ప్రతినివము 2 ఆటలు రాత్రి 9-30
శని, ఆదివారములందు మధ్యాహ్నము 8-15 కూడ గలదు

3-వ వారము-8 భాగములు. యూనివర్సల్ గార్డయన్ శీరియల్
“ది బీస్టు ఆఫ్ పారడైస్”

క్రూరమైన అడవిమృగములు ధీరులైన విల్లియం డెస్సాండ్
కి ఎలిస్ పెడ్డివిక్ సాహసకృత్యములు చూడతగినవి.
మ్యూసు, కామిక్ కూడ చూపబడును.

ఫౌంటెన్ కలములు

“విలో” శ్రేష్ఠిఫౌంటెన్ కలము మిక్కిలి మేలైనది
నమ్మకమైనది ధర మిక్కిలి సరసము గ్గు 7-0-0

“వాటర్ మాన్స్” ఐశియల్ 8.0-0 “క్లాక్ బ్లడ్” 8-8-0

“హార్ట్ వేక్” 2.12-0 సెండిక్ట్ ఫ్లై 0-12-0

సాధారణ క్లిప్సర్ 0-8-0

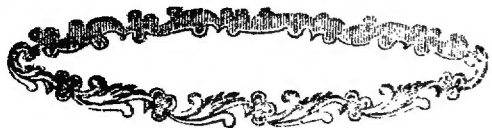
గిరిబ్రదర్స్, తిరువల్లిక్కేణి, మద్రాసు.

తెల సీమా 1 కి నేలకు మందు 9 0 4-0

ఈమూసెను తెలుగురాజు వేలు ౧ పి వలెనును. చక్క
మొకు పెంకులకు చాలి ముందక శిల్పకళలు తెలుగుడు.
అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు బొంబాయి.

కావలసినవి

బాలముడి

సూర్యచంద్ర

చిత్రనిచిత్ర గాజులకు పుట్టినిల్లు

ప్రస్తుత వనవాగరికమునకు తెలివబంగారుగాజులు పలురకములలో అనేక కొలతలలో అమ్మకమునకు సిద్ధముగా నున్నవి.

2½ సవరము మొదలు 6 సవరములవరకు తయారగును.

చేదారము సహా మజారి జత 1-కి రూ 10.0-0

ఒకసారి మానవ్య చేరముచేసిన అంతయు మీకే తెలియును.

సవరము బంగారుకు సీమచెండికి పూచీ యివ్వబడును. (8)

ఉమ్మడి గామయ్య తెట్టి గురుస్వామి తెట్టి కంపెనీ,

నగలవర్తకులు, 25 చైవాబజారురోడ్డు- మద్రాసు.

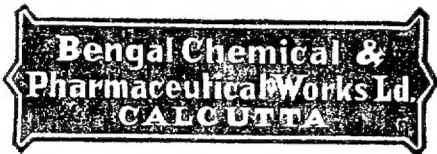
మ లే రి యా, ఇ త ర జ్ఞ ర ము ల కు

వై రె క్కు

ఒక్కటే అమ్మోస్తుమైన గుణమునిచ్చును. దీనిని ఉపయోగించి మంచిగుణమును, ఆరోగ్యమునుపొందిన లెక్కలేనివారే ఈ యోగ్యతాపత్ర నిచ్చియున్నారు. అందువల్లనే

వై రె క్కు అమితముగా

చిత్రయమగుచున్నది. రహస్యమైన ఔషధములుకాదు. ఫారములవాసిన పంపబడును. బుడ్డి 1-కి ధర రూ 0.18-0 ని. పి. చార్జీతోసహా రూ 1.2-0.

యునైటెడ్ ఇండియా లైఫ్ అస్యూరన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్

హె.ఆఫీసు మద్రాసు [స్థాపితము 1906]

“యునైటెడ్ ఇండియా లైఫ్ అస్యూరన్సు కంపెనీ” చేయుచున్న పనిని గురించి కొన్ని అభిప్రాయములు.

“ఈ హిందూదేశీయ భీమాకంపెనీ నిజముగా జయముగాంచిన వాటికింద ప్రస్తుతము చేర్చవచ్చును.”-“ఇస్సూరన్సు అబ్జర్వర్” లండను.

“స్వదేశీ భీమాకంపెనీలలో మిక్కిలి తెలివితోను పోడిమితోను వ్యాపారమునడపునట్టివిబహు కొద్దిగా గలవు అందులో యిదియొకటి” “ఇస్సూరన్సు అండు ఫైనాన్షియల్ రికార్డు” లండను.

కడకటికారి 1000 కి రూ 75 లు చొప్పున బోనసుయివ్వబడినది. ఏజంట్లు వలెను:—కమిషను, జీతము ధారాళముగాయివ్వబడును. ఆంగ్లజిల్లాలకు ఈ దిగువ విలాసమునకు దరఖాస్తులను పంపుకొనవలెను.

కామరాజు శ్రీనివాసరావుగారు, ఆంధ్రజిల్లాలకు ఛీఫ్ ఏజంట్, శ్రీకృష్ణవిలాసము, గుంటూరు, లేక కె. ఎన్. గోపాలయ్య, మేనేజరు,

అత్యద్భుతకుమారో గని వారి లో

గుణములేదని రుజువుచేయువారికి రూ 1.5-0-0 లు బహుమాన వివ్వబడును. అప్రాచళ కుమారోగములుగ్యారంటీగ కుదుర్చబడును ఒకడబ్బా వెల రూ 10-0-0 కేకింగపాట్టీతే వేరు.

రెడ్డి అండు కో, ప్రొఫెసరులు, యం. సుబ్బారెడ్డి, గోపాలపురం, క్రొత్తపేటపాస్టు గోదావరిజిల్లా.

వెలస్వల్పము! ఫలమత్యధికము!! ప్రతియొక్క కుతచ్ఛవ వాడతగినది !!

పాశ్యపు వెంకటాచలపండితులు వారి లోకామయహార కస్తూరిమాలలు:—ఈ దివ్యోషధము మిక్కిలి విలువైనకస్తూరి, కంతునుపువ్వు, పచ్చకర్పూరము, అమూల్యమైన వనమాలికలచేర్చి తయారుచేయబడినది. ఇంత విలువగల ఔషధముబీదవారు మొదలు భాగ్యవంతులు వరకు కష్టములేక కొనుటకై 250-300 మాలలం గల బుడ్డి 1-కి ధర 0-4-0 కే యివ్వబడుచున్నది. 6 బు 1-4-0. ప్యాకింగ ఛార్జీలున్నవేరు. బిడ్డలు మొదలు పెద్దలవరకు సాధారణమైన వ్యాధులన్నిటికి అనుపానభేదములతో వాడవలెను. ఇవిగాక ఈ దిగువ తెలుపబడినవి అత్యద్భుతమగు గుణములు.

వ్యవ్యరాజరసాయనము:—బలహీనము, రక్తిములేనివారు, నిశ్శక్తులు, జ్ఞాపకశక్తిలేనివారు, అతిక్లశకములగు వ్యాధులు కలవారి కిదిరామబోణమునోజు. వైద్యాధులను కుదుర్చుటయేగాక మంచిరక్తవృద్ధిని, అద్భుతమైన ధాతువృద్ధినికలిగించును. 2-0-0

మహాభృంగములకలెలము:—కండ్లుమంట, నిద్రలేమి, మనస్సుకు వ్యాధులము, వినువని తలనొప్పి మొదలు పనిచేయకుండుట మొదలగు రోగి, నేత్రరోగములను తప్పక కుదుర్చును. 0-8-0

ద్రుపపరిహారి:—ఎట్టిరకము తిట్లు, పొడ, ఎంతకాలము నుండియున్నను మూడుపూటలలో మాడిపోవును. 0-4-0

కారోకాంజనము: కండ్లలో ఎఱుపు, నీళ్లుకారుట, ముసక గాయముడుట, కండ్లకొప్పి, కండ్లమంట మొదలగునవి మామగను 0-8-0

మా ఔషధమున్నియు ధరస్వల్పము, ఫలమధికము. దీనినిజను ఒకసారి మాఔషధములు కొనినవారికే తెలియును. పాశ్యపు వెంకటాచలపండితులు, వైద్యకళాధికారి, ప్రధానవైద్యులు. 1

శ్రీ సీతారామవైద్యశాల, మైసూరు. (594)

చెన్న పురి బజారుధరలు

సెప్టెంబరు 10-వ తేది బుధవారము

(1) ధాన్యములు			
ననియాలు బా 1-కి రు	80.0-0	మొదలు	42.0-0 నఅకు
బియ్యము బస్తాలు		మొదలు	వరకు
మసుమ తెనాలివి ,, ప 48 గలవి రు	14.0-0		14.8-0
నెల్లూరివి ,, డిటా ,,	16.8-0		17.0-0
డిల్లీవి ,, డిటా 45 గలవి ,,	16.8-0		17.0-0
రాగులు రా. 164 బస్తా 1-కి ,,	8.12-0		9.0-0
సవ్వలు ,, ,,	22.0-0		24.0-0
(2) వస్తుధాన్యములు			
కందులు బస్తా 1-కి ర 205 రు	11.0-0	రు	12.0-0
నెనగలు ,, డిటా ,,	11.4-0		12.8-0
పెసలు ,, డిటా ,,	11.8-0		12.4-0
మినుములు ,, డిటా ,,	13.0-0		16.0-0
ఉలము ర 164 ,, ,,	9.4-0		11.4-0
(3) నూనె వస్తువులు			
సవ్వలనూనె బా 1-కి	రు	170.0-0	175.0-0
నెయ్యి మ 1-కి		14.0-0	26.0-0
కొండాపురం వేరునెనగపప్పుబా1-కి ,,	60.0-0		62.0-0
ఇతరప్రదేశము ,, ,,	55.0-0		58.0-0
వేరునెనగనూనె గానుగ బా 1-కి రు	148	మిషకానూనె	186
ఆముడమనూనె బా 1-కి	రు	190.0-0	
(4) చిల్లర వస్తువులు			
చాయపసుపు బా 1-కి	రు	205.0-0	210.0-0
మారపసుపు ,,	రు	140.0-0	160.0-0
మిరపకాయలు(గుంటూరివి) బా1-కి రు	105.0-0		140.0-0
గుంటూరుపాయకటు నీలిమండు మణుగు 1-కి రు	45,		50
కాళహస్తీపాయకట్టు ,,	రు	60,	70
తెల్లము బా 1-కి	రు	85.0-0	60.0-0
చింతపండు బా 1-కి	రు	80.0-0	49.0-0
(5) ఇనుము			
వట్టారకంబా 1-కి వ	రు	32.8-0	38.0-0
చదరం ,,		38.0-0	38.0-0
రవుండు ,,		38.0-0	36.0-0
(6) లోహములు			
చెండి 100 కులంకి	రు	78.0-0	82.0-0
బంగారము, కులము 1-కి	రు	24.2-0	24.10-0
సవగ 1-కి			15.8-0
ఇత్తడి బా 1-కి	రు	265.0-0	272.0-0
రాగి డిటా	రు	80.0-0	805.0-0
అస్కాచక్కెర బా 1-కి	రు	40.0-0	40.4-0
(7) రంగులు అలిజరై ను			
అవుకృష్ణుడు 20 డిగ్రీలు	రు	78.0-0	
తొట్టికృష్ణుడు డిటా			38.5
సింహం డిటా			38.5
గరం డిటా			38.5
(8) దూది			
జోండా వెస్టు బాచన 1-కి	రు	220.0-0	
(9) నూలు			
కోయంబుత్తూరు నెం 10½ పెట్టె 1-కి	రు	9.12-0	
మధుర నెం 12½ పెట్టె 1-కి	రు	8.7-0	
పుష్కూరు మోనుగ నెం 8½ పెట్టె 1-కి	రు	8.12-0	
అహమదాబాదు నెం 12½ పెట్టె 1-కి	రు	9.8-0	
డిటా నెం 14 డిటా	రు	10.2-0	
హోలూరు నెం 20	రు	12.8-0	
జపాన్ నెం 20	రు	12.4-0	
,, ,, 40 ఏ తేబిలు అయినను	రు	15.18-0	
గోకాకు నెం 12½	రు	9.15-0	
వడ్డాన్ నెం 24½	రు	12.4-0	
సక్సన్ దంతచూరము నోటిలోని సకలవ్యాధి ధులును మాన్యును.			
పండ్లకోస్తులు, ఇగుళ్లలో నెత్తురు నీముకాటులు వాచుట దీనివలన స్వస్థమగును. నాలుకమీది పొక్కులు తొలగును. ఇదిస్వదేశీ మూలకమైనవారితోను ఔషధద్రవ్యములతోను చేయబడినది			
1 డబ్బీ 0.2-0, డజను 1.4-0. టి.ఎన్. స్వామినాథశాస్త్రి, 1191 నెం. 1 ఎ. అలంగాత పిళ్లకిది తిరువల్లికేసీ మద్రాసు			

వ్యవసాయము

బె జి వాడ

(స్వకీయవిలేఖరి)

జూలై 1 ఉత్సవము

సెప్టెంబరు 5:—అనిమిషములకు గాన ప్రజాసేవ చేయుటకు ప్రారంభించి ఏబది సంవత్సరములు నిండిన సంవత్సరమున జూలై 1 ఉత్సవమును జరుపుటకై నిన్న రామమోహన గ్రంథాలయ భవనమునందు సభ జరిగినది. పట్టణములోని పెద్దలందరు సభ సలకరించిరి. ప్రిన్సిపల్ నలుజిడ్డి మ.రా.రాసింగరాజు సుబ్బారావుపంతులుగారు రధ్యక్షతవహించిరి. శ్రీయుతులు టి. భుజంగరావు, డాక్టరు రామచంద్రరావు, దాసు త్రివిక్రమరావు, రావుసాహెబు శేంకరరావు, మహబూబు అలీషేఖ, వావిలాల శివావధానులు, తుర్కపాటి శేషచలరావు గారలు అనిమిషములకు గాన గొప్పతనమునుగూర్చియు, ఆమె గారు హిందూదేశాన్నిదిక్కి చేసినవ్యక్తినిగూర్చియు విపులముగ సువన్యసించిరి. దేశములో నున్న అన్ని మతములవారును, అన్ని రాజకీయ కక్షలవారును అనిమిషములకు గాన సేవను కొనియాడుటవలన ఆమెగారు దేశమునకు చేసినమహోపకారము స్పష్టపడుచున్నదని అధ్యక్షులు చెప్పిరి.

ప్రకృతి వర్షం

ప్రకృతివర్షంతుల్యవము ఈనెల 31.8.24 లేదని మ.రా.రా కందుకూరివటుకు శ్రైరమూర్తిపంతులుగారి అధ్యక్షతకై జరిపబడినది. ప్రకృతిచికిత్సను గూర్చియు, ప్రకృతి ఆహారమునుగూర్చియు ఉపన్యాసము లొసంగబడినది.

మున్సిసిపల్ ఎన్నికలు

ఆ స్థానములకు ఎన్నికలు ఈ నెల 26, 27 తేదీలను జరుగును. కాంగ్రెసు పక్షమున ఈ స్థానములన్నింటికిని ప్రయత్నములు తీవ్రముగ జరుగుచున్నవి. పోటీదారులుపూడ తమ శక్తికొలది పాటుబడుచున్నారు. 39 ధర్మాస్తు ఫారములు దాఖలు చేయబడినవి. వీరిలో నెందరు చివరకు నిలిచెదరో చూడవలసి యున్నది.

వైకం సత్యాగ్రహము

వైకం సత్యాగ్రహమునకై మా పురపాలకసంఘము వారు నూరురూపాయలు సహాయముచేయుటకు తీర్మానింపగా జానీని జిల్లాకలెక్టరుగారు రద్దుచేసిరి.

బందరు

(స్వకీయవిలేఖరి)

మున్సిసిపల్ ఎన్నికలు

ఈ సంవత్సరము ఖాళీ కాబోవు ఏడుస్థానములకు ఎన్నికలు జరుగును. ఇదివరకు నిలిచినవారు రెండవవార్డులోని ఒక స్థానమును యిదివరకు బహుసంవత్సరములనుండి సభ్యులుగా వుంటున్న మాజీటి లక్ష్మీనరసింహారావు సామాజికంగా రును, అబ్దుల్ గఫూర్ అను హాజీముగారును నిలిచినారు. ఐదవ వార్డులోని ఒక స్థానమునకు ఇదివరలో సభ్యులుగానున్న తురగా లక్ష్మీనరసింహారావుగారును, కలపవర్రకులయిన జల్లవెంకట సుబ్బారావుగారును నిలిచినారు. శ్రీనరసింహారావుగారు ఏడవ వార్డులోని ఒక స్థానములనుండి సభ్యులుగా నుండియున్నారు. వీరు ప్రజాసంఘము వారిచే నియమింపబడినారు. శ్రీజల్లు సుబ్బారావుగారు వర్రకేశేఖరులు. ఘగర్ ఫ్యాక్టరీ సెక్రటరీగా నుండియున్నారు. ఆజవ వార్డులోని ఒక స్థానమునకు యిదివరలో సభ్యులయిన పిల్లారీపెట్టి బుచ్చివెంకటరావుగారు, వారణాసి రామారావుగారు, వేలుమూరి సూర్యనారాయణ గారు నిలిచినారు. వీరిలో శ్రీ సూర్యనారాయణగారు అభ్యర్థిత్వము వదులుకొనినట్లు తెలియుచున్నది. మిగిలినవారిలో పిల్లారీపెట్టి బుచ్చివెంకటరావుగారు, జస్టిస్ పార్టీ వారు. వారణాసి రామారావుగారు న్యాయవాదులు. క్రొత్తగ సభ్యత్వములకు యత్నించుచున్నారు. ప్రజాసంఘ నియమితులు.

ఏడవవార్డులోని రెండు స్థానములకు యిదివరలో సభ్యులుగానున్న వర్మతము లక్ష్మీనారాయణ, ఉదయగిరి గోపాల రత్నముగార్లును, కాశీపల్లి రజతగిరిపతిగారును, నిడుమెలు సూర్యనారాయణగారును నిలిచిరి.

ఎనిమిదవవార్డులోని ఒక స్థానమునకు యిదివరలో సభ్యులుగానున్న, మానవరెడ్డి సుబ్బారావుగారు, కృత్తివెంటి లక్ష్మీనారాయణగారును నిలిచిరి. కృత్తివెంటి లక్ష్మీనారాయణగారు యిదివరలో యీ మ్యునిసిపాలిటీలో పనిచేసి అనుభవము గడించియున్నారు.

పదనోకండవార్డులోని ఒక స్థానమునకు (చిలకలపూడి) చిలకలపూడి మునసబుగారును కొండపల్లి రామనాథయ్యగారును నల్లంపిఠూరు వెంకట నరసింహాచారిగారును, వారణాసి రామారావుగారును నిలిచిరి.

ముఖ్యముగ 5, 6, 8 వార్డుల స్థానములకు పోటీ బహు తీవ్రముగా ఉండగలదు. ఓటర్లు తమ బాధ్యతనుర్తిచి కా ఖాళీమానము చూడక ప్రజాభిప్రాయమును పాలించువారిని మాత్రమే సభ్యులుగా యెన్నుకొందురుగాకయని కోరుతున్నాము.

వరదబాధకుల సహాయనిధి

ఇదివరలో ప్రకటింపబడిన విరాళములుగాక యీక్రింది వితరణలీలరు నామములు పేర్కొనవగియున్నవి.

సరస్వతుల సుబ్బయ్యశాస్త్రిగారు సహజశ్రీ	25
హిందూమోసూలు	20
డి. మహాదేవరావుగారు	15
కె. ఎస్. కుమారస్వామి అయ్యగారు	15
మహమ్మద్ జయినత్ లాఖాన్ గారు పర్వత్ అసిస్టెంటు ఎస్. గురురావుగారు	5
అల్లాడి సుబ్రహ్మణ్య అయ్యగారు	5
దర్బా సుబ్బారావు, నిత్యానందశాస్త్రిగారు	5

రాజమహేంద్రవరము

(స్వకీయవిలేఖరి)

బుద్ధజయంతి

రాజకీయోన్నత ప్రాథమిక బోధనాభ్యసనపాఠశాల విద్యార్థులపాఠ్యాధ్యయనసంఘము భగవంతుని ఆవతారములలోని సాత్వికావతార మగు బుద్ధునిజయంతిసందర్భమున భాద్రపద శు ౬ గురువారమునాడు వై సంగము తరపున ఒకసభ జరుపబడినది. మ.రా.రా.శ్రీ దామెర్ల వెంకట్రావు పంతులు యమ్. ఏ. ఎల్. టి. వారగ్రా సనాధితత్వమున వహించి బుద్ధుని జన్మతపోవిధానము, అశోక సార్వభౌమునిద్వారా బౌద్ధమత ప్రచారము, బౌద్ధాలయములు, సూపములు, మతవిస్తారత, హిందూబౌద్ధమతముల విధానములందలి పోలికలను, హిందూమత సాంప్రదాయములు చెడ నున్నసమయమున బుద్ధుడుదయించి పూర్వము ఉపనిషత్తులందు సంగృహ్యతభావలోనున్న నీతులనే అప్పటి దేశభాషలో తేటతెల్లపరచె ననియు, ఇట్లే ధర్మము సరింపనున్న సమయ లందే భగవంతుడు తిరిగి తిరిగి యవతారమై త్రి సంగ్రహించుచు వచ్చెననియు, ప్రస్తుత మిట్టిస్థితియందున్న ప్రపంచము నుద్ధరింపటకు భగవంతు డవతారమై త్రి సున్నాడనియు, మున్నగు విషయములను విపులముగ సువన్యసించిరి. పిమ్మట ఇతరోపాధ్యాయులును, సంఘసభ్యులగు విద్యార్థులలో కొందరు సువన్య సించిరి. కార్యవర్గవందనార్పణములమధ్య జయజయధ్వనలతో సభ ముగింపబడియెను.

గోదావరి

గోదావరికి తిరిగి వరదలువచ్చినవి. నేటికి నీరు 52 అడుగులున్నది. ఇదివరలో 1900 సం॥రములో 62.5 అడుగులవరకు వచ్చినది. ఉపద్రవకరమగు వరదలు వచ్చుననువదతుల వ్యాప్తి తీవ్రముగ నున్నది. ఈ వరదకుల నమ్ముటకు ఆధారము లంతగా లేవు. 52 అడుగులు మాత్రమే వచ్చినది. ప్రజ లాందోళనపడవలసినపని లేదు.

శ్రీ మ్యునిసిపల్ కౌన్సిలరు

బ్రాహ్మణేతర విద్యార్థుల విద్యాభిమానసమాజమువారు మ్యునిసిపల్ కౌన్సిలలో శ్రీలపక్షమున సభ్యురాలుగా నియమింపబడిన శ్రీమతి కందుమర్తి బాబాయమ్మగారి కభినందన పత్రమును సమర్పించిరి.

గవర్నమెంటు ఆర్డుకాలేజీ

గవర్నమెంటు ఆర్డుకాలేజీలో ఉపాధ్యాయులుగనున్న శ్రీయుతులు ముక్కవిల్లి సూర్యనారాయణ, డి యల్. నరసింహంగార్లు బదిలీయయ్యెను. వారికి బిడ్డెల్సుప్రములను అల్పవారపువిందులను విద్యార్థులు చేసి గౌరవించిరి.

ఉరవకొండఫిగ్గారవార్డులు

(ఒకవిలేఖరినుండి)

సెప్టెంబరు 8:

కలవుపని:—ఉరవకొండ చిన్న చెరువునందు ౧౬ తేదీన కలవుపని ప్రారంభింతురు. పురుషులకు ౧-౨-౩-౪-౫-౬-౭-౮-౯-౧౦-౧౧-౧౨-౧౩-౧౪-౧౫-౧౬-౧౭-౧౮-౧౯-౨౦-౨౧-౨౨-౨౩-౨౪-౨౫-౨౬-౨౭-౨౮-౨౯-౩౦-౩౧-౩౨-౩౩-౩౪-౩౫-౩౬-౩౭-౩౮-౩౯-౪౦-౪౧-౪౨-౪౩-౪౪-౪౫-౪౬-౪౭-౪౮-౪౯-౫౦-౫౧-౫౨-౫౩-౫౪-౫౫-౫౬-౫౭-౫౮-౫౯-౬౦-౬౧-౬౨-౬౩-౬౪-౬౫-౬౬-౬౭-౬౮-౬౯-౭౦-౭౧-౭౨-౭౩-౭౪-౭౫-౭౬-౭౭-౭౮-౭౯-౮౦-౮౧-౮౨-౮౩-౮౪-౮౫-౮౬-౮౭-౮౮-౮౯-౯౦-౯౧-౯౨-౯౩-౯౪-౯౫-౯౬-౯౭-౯౮-౯౯-౧౦౦-౧౦౧-౧౦౨-౧౦౩-౧౦౪-౧౦౫-౧౦౬-౧౦౭-౧౦౮-౧౦౯-౧౧౦-౧౧౧-౧౧౨-౧౧౩-౧౧౪-౧౧౫-౧౧౬-౧౧౭-౧౧౮-౧౧౯-౧౨౦-౧౨౧-౧౨౨-౧౨౩-౧౨౪-౧౨౫-౧౨౬-౧౨౭-౧౨౮-౧౨౯-౧౩౦-౧౩౧-౧౩౨-౧౩౩-౧౩౪-౧౩౫-౧౩౬-౧౩౭-౧౩౮-౧౩౯-౧౪౦-౧౪౧-౧౪౨-౧౪౩-౧౪౪-౧౪౫-౧౪౬-౧౪౭-౧౪౮-౧౪౯-౧౫౦-౧౫౧-౧౫౨-౧౫౩-౧౫౪-౧౫౫-౧౫౬-౧౫౭-౧౫౮-౧౫౯-౧౬౦-౧౬౧-౧౬౨-౧౬౩-౧౬౪-౧౬౫-౧౬౬-౧౬౭-౧౬౮-౧౬౯-౧౭౦-౧౭౧-౧౭౨-౧౭౩-౧౭౪-౧౭౫-౧౭౬-౧౭౭-౧౭౮-౧౭౯-౧౮౦-౧౮౧-౧౮౨-౧౮౩-౧౮౪-౧౮౫-౧౮౬-౧౮౭-౧౮౮-౧౮౯-౧౯౦-౧౯౧-౧౯౨-౧౯౩-౧౯౪-౧౯౫-౧౯౬-౧౯౭-౧౯౮-౧౯౯-౨౦౦-౨౦౧-౨౦౨-౨౦౩-౨౦౪-౨౦౫-౨౦౬-౨౦౭-౨౦౮-౨౦౯-౨౧౦-౨౧౧-౨౧౨-౨౧౩-౨౧౪-౨౧౫-౨౧౬-౨౧౭-౨౧౮-౨౧౯-౨౨౦-౨౨౧-౨౨౨-౨౨౩-౨౨౪-౨౨౫-౨౨౬-౨౨౭-౨౨౮-౨౨౯-౨౩౦-౨౩౧-౨౩౨-౨౩౩-౨౩౪-౨౩౫-౨౩౬-౨౩౭-౨౩౮-౨౩౯-౨౪౦-౨౪౧-౨౪౨-౨౪౩-౨౪౪-౨౪౫-౨౪౬-౨౪౭-౨౪౮-౨౪౯-౨౫౦-౨౫౧-౨౫౨-౨౫౩-౨౫౪-౨౫౫-౨౫౬-౨౫౭-౨౫౮-౨౫౯-౨౬౦-౨౬౧-౨౬౨-౨౬౩-౨౬౪-౨౬౫-౨౬౬-౨౬౭-౨౬౮-౨౬౯-౨౭౦-౨౭౧-౨౭౨-౨౭౩-౨౭౪-౨౭౫-౨౭౬-౨౭౭-౨౭౮-౨౭౯-౨౮౦-౨౮౧-౨౮౨-౨౮౩-౨౮౪-౨౮౫-౨౮౬-౨౮౭-౨౮౮-౨౮౯-౨౯౦-౨౯౧-౨౯౨-౨౯౩-౨౯౪-౨౯౫-౨౯౬-౨౯౭-౨౯౮-౨౯౯-౩౦౦-౩౦౧-౩౦౨-౩౦౩-౩౦౪-౩౦౫-౩౦౬-౩౦౭-౩౦౮-౩౦౯-౩౧౦-౩౧౧-౩౧౨-౩౧౩-౩౧౪-౩౧౫-౩౧౬-౩౧౭-౩౧౮-౩౧౯-౩౨౦-౩౨౧-౩౨౨-౩౨౩-౩౨౪-౩౨౫-౩౨౬-౩౨౭-౩౨౮-౩౨౯-౩౩౦-౩౩౧-౩౩౨-౩౩౩-౩౩౪-౩౩౫-౩౩౬-౩౩౭-౩౩౮-౩౩౯-౩౪౦-౩౪౧-౩౪౨-౩౪౩-౩౪౪-౩౪౫-౩౪౬-౩౪౭-౩౪౮-౩౪౯-౩౫౦-౩౫౧-౩౫౨-౩౫౩-౩౫౪-౩౫౫-౩౫౬-౩౫౭-౩౫౮-౩౫౯-౩౬౦-౩౬౧-౩౬౨-౩౬౩-౩౬౪-౩౬౫-౩౬౬-౩౬౭-౩౬౮-౩౬౯-౩౭౦-౩౭౧-౩౭౨-౩౭౩-౩౭౪-౩౭౫-౩౭౬-౩౭౭-౩౭౮-౩౭౯-౩౮౦-౩౮౧-౩౮౨-౩౮౩-౩౮౪-౩౮౫-౩౮౬-౩౮౭-౩౮౮-౩౮౯-౩౯౦-౩౯౧-౩౯౨-౩౯౩-౩౯౪-౩౯౫-౩౯౬-౩౯౭-౩౯౮-౩౯౯-౪౦౦-౪౦౧-౪౦౨-౪౦౩-౪౦౪-౪౦౫-౪౦౬-౪౦౭-౪౦౮-౪౦౯-౪౧౦-౪౧౧-౪౧౨-౪౧౩-౪౧౪-౪౧౫-౪౧౬-౪౧౭-౪౧౮-౪౧౯-౪౨౦-౪౨౧-౪౨౨-౪౨౩-౪౨౪-౪౨౫-౪౨౬-౪౨౭-౪౨౮-౪౨౯-౪౩౦-౪౩౧-౪౩౨-౪౩౩-౪౩౪-౪౩౫-౪౩౬-౪౩౭-౪౩౮-౪౩౯-౪౪౦-౪౪౧-౪౪౨-౪౪౩-౪౪౪-౪౪౫-౪౪౬-౪౪౭-౪౪౮-౪౪౯-౪౫౦-౪౫౧-౪౫౨-౪౫౩-౪౫౪-౪౫౫-౪౫౬-౪౫౭-౪౫౮-౪౫౯-౪౬౦-౪౬౧-౪౬౨-౪౬౩-౪౬౪-౪౬౫-౪౬౬-౪౬౭-౪౬౮-౪౬౯-౪౭౦-౪౭౧-౪౭౨-౪౭౩-౪౭౪-౪౭౫-౪౭౬-౪౭౭-౪౭౮-౪౭౯-౪౮౦-౪౮౧-౪౮౨-౪౮౩-౪౮౪-౪౮౫-౪౮౬-౪౮౭-౪౮౮-౪౮౯-౪౯౦-౪౯౧-౪౯౨-౪౯౩-౪౯౪-౪౯౫-౪౯౬-౪౯౭-౪౯౮-౪౯౯-౫౦౦-౫౦౧-౫౦౨-౫౦౩-౫౦౪-౫౦౫-౫౦౬-౫౦౭-౫౦౮-౫౦౯-౫౧౦-౫౧౧-౫౧౨-౫౧౩-౫౧౪-౫౧౫-౫౧౬-౫౧౭-౫౧౮-౫౧౯-౫౨౦-౫౨౧-౫౨౨-౫౨౩-౫౨౪-౫౨౫-౫౨౬-౫౨౭-౫౨౮-౫౨౯-౫౩౦-౫౩౧-౫౩౨-౫౩౩-౫౩౪-౫౩౫-౫౩౬-౫౩౭-౫౩౮-౫౩౯-౫౪౦-౫౪౧-౫౪౨-౫౪౩-౫౪౪-౫౪౫-౫౪౬-౫౪౭-౫౪౮-౫౪౯-౫౫౦-౫౫౧-౫౫౨-౫౫౩-౫౫౪-౫౫౫-౫౫౬-౫౫౭-౫౫౮-౫౫౯-౫౬౦-౫౬౧-౫౬౨-౫౬౩-౫౬౪-౫౬౫-౫౬౬-౫౬౭-౫౬౮-౫౬౯-౫౭౦-౫౭౧-౫౭౨-౫౭౩-౫౭౪-౫౭౫-౫౭౬-౫౭౭-౫౭౮-౫౭౯-౫౮౦-౫౮౧-౫౮౨-౫౮౩-౫౮౪-౫౮౫-౫౮౬-౫౮౭-౫౮౮-౫౮౯-౫౯౦-౫౯౧-౫౯౨-౫౯౩-౫౯౪-౫౯౫-౫౯౬-౫౯౭-౫౯౮-౫౯౯-౬౦౦-౬౦౧-౬౦౨-౬౦౩-౬౦౪-౬౦౫-౬౦౬-౬౦౭-౬౦౮-౬౦౯-౬౧౦-౬౧౧-౬౧౨-౬౧౩-౬౧౪-౬౧౫-౬౧౬-౬౧౭-౬౧౮-౬౧౯-౬౨౦-౬౨౧-౬౨౨-౬౨౩-౬౨౪-౬౨౫-౬౨౬-౬౨౭-౬౨౮-౬౨౯-౬౩౦-౬౩౧-౬౩౨-౬౩౩-౬౩౪-౬౩౫-౬౩౬-౬౩౭-౬౩౮-౬౩౯-౬౪౦-౬౪౧-౬౪౨-౬౪౩-౬౪౪-౬౪౫-౬౪౬-౬౪౭-౬౪౮-౬౪౯-౬౫౦-౬౫౧-౬౫౨-౬౫౩-౬౫౪-౬౫౫-౬౫౬-౬౫౭-౬౫౮-౬౫౯-౬౬౦-౬౬౧-౬౬౨-౬౬౩-౬౬౪-౬౬౫-౬౬౬-౬౬౭-౬౬౮-౬౬౯-౬౭౦-౬౭౧-౬౭౨-౬౭౩-౬౭౪-౬౭౫-౬౭౬-౬౭౭-౬౭౮-౬౭౯-౬౮౦-౬౮౧-౬౮౨-౬౮౩-౬౮౪-౬౮౫-౬౮౬-౬౮౭-౬౮౮-౬౮౯-౬౯౦-౬౯౧-౬౯౨-౬౯౩-౬౯౪-౬౯౫-౬౯౬-౬౯౭-౬౯౮-౬౯౯-౭౦౦-౭౦౧-౭౦౨-౭౦౩-౭౦౪-౭౦౫-౭౦౬-౭౦౭-౭౦౮-౭౦౯-౭౧౦-౭౧౧-౭౧౨-౭౧౩-౭౧౪-౭౧౫-౭౧౬-౭౧౭-౭౧౮-౭౧౯-౭౨౦-౭౨౧-౭౨౨-౭౨౩-౭౨౪-౭౨౫-౭౨౬-౭౨౭-౭౨౮-౭౨౯-౭౩౦-౭౩౧-౭౩౨-౭౩౩-౭౩౪-౭౩౫-౭౩౬-౭౩౭-౭౩౮-౭౩౯-౭౪౦-౭౪౧-౭౪౨-౭౪౩-౭౪౪-౭౪౫-౭౪౬-౭౪౭-౭౪౮-౭౪౯-౭౫౦-౭౫౧-౭౫౨-౭౫౩-౭౫౪-౭౫౫-౭౫౬-౭౫౭-౭౫౮-౭౫౯-౭౬౦-౭౬౧-౭౬౨-౭౬౩-౭౬౪-౭౬౫-౭౬౬-౭౬౭-౭౬౮-౭౬౯-౭౭౦-౭౭౧-౭౭౨-౭౭౩-౭౭౪-౭౭౫-౭౭౬-౭౭౭-౭౭౮-౭౭౯-౭౮౦-౭౮౧-౭౮౨-౭౮౩-౭౮౪-౭౮౫-౭౮౬-౭౮౭-౭౮౮-౭౮౯-౭౯౦-౭౯౧-౭౯౨-౭౯౩-౭౯౪-౭౯౫-౭౯౬-౭౯౭-౭౯౮-౭౯౯-౮౦౦-౮౦౧-౮౦౨-౮౦౩-౮౦౪-౮౦౫-౮౦౬-౮౦౭-౮౦౮-౮౦౯-౮౧౦-౮౧౧-౮౧౨-౮౧౩-౮౧౪-౮౧౫-౮౧౬-౮౧౭-౮౧౮-౮౧౯-౮౨౦-౮౨౧-౮౨౨-౮౨౩-౮౨౪-౮౨౫-౮౨౬-౮౨౭-౮౨౮-౮౨౯-౮౩౦-౮౩౧-౮౩౨-౮౩౩-౮౩౪-౮౩౫-౮౩౬-౮౩౭-౮౩౮-౮౩౯-౮౪౦-౮౪౧-౮౪౨-౮౪౩-౮౪౪-౮౪౫-౮౪౬-౮౪౭-౮౪౮-౮౪౯-౮౫౦-౮౫౧-౮౫౨-౮౫౩-౮౫౪-౮౫౫-౮౫౬-౮౫౭-౮౫౮-౮౫౯-౮౬౦-౮౬౧-౮౬౨-౮౬౩-౮౬౪-౮౬౫-౮౬౬-౮౬౭-౮౬౮-౮౬౯-౮౭౦-౮౭౧-౮౭౨-౮౭౩-౮౭౪-౮౭౫-౮౭౬-౮౭౭-౮౭౮-౮౭౯-౮౮౦-౮౮౧-౮౮౨-౮౮౩-౮౮౪-౮౮౫-౮౮౬-౮౮౭-౮౮౮-౮౮౯-౮౯౦-౮౯౧-౮౯౨-౮౯౩-౮౯౪-౮౯౫-౮౯౬-౮౯౭-౮౯౮-౮౯౯-౯౦౦-౯౦౧-౯౦౨-౯౦౩-౯౦౪-౯౦౫-౯౦౬-౯౦౭-౯౦౮-౯౦౯-౯౧౦-౯౧౧-౯౧౨-౯౧౩-౯౧౪-౯౧౫-౯౧౬-౯౧౭-౯౧౮-౯౧౯-౯౨౦-౯౨౧-౯౨౨-౯౨౩-౯౨౪-౯౨౫-౯౨౬-౯౨౭-౯౨౮-౯౨౯-౯౩౦-౯౩౧-౯౩౨-౯౩౩-౯౩౪-౯౩౫-౯౩౬-౯౩౭-౯౩౮-౯౩౯-౯౪౦-౯౪౧-౯౪౨-౯౪౩-౯౪౪-౯౪౫-౯౪౬-౯౪౭-౯౪౮-౯౪౯-౯౫౦-౯౫౧-౯౫౨-౯౫౩-౯౫౪-౯౫౫-౯౫౬-౯౫౭-౯౫౮-౯౫౯-౯౬౦-౯౬౧-౯౬౨-౯౬౩-౯౬౪-౯౬౫-౯౬౬-౯౬౭-౯౬౮-౯౬౯-౯౭౦-౯౭౧-౯౭౨-౯౭౩-౯౭౪-౯౭౫-౯౭౬-౯౭౭-౯౭౮-౯౭౯-౯౮౦-౯౮౧-౯౮౨-౯౮౩-౯౮౪-౯౮౫-౯౮౬-౯౮౭-౯౮౮-౯౮౯-౯౯౦-౯౯౧-౯౯౨-౯౯౩-౯౯౪-౯౯౫-౯౯౬-౯౯౭-౯౯౮-౯౯౯-౧౦౦-౧౦౧-౧౦౨-౧౦౩-౧౦౪-౧౦౫-౧౦౬-౧౦౭-౧౦౮-౧౦౯-౧౧౦-౧౧౧-౧౧౨-౧౧౩-౧౧౪-౧౧౫-౧౧౬-౧౧౭-౧౧౮-౧౧౯-౧౨౦-౧౨౧-౧౨౨-౧౨౩-౧౨౪-౧౨౫-౧౨౬-౧౨౭-౧౨౮-౧౨౯-౧౩౦-౧౩౧-౧౩౨-౧౩౩-౧౩౪-౧౩౫-౧౩౬-౧౩౭-౧౩౮-౧౩౯-౧౪౦-౧౪౧-౧౪౨-౧౪౩-౧౪౪-౧౪౫-౧౪౬-౧౪౭-౧౪౮-౧౪౯-౧౫౦-౧౫౧-౧౫౨-౧౫౩-౧౫౪-౧౫౫-౧౫౬-౧౫౭-౧౫౮-౧౫౯-౧౬౦-౧౬౧-౧౬౨-౧౬౩-౧౬౪-౧౬౫-౧౬౬-౧౬౭-౧౬౮-౧౬౯-౧౭౦-౧౭౧-౧౭౨-౧౭౩-౧౭౪-౧౭౫-౧౭౬-౧౭౭-౧౭౮-౧౭౯-౧౮౦-౧౮౧-౧౮౨-౧౮౩-౧౮౪-౧౮౫-౧౮౬-౧౮౭-౧౮౮-౧౮౯-౧౯౦-౧౯౧-౧౯౨-౧౯౩-౧౯౪-౧౯౫-౧౯౬-౧౯౭-౧౯౮-౧౯౯-౨౦౦-౨౦౧-౨౦౨-౨౦౩-౨౦౪-౨౦౫-౨౦౬-౨౦౭-౨౦౮-౨౦౯-౨౧౦-౨౧౧-౨౧౨-౨౧౩-౨౧౪-౨౧౫-౨౧౬-౨

తెలుగులకు యేలాగు కొరకునాయనీ, పాడుగోడలకింద బక్క-
చిక్కిన శరీరములతో (చింతిలునల్లువాటిని చూచిన సెంతటి
పామరవానియైనా నవ్వువీరికి సాయముచేయని జన్మము ధన్యత
చేందదని దలచక మానడు.

ప్రభుత్వము ఆనాథలగు ముదుసలలకును, పిల్లలకును,
అంగహీనులకును వారి ఉపరహాషకాక్షమై వారమునకు ౧౭,
౧౦, ౭ ఆణాలవరకున యేమిపుట్టి ప్రతిగ్రామమున నిచ్చు
చుండిరి. ఉరనకొండ డెప్టీ కమిషనరుగారు ఏకాగ్రము
చేతనే ప్రస్తుత ప్రకటనను ప్రకటించినందున, ప్రైవేటునుండి
నిరంతరము ఉత్తరవులు వచ్చుచున్నవనియు చెప్పి ప్రతిగ్రామ
మును తిరిగి ఇదివర కిచ్చుచుండినవారిలో అర్హునికి ప్రతి
శ్రీమతునికి తొలగించివేయుటచూడ అతి విషాదమున
కాకరమైనది.

కావున బాధను, భవనంతులబారిన బడకుండ రైతులకు
సాయముచేసెదమను నెపమున ప్రభుత్వమువారు, బావుడి
ఆధారపేద్యమునకును, ఎద్దుల కొనుటకును, మేతకును, తిండికిని
తకాబియ్యముల గోరుమని రైతులను హెచ్చరించిరి. ప్రతిగ్రా
మమునకు రైతులు బులుముల గోరిరి. కాని అనేకదరఖాస్తులు
మంజూరుచేయకను, కోరినమొత్తము యివ్వకను, యిచ్చినను
సకాలమున కివ్వనందునను, పున్నయాస్తులు తాకట్టుపెట్టి వేరే
అప్పుసహా దొరకనందునను, రైతులను రైతుల నాశ్రయించు
కొన్న దీదలును సర్వస్వముల నుభయప్రభుత్వము చెందిరి.

నెల్లూరు

(స్వకీయవిలేఖరి)

మునిసిపల్ సంఘము

ఈనాడు మునిసిపల్ సంఘములో 6 ఫానములు
ఖాళీపడబోవుచున్నవి. ఈఫానముల నన్నిటిని కాంగ్రెసువారు
ఆక్రమించుకొని, మునిసిపల్ సంఘములద్వారా వీలగునంతవరకు
కాంగ్రెసు నిర్వాహకాధ్యక్షమును కొనసాగించుటకు తీర్మా
నించుచున్నారు. మరల నీనిషయమునుగూర్చి చర్చించుటకు,
శ్రీయుత కె. వి. రాఘవాచార్యులుగారు చెండు, మాడు సభలు
గావించిరి. ఈసభలయందు శ్రీయుతులు తిక్కనరపు రామిరెడ్డి,
వెన్నెలకంటి రాఘవయ్య, ఓరుగంటి వెంకటసుబ్బయ్య, మాడ
భూషి నరసింహాచార్యులు, కె. పార్థసారథి అయ్యంగార్,
జనాభిఖాజామొహిదీన్, దర్శి వెంకటసుబ్బయ్యశ్రేష్ఠి మున్న
గు కాంగ్రెసుప్రముఖుల నేతలుచేరి, కాంగ్రెసువారు మునిసిప
ల్ సంఘమునందు చేయవలసిన కార్యములగూర్చి కొంత విపుల
ముగ పరిశీలించిరి. సాధ్యమగునంతవరకు ప్రజాబాధముకొనుటకు,
స్వలాభ, అధికారా చేతుల త్యజించి పాటుపడవలయునని నిశ్చ
యించిరి. మునిసిపల్ సంఘమునకు కాంగ్రెసు అభ్యర్థులుగనుండు
వారు ఖిద్మత్తును నవలంబించవలయుననియు, తమపార్టీ నిబం
ధనలకు లోబడి యేపని చేయవలయు ననియు, ప్రభుత్వాధి
కారులకై యొసంగువందులను బహిష్కరింపవలయు ననియు
మాడ తీర్మానించిరి.

కాంగ్రెసు లభ్యర్థులు

ఈనిగునవారిని కాంగ్రెసు అభ్యర్థులుగా నియమించి
యున్నారు:—2 వార్డు సాలెబిడి వస్తరా స్టోక్ హవుసు
పేట—విన్నా రాజగోపాలరావుగారు.

3 వార్డు స్టోక్ హవుసుపేట ఉన్నాసాహెబుపేట—
తిక్కనరపు రామిరెడ్డిగారు.

5 వార్డు కబాడీపాలెం నుజేదారుపేట—పి. పున్న
య్యగారు.

9 వార్డు చాకలిబిడి మొదలు రాయబిబిడివరకు—వెన్నె
లకంటి రాఘవయ్యగారు.

10 వార్డు బారకాసు. శిఖరంవారిబిడి, అద్దత్తుం, పగతు
వార్డుబిడ్లు—బి. అణ్ణాసామి అయ్యగారు.

12 వార్డు గిడ్డంగిబిడి, కరోడాబిడి, సవరాలబిడి, మక్కల
గుంట—మహమ్మద్ ఖాజామొహిదీన్ గారు.

కాంగ్రెసు ఉపసంఘమువారి అభ్యర్థులను ఆమోదిం
చును, పురజనులు, వోటర్లు తమసహాయమును, సానుభూతి
వేల్చుచున్నారనియు. శ్రీయుతులు చివుకుల మాలకొండయ్య,
రేబాల సుందరరామిరెడ్డి, కొంతటి శేషయ్యశ్రేష్ఠి, దొడ్డా
నరసారెడ్డి, నూనె రామస్వామిశ్రేష్ఠి, పరిటాల నరసయ్యశ్రేష్ఠి,
అయితా చెంచయ్యశ్రేష్ఠి, టి. సి. చందాయపంపిశ్రేష్ఠి, పొత్తూరు
సుబ్బయ్యశ్రేష్ఠి, కేరూరు వరసయ్యశ్రేష్ఠి, అల్లారెడ్డి సుబ్బారామి

రెడ్డిగారు మున్నగు ప్రముఖులు, కాంగ్రెసువారిని మునిసిపల్
సంఘమునకు ఎన్నుకొనినచో, పురజనులకు లభించులాభముల
నూచించుచు కరపత్రములను, వోటర్లకు పంచిపెట్టుచున్నారని.

ప్రచారము

మునిసిపల్ సంఘపు ఎన్నికలను గూర్చి కాంగ్రెసువారు
దీర్ఘమగుప్రచారము చేయుచున్నారు. పురజనులనేకులు వీరియొ
డనే సానుభూతి తెలుపుచున్నారు. ప్రతివాడునందు సభలు
జరిపి వోటర్లకు తమ కార్యక్రమముగూర్చి ఉపన్యసించు
చున్నారు. ప్రోత్సహపెట్టుచు గొప్ప బహిరంగసభలో
ఉపన్యసించిరి.

కడచిన 30 సం॥ రమలనుండి మిక్కిలి ప్రసిద్ధిచెందినది,
నమ్మకమైనది, కశీలేని చెండికి సవరముబంగారుకు,
శ్రేష్ఠమైన మణులకు పూచీయివ్వబడును.

స్థాపితము 1893

ఈ రకము
యంకా క్రా
త్తరకముల గా
జాలకు మజారి
జత 1.కి రు 5
మొ 10 వరకు
గలదు. కావల
సిన ఎడల వి. పి
ద్వారా పం
పబడును.
సీమకమలాలు
అన్ని రకముల
పట్టెకెంపులు,
పువ్వురాగము
లు చెక్కిన న
గలు, బంగారు
చెండి నగలు,
యితర సామా
నుల క్యాట
లాగునకు వ్రాసిన ఇనాముగా పంపబడును.

వికంపి చీబిల్ దాన్ అందు నన్ను,
మాన్యుభావ్యరింగు జ్యాయలగ్గు, తపాలపెట్టె నెం 225,
112 చెనాబారురోడ్డు, మద్రాసు.

పానుగంటి లక్ష్మీ నరసింహారావు పంతులు గారి

పుస్తక

మొదటిభాగము 2-0-0

రెండవభాగము 2-0-0

రాజములు

మూడవభాగము 1-8-0

నాల్గవభాగము 1-12-0

1 కళ్యాణరాఘవము - 0-8-0	6 కంఠాధరణము - 1-0-0	11 పూర్ణిమ - 1-0-0
2 పాదుకా పట్టాభిషేకము - 1-4-0	7 హాస్యవల్లిరి - 0-12-0	12 సారంగధర - 1-8-0
3 వనవాస రాఘవము - 0-12-0	8 నర్మదా పురుకుత్సీయము - 0-12-0	13 బుద్ధబోధసుధ - 1-0-0
4 విజయరాఘవము - 1-0-0	9 విప్రహరాయణ - 0-12-0	14 ప్రకీర్తనవ్యాసములు - 1-4-0
5 వృద్ధినివాహము - 1-8-0	10 రాధాకృష్ణ - 0-1-0	15 సువర్ణతి - 1-0-0

కావలగు కొరవారికి పంపబడును
గోదావరిజిల్లా అని వ్రాయవలెను.

నరసము దృఢమైనది నమ్మకమైనది.

యిప్పటిమొత్తపుప్రకారము బాగుగా తయారుచేయబడిన ఇనుపపెట్టెలు
ఈదిగువ తెలుపబడిన వారివద్ద అమ్మకమునకు సిద్ధముగాయున్నది.
బాంకులు, కంపెనీలు, కార్యాలయములు, కోఆపరేటివ్ సంఘములు
మొదలగువారికి సరఫరా చేయబడినవి. (1429)

పి. న. టే. శ. మొదలియార్,
ఇనుపపెట్టెలు చేయువారు,
59, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

ప్రాప్తియొక్క,
నటరాజన్ ఎంజినీరింగు వర్కుసు. ఐరన్ అండు బ్రాస్ ఫౌండర్లు
అయిల్ ఎంజినులు, మోటారులు, మెషినుభాగములు, మొదలగునవి రిపేరు
చేయుటయందు సమర్థులగుదురు. రైతుముల్లుకు కావలసిన సిలండర్లు, సాప్పింగు,
నట్టులు, సురముగా యివ్వబడును. సుబ్బారాయన్ శిల్పి, పెద్దనాయకన్ పేట,
మద్రాసు. మెషినులకు సంబంధించిన భాగములన్నియు ఆర్డరు యిచ్చిన
తయారుచేసి యివ్వబడును. ఉత్తరములు వ్రాసిన బదులు వ్రాయబడును.

ఇంపీరియలువ్యాంకు కేసు

అప్రూవరు క్రాసువర్తి

9.9.24 ధలహారానంతరము కోర్టువారు తిరిగి సమావేశమైరి.

చాదరిగారు: - రామచంద్రయ్యగారు, ఈ ఉదయము పెండులకడనే నీవు ఇల్లువిడిచి బయటచెల్లలేదా?

సాక్షి: - లేదు.

ప్ర: - ఇంటివద్దనే యుంటివా?

ఉ: - అవును.

ప్ర: - గోపాలస్వామి అయ్యంగారింటికి మోటారులో తీసికొని పోవడలేదా?

ఉ: - లేనేలేదు.

ప్ర: - నీమామగారు నిన్న ఇచ్చటనున్నారని చెప్పితివి.

ఉ: - అవును.

ప్ర: - పోలీసువారిలోకలిసి.

ఉ: - కాదు.

నరసింహచారిగారు: - ఇంపీరియలు బ్యాంకునందు ఎందరు లెడ్జరుగమస్తాలుగలరు?

ఉ: - రి మంది.

ప్ర: - ఒక్కొక్క గమస్తా రెండవవానికి సమీపముగా మార్చుదురుగా?

ఉ: - అవును.

ప్ర: - అందుచే ఒకగమస్తా చేసినది రెండవవానికి బాగుగా కనపించగలదు.

ఉ: - విశదముగా తెలియజాలదు.

ప్ర: - ఇంపీరియల్ బ్యాంకునందు సాధారణముగా ఒక లెడ్జరుగమస్తాకు అధికముగా వ్రాయవలసిన చెక్కులుండునపుడు వెంటడి గమస్తాయొక్క సహాయము గోరుట మామూలుగాదా?

ఉ: - వారివారికన్న పరస్పర అన్యోన్యతనుబట్టి యుండును. మరియు ఎవనికైన అన్యధ్యతగలిగినప్పుడును.

ప్ర: - ఈ పద్ధతిగానే నీవుగూడ నీజాబునన్న గమస్తాను నీవు కొంతసహాయముకోరుమండెడివాడవు గాదా?

ఉ: - అవును. శవరిముత్తు నాకు సహాయముచేయుమండెడివాడు.

ప్ర: - శవరిముత్తును పద్దులు లెడ్జరులోనికి పోబుచేయుటను, చెక్కులపై సంతకముచేయుటను కోరుమండెడివాడవా?

ఉ: - అవును.

ప్ర: - ఆప్పుడప్పుడు నీకతడు సహాయముచేయుమండెడివాడా?

ఉ: - నాకు వీలయినప్పుడు నేను వానికిన్ని అతను నాకున్న అప్పుడప్పుడు సహాయపడుమండెడివారలము.

ప్ర: - ఈరీతిగనే ఇతర లెడ్జరుగమస్తాలందరు తమలోలాము ఒకరికొకరు సహాయపడుమండెడివారా?

ఉ: - వారి పరస్పరఅన్యోన్యతనుబట్టి.

ప్ర: - అట్టిపరస్పర సాయము జరుగుమండెడిదా?

ఉ: - అవును.

ప్ర: - రి వ ముద్దయి అయిన శవరిముత్తును నీవు 1921 సం॥ డిసెంబరులో క్రిస్మిస్ సెలవులయందు కలిసికొంటినని చెప్పినావు.

ఉ: - అవును.

ప్ర: - మియాన్ జాన్ అందు సన్స్ వారి చెక్కులను పాసుచేయునని శవరిముత్తు నిన్ను కోరినాడు.

ఉ: - అవును.

ప్ర: - శవరిముత్తుయొక్క ప్రోద్బలముచే నీవు జనవరిలో మియాన్ జానువారి చెక్కులు పాసుచేసినావా?

ఉ: - అవును.

ప్ర: - నీవు శవరిముత్తుయొక్క ప్రోద్బలమువలన పనులుచేసితివని బ్యాంకుఉద్యోగు లెవ్వరికైనా తెలియునా?

ఉ: - ఎవ్వరికి తెలియదు.

ప్ర: - బ్యాంకు ఉద్యోగులసమక్షమున 12.7.1923 వ స్టేటుమెంటు నొకదానినిచ్చితివి. అందులో ఎందైన శవరిముత్తుపేరు చెప్పితివా?

ఉ: - లేదు. కాని జూలై 12 వ తేదీన బ్యాంకువారి చేత మోసములు తెలియబడినప్పుడు, అహమ్మదు బాచాయొక్క

మోసముల విషయమై నేనడుగబడినప్పుడు, నాయంతట నేనే, అహమ్మదు బాచాయొక్కయు, మియాన్ జాను యొక్కయు నాటికోట్టు లెడ్జరునందలి మోసముల సంగతియంతయు చెప్పితిని.

ప్ర: - నాప్రశ్న అదిగాదు. నీవు బ్యాంకుఅధికారులతో శవరిముత్తు నిన్ను ప్రోత్సహించినట్లు చెప్పలేదుగా?

ఉ: - లేదు.

తదుపరి గ్రాంటుగారు సాక్షిని తిరుగవ రీక్ష మొనరించిరి.

గ్రాంటుగారు: - 24.11.22 సం॥ బాలస్సుపీటునందు ముడ్డిగారి అకౌంటులో నీవుమార్చకముందువక సఖ్యయుండెను?

సాక్షి: - సరియైనసంఖ్య 68,885.

ప్ర: - నీవు ద్రావకము వెల్లుప్రయోగించితివి?

ఉ: - సంఖ్యలు త్వరగాపోవునో లేదో తెలిసికొనుట కై ద్రావకమును వేసితిని.

ప్ర: - అంతెలుపోయినవా?

ఉ: - నేనిప్పుడు చెప్పజాలను.

ప్ర: - 24 నవంబరునందు ముడ్డిగారి రెండవ అకౌంటునందు పరిమిత నిలవంత?

ఉ: - 3,505 8.0.

ప్ర: - అదిబాలస్సుపీటునందలి సంఖ్య?

ఉ: - అవును.

సాక్షి ప్రత్యుత్తరమొసంగుచు పెట్టిన అందరికి జాబుబడి బిల్ మానేజరువద్దకు పంపబడినదనియు, తన్ను అన్వేషణ ధ్వలచెక్కులమీద మొత్తములు నీవు ఇచ్చుచున్నది నిజమేనా "యనిప్రశ్నించినప్పుడు, "అటువంటి దేమియుజరుగుటలేదనియు అందుచే తనకేమియు భయకారణములేదని" చెప్పితినియు చెప్పెను.

ప్ర: - విటిమనుచేరినపిదప నీకు జ్వరముతగులుమండెననియు అందుచే ఆ రోజునుండి క్రమముగా పనిచేయులేదనియు చెప్పితివా?

ఉ: - అవును.

ప్ర: - తదుపరి నీవు అహమ్మదుబాచా ఇంటికిని పిమ్మటహంబళమునకు వెళ్లితివని చెప్పితివా.

ఉ: - అవును.

ప్ర: - ఏవారమునందు?

ఉ: - వారపు బాలస్సుంగు దినమునకు ముందు.

ప్ర: - రెండవ రోజున తిరిగి బ్యాంకుకు వచ్చితివా?

ఉ: - వచ్చినాను. ఈసందర్భమున చాదరిగారు ఆక్షేపణలేచిరి. పిదప గ్రాంటుగారు మరల నడిగిరి.

ప్ర: - తిరిగి బ్యాంకుకు ఏలవచ్చితివి?

ఉ: - నాకు స్వస్థతలేకున్నను నేనాదినమందు సెలవు తీసికొనజాలనైతిని. ఆఫీసుకు రానిచో ఇతరు లెవరైనను నాపని జూరుటకు ఏర్పాటుచేయబడి అందుగల లోపములను కనిపెట్టగలడు. అందువలన నేనేఆఫీసుకువచ్చి వలయు మార్పుల నొనర్చితిని.

ప్ర: - అహమ్మదు బాచా అకౌంటులో ఆరోజున చెక్కు పాసుచేసితివా?

ఉ: - అవును. రు 2,406.10.00లకు

ప్ర: - ఓనరు ద్రావుపుస్తకమందు వ్రాసితివా?

ఉ: - లేదు.

ప్ర: - అదిక్రమమా అక్రమమా?

ఉ: - అక్రమము.

ప్ర: - ఈదినము ఉదయమునందు ఒక అకౌంటు పుస్తకము విషయమై అందలి పద్దు ద్రావకముచే మార్చితివారేదా యని అడుగబడితివి.

ఉ: - అవును.

ప్ర: - కంప్లయింటు చేయబడినెంటునే ఎందైన ద్రావకము నుపయోగించితివా?

ఉ: - లేదు.

ప్ర: - పోలీసువారిచేత అట్లుచేయుటకు కోరబడితివా?

ఉ: - లేదు.

ప్ర: - ముక్రేగారికి సమక్షములో వాంగ్మూలముఒకటి దాఖలుచేసినట్లు జ్ఞాపకమున్నదా?

ఉ: - అవును. ఈసందర్భములో గ్రాంటుగా రావాంగ్మూలమును కోర్టులో దాఖలుచేయగోరగా చాదరిగారు, ముక్రేమద్దయని భయపెట్టగా ఆవాంగ్మూల మిచ్చెననియు ఎవిడెన్సుఆఫ్ 24 వ కేసునప్రకార మది దాఖలుచేయ వీలులే

దని ఆక్షేపించిరి. గ్రాంటుగారు సాక్షి కోర్టువారి ఎదుట ముద్దయి యాదనియు ఎవిడెన్సు ఆఫ్ 9 ను 157 కేసుల ప్రకారము చెల్లునని వాదించెను.

చాదరిగారు సాక్షియుద్దయి అయియున్నాడనియు, తమపని నొసంగినందుచే ఆతని విచారణ ఆపబడినదనియు, కాబట్టి 24 కేసున ప్రకారము అప్రూవరు సాక్షియు గూడదనియు. 157 వ కేసును 24 కేసు నకు సంబంధించదనియు వాదించెను.

పిమ్మట గ్రాంటుగారియొక్కయు చాదరిగారి వాదనలు వినివ్యామూర్తి చివరకే భయపెట్టబడి ఇచ్చిన వాంగ్మూలమును తానంగీకరించుట లేదని ఆక్షేపణను నొప్పుకొనెను.

పిదప గ్రాంటుగారు చీపు (వెసిడెన్స్ మాజిస్ట్రేటు)కి అప్రూవరు ఇచ్చిన వాంగ్మూలము దాఖలు చేయగోరగా చాదరిగారు అందుకు ఆక్షేపించుచు ఆగస్టు 31వ తేదీనుండి సెప్టెంబరు 4వ తేదీవరకు పోలీసువారి స్వాధీనముం దున్నట్లు సాక్షి ఒప్పుకొనెననియు ఇతడు ముద్దయి నేరయున్నాడనియు, పోలీసువారి అధీనమందుండినపుడు తన వాంగ్మూలములో అప్రూవరు ఒప్పుకొనుచున్నాడనియు అప్రూవరు (వెసిడెన్స్ మాజిస్ట్రేటు) బద్దకు తీసుక రాబడినప్పుడు తమపని ఇవ్వబడెననియు అందుచే (వెసిడెన్స్ మాజిస్ట్రేటు)న కిచ్చిన వాంగ్మూలము యొక్క (పతి (ఒరిజినలు) పోలీసు ఉద్యోగికి ఇవ్వబడియుండెననియు ప్రెసెండర్ములబట్టి వాంగ్మూలము దాఖలుచేయరాదనియు, ఈవిషయమై కొన్నిరూల్సు ప్రత్యేకముగా ఉన్నవనియు అని యన్నిటికి భిన్నముగా జరిగినవనియు అవి మాజిస్ట్రేటుకోర్టులకుగూడ అనవ్వేరించుననియు అంతరూల్సుకు వ్యతిరేకముగా ఉన్నదనియు చెప్పెను.

పిమ్మట నరసింహచారిగారు మరొక కేసునకింప ఆక్షేపణ లేచి ఉపసంహరించుకొనిరి. పిదప గ్రాంటుగారు 16వ కేసును గురించి మాట్లాడుచు రామచంద్రయ్యగారు ముద్దయి పక్షమున సాక్షిమివ్వజాలదనియు తమపని ఇచ్చినపిమ్మట అతను సాక్షిగానె ఎన్నబడుచున్నాడనియు ప్రమాణముపై ఎటి వాంగ్మూల మిచ్చుటకునైన అతను నేర్వగలిగియున్నాడని జెప్పెను.

చివరకు వ్యాయమూర్తిగారు 157కేసున క్రింద వాంగ్మూలము చెల్లునని చెప్పెను. పిదప గ్రాంటుగారు సాక్షిని ప్రశ్నించిరి.

ప్ర: - నీవు చీపు (వెసిడెన్స్ మాజిస్ట్రేటు)వద్దకు వెళ్లి సప్పటివిషయము జ్ఞాపకము గలదా?

ఉ: - ఉన్నది.

ప్ర: - మీరు ఎట్లుహాజీరినది స్ఫురించుచున్నదా?

ఉ: - అవును.

ప్ర: - కలిమిల్లా నీవు వాజ్యూల మిచ్చునపుడు సవరణలు చేయుమండెనది ఎరుంగదా?

చాదరిగారుఆప్రశ్న ద్విత్వపరీక్ష (రి-ఎక్సామినేషన్)కుసంబంధించినది కాదనిరి. పిమ్మట గ్రాంటుగారి వాదనలను గూడవిని వ్యాయమూర్తి ప్రశ్నలడగదగునని సెలవిడిరి.

ప్ర: - కలిమిల్లాగారు మాటిమాటికి సవరణచేయుమండెనని చాదరిగారితో చెప్పితివి.

ఉ: - అవును.

ప్ర: - ఆసవరణ లేమైన జ్ఞప్తియున్నవా?

ఉ: - జ్ఞప్తిగలదు. కాని అవినికేళ్ళయముగా సవరణగా జాలవు. దేహమందు అస్వస్థతచే నన్ను మ్యాజిస్ట్రేటుగారు వాంగ్మూలము వ్రే ప్రముగా చెప్పవలసింది. అందునేనువీక్షైల ముఖ్యాంశములు విడిచినప్పుడు కలిమిల్లాగారు వాటిసంగతి హెచ్చరించెడివారు. అట్లు 4 లేక 5 సమయముల చెప్పిరి.

ప్ర: - శివశంకరులో వాంగ్మూలమున కంతయు నీవే బాధ్యుడనని చెప్పినట్లు చాదరిగారితో చెప్పినావు.

ఉ: - అవును.

ప్ర: - దాని ఆర్థ మేమి?

ఉ: - ఇతరులెవ్వరు అందుచుబాధ్యులు గారు ఆహమ్మదు బాచాచేతనేనే కారకుడను.

ప్ర: - జూలై 12 వ తేదీన ముక్రేగారిచేత సీక్వెంసబడితివా?

ఉ: - అవును. అడివిబుగది యందు ముక్రేగారిని చూచితిని.

ప్ర: - గదియందు ఎవరెవరుండి?

ఉ: - ముక్రేగారు. లామ్మెగారు, ఆడివిబుగ్గు.

ప్ర: - ఏదైన పుస్తకములు లేబడెనా?

ఉ: - అహమ్మదుబాచా అకౌంటుగల లెడ్జరు.

ప్ర:—తరువాత ఏమి జరిగెను?

ఉ:—నేను గదిలోనికి వెళ్ళగానే ఆ అకౌంటంట్లో ఒక డ్రాఫ్టుల తెచ్చుకొని తర్వాత గదిలోంచి మరే గారు ఆడిగిరి. అందుకు నేను అకౌంటంట్ అహమ్మదు బాచాకు పంపితినియు దాని నెట్టుపత్రం చేసింది ముర్రేగారికి చెప్పితిని.

సాక్షి మరొకని ప్రశ్నలకు జవాబు చెప్పుచుతాను మా జ్యూరీటువద్ద వాంగ్మూల మొసంగిన పిదప పోలీసువారు మోక్షము విడుదలమై కొన్ని సంగతులు తనచేతలేనిన గోరింపుడు రెండుకొర్రలు తాను బ్యాంకువల్లెతినియు ఆసమయములందు కలిమిల్లాగా ను, పుల్ల వ్రేలు, కి న కం క ర న మొదలగు వారలు అచ్చట నుండిరియు, ఈ పుస్తకములన్నియు బ్యాంకులో డిప్యూటీ అకౌంటెంటుగారి క్రక్కగదిలో ఉంచబడెననియు చెప్పెను.

సాక్షి తరువాత తాను అనేకమందితో అనేక విషయములనుట్లాడినా ననియు అవన్నియు తాను చెప్పలేననియు చెప్పెను.

ప్ర:—అహమ్మదు బాచా అకౌంటంట్ జూదుము. అందు నీవు రంగుపెన్నికలకు రలు చూచినావుగదా!

ఉ:—అవును.

ప్ర:—అందు ఒకమార్పు గమనించుచున్నదిగదా! అది ఎవరు చేసితి?

ఉ:—నేను.

ప్ర:—అప్పుల విషయమై నీవు ప్రశ్నింపబడినాడవు. ప్రామిశరీలోను ఎప్పుడు నీకులభించినది? అందు “కోట్టిపేయ బడినది” అని యున్నదిగదా?

ఉ:—అవును.

ప్ర:—అవార ఎవరిది?

ఉ:—అవి అహమ్మదు బాచా యొక్క అక్షరములు.

ప్ర:—అహమ్మదు బాచా కేమైన డబ్బుచెల్లించితివా?

ఉ:—లేదు.

ప్ర:—నీమారు చెల్లించెనా?

ఉ:—లేదు.

ప్ర:—దీనిని తిరిగి నీకెప్పుడు తెచ్చుకొంటివి?

ఉ:—జూలై 12 లేదీ అనంతరము. పిమ్మట చాదరి గారు సాక్షిని మరల క్రాసుపరీక్ష చేసిరి.

చాదరిగారు:—(సాక్షినుద్దేశించి) ఇటుచూడుము. ఈ ప్రానోటు క త్తిరింపబడియున్నది. అందుగుభాగము కోయబడి యున్నది.

ఈభాగము కత్తెరతో క త్తిరింపబడినట్లు విశదముగా తెలియుచున్నది.

సాక్షి:—అది నాకేమియు తెలియదు. తదవధి చాదరి గారు దానిని న్యాయమూర్తిగారికిని, జ్యూరివారికిని జూపించెను.

ప్ర:—ఇది క త్తిరింపబడినట్లు నీకు కనిబడుటలేదా?

ఉ:—అహమ్మదు బాచానంద నుంచి ఈ ప్రానోటు నేను తీసుకొనిన వెంటనే దానిని మామూలుగారివద్దకు పంపితిని. ఆయన నిన్ననే నాకుమరల నిచ్చెను. కాని నాకు క త్తిరించిన విషయము ఏమియు తెలియదు.

ప్ర:—న్యాయమూర్తులకు అది క త్తిరింప బడినదో లేదో నీవు చెప్పదవా?

న్యాయమూర్తులు: దానినకు ఉన్నతా యని చాదరి గారి నడిగిరి.

చాదరిగారు:—నరసింహచారిగారు ఒకనకలు తీసుకొనినగాని దాని నిప్పుడు తీసుకరా లేదు.

న్యాయమూర్తి:—రేపది దాఖలు చేయవచ్చును.

చాదరిగారు:—అందు ఆరవములో “27 జూలైలో చెల్లుబడి అయి పంపబడినది” అని యున్నది నీకు తెలియునా?

సాక్షి:—నాకు తెలియదు. అది మా మామగారికి పంపబడెను.

ప్ర:—నీ మామగారుగూడ పోలీసు కమిషనరుగారికి “ఈ ప్రామిశరీలోను ఎందులకు చెల్లుబడి అయినదిగదా” అని పుత్తెరము వ్రాసియుండిరి. దానిని నీవు కలిమిల్లాగారికి ఇచ్చినావు.

ఉ:—ఇవ్వులేదు.

ప్ర:—(ప్రానోటు సాక్షికిజూపి) ఇది ఆసమయమందు ఇదే పరిమాణము గలిగియుండెనా? చెప్పవు.

ఉ: నాకు జ్ఞప్తలేదు.

పిదప కోర్టు ముగిసెను.

నేటి విచారణ

బ్యాంకు కార్యదర్శిగారిని క్రాసుపరీక్ష

(న్యాయమూర్తి బీన్లీగారియెదుట)

ఈ దినమున హైకోర్టు సెషన్సునందు న్యాయమూర్తి బీన్లీగారియెదుట ఇంపీరియలు బ్యాంకు కేసునందు ప్రాసిక్యూషన్ తరపున, న్యాయజేటుగ్రాంటుగారు, ఇంపీరియలు బ్యాంకు కార్యదర్శియగు మర్రేగారిసాక్ష్యమును పరీక్షించిరి. తరువాత డిప్యూటీ కలెక్టరు. ఎ. ఎన్. చాదరిగారు, మర్రేగారిని క్రాసుపరీక్ష చేయుటకు ప్రారంభించిరి. మొట్టమొదట, ఆశ్రానగు విరామచంద్రయ్యగారిని, చాదరిగారు మూడు నిమిషములవరకు పరీక్షించిరి.

మర్రే గారు

తరువాతి న్యాయజేటు గ్రాంటుగారు మర్రేగారిని క్రాసుపరీక్షగా నాత డిక్రీందిశివరములను దెలిపిరి.

మర్రేగారు:—వారం వారం ఈస్టేటుమెంటు నావద్దకు వచ్చుచుండును. ఇది నావద్ద రిఫరెన్సు కుంచబడునగాని అందరి ప్రతిపద్దను నేను జూడను. అందుకు వ్యతిరేకము. ఏప్రిలు నెలలో ముద్దాయి ఒకరుడ్రాఫ్టు అనుమతింపబడిన దాని కంటే చాలధికముగ నుండెను. కాని జూని నేను జూడలేదు. నేను దీనిని జూచినట్లు జ్ఞాపకములేదు. జూలై 6 తేది (1923) అహమ్మదు బాచాకు పంపిన చెక్కుపైనా సంతకముండెను. ఆచెక్కును చెల్లించుటలేని దాని యర్థము. కాని ఆసమయమున అహమ్మదు బాచాబాకీ, అనుమతింపబడిన మొత్తమునకులో బడియే యుండెనని. యెంచితిని ఆదినమున అ. బాచా బాకీ 7 లక్షలకు దాటియుండెను. 9 లేదీ 725 వేలకు దాటియుండెను.

న్యాయ:—6,9 లేదులలో చెక్కులపై సంతకముల నొనగ్గకపూర్వము ఖాతా యొక్క పరిశీతులను విచారించలేదా?

సాక్షి:—ఖాతాదారునకు అనుమతింపబడిన మొత్తము నకు లోబడియే యుండెననియు, అతడు ధనము నెప్పటి కప్పు చెల్లించుచుండెనని దలచి అట్లు జేయలేదు.

గ్రాంటుగారి ప్రశ్నలకు ప్రత్యుత్తర మొసగుచు:—1923 జూలై 12 లేదీన ల్యాంబుగారు వచ్చి చెక్కుల పుక్కుకములో అహమ్మదు బాచాకు సంబంధించిన పేజీలో కొన్నికృత్రిమపు అంకెలు మార్చబడినట్లు నాతో జెప్పిరి.

ఆదినమున లోకలు చెక్కులఖాతా 760 వేలకుపైగా అహమ్మదు బాచా యొక్క బాకీగలదు. అంతట నేను రెడ్డరులను దెప్పించి అందుతో సమానముగా మార్పులు రెడ్డరులలో గూడ గలదేమో చూచితిని. అప్పుడు రెడ్డరు అకౌంటులో నా మొత్తము 7 లక్షలపై చిల్లర మొత్తము 1 లక్షగా మార్చబడి యుండెను. నాకింకేమియు గాన్పించలేదు. తరువాత రెడ్డరు కీవరును పిలిచి, ఆహమ్మదు కారణము నడిగితిని. ఆహమ్మదు తానే యెవర్చితిని ఆశ్చర్యకరమైనది. తరువాత మరియొక రెడ్డరు కీవరును పిలిపించితిని. ఆరెక్కలను గురించి రామచంద్రయ్య తనదోషము నొప్పుకొనినపుడు ల్యాంబుగారు, ప్రజెరుగారు మరీయొక యిద్దరు గలరు. ముగ్గురు రెడ్డరుకీవరులు అదిపారబాటని బొంకిరి. అంతట వారిని పోలీసులకు వప్పించెదనని తెదరించితిని. తరువాత కొన్నిదినములకు అడయూరువద్ద, అహమ్మదు బాచాగారిని గలసికొంటిని. ల్యాంబుగారు గూడ వచ్చటనే యుండిరి. అప్పటికింక నువ్వయము 10 గంటలకు లోపుగనుండెను. అహమ్మదు బాచాను, 7 లక్షలను నెట్లు చెల్లించెదననియు, ఆరి కెవరైన విత్తులుగలరా యనియు నడిగితిని. అతడు జరిగిన దేదోజరిగినది పోనిండు అని చెప్పి ఒక జాబు నొసగెను.

అహమ్మదు బాచాజాబు

అజాబును గ్రాంటుగారు జదివిరి. అందు అహమ్మదు బాచా తాను తీసికొన్న 7 లక్షల ఓవరుడ్రాఫ్టును తన సెక్యూరిటీలో నొసగుచున్నాననియు, వాని నంగీకరించి ఓవరుడ్రాఫ్టు మొత్తమునకు కమిషన్సగవలెననియు నాజాబునందు గోరెను. ఈజాబు ఇంపీరియలుబ్యాంకు కార్యదర్శిపేర గలదు.

సాక్షి:—(గ్రాంటుగారి ప్రశ్నలకు ప్రత్యుత్తరమొసగుచు) తరువాత నేమియు జరుగలేదు. నేను రెండవముద్దాయి కలెక్టరును. అతడు వచ్చి సెక్యూరిటీలో నొసగిన జాబునా. యని యడిగెను. ఆవిషయము నామీద నాధారపడి యుండలేదని నుడిచితిని. అహమ్మదు బాచా తిరిగి కాన్పించినపుడు అతనిపై నాకు ద్వేషములేదనియు, జరిగినదేదో జరిగినదనియు నుడిచితిని.

మోసముగనుగొనబడినపుడు నేనుకొన్ని పుక్కులనులూత్రమే పరీక్షించితిని. ఏవిధముగ కాఖిలలో మార్పులు గావించబడెనోమాత్రమే పరీక్షించితిని. అందు, అంకెలనుదిద్దుట, ద్రాఫ్టును నువయోగించి మార్పులు గాన్పించెను. తరువాత నీవిషయములను బ్యాంకుఅధికారులకు వ్రాసితిని. వారివద్దనుండి జవాబువచ్చిన తరువాత పోలీసువారివద్ద ఫిర్యాదు దాఖలుచేసితిని.

చాదరిగారి క్రాసుపరీక్ష

చాదరిగారు:—సామాన్యముగా బ్యాంకులవారు వర్తకులకు ధనమును వడ్డీకొసగి, వారికి సౌకర్యముల నొనర్చుచుండును. ఇట్లానర్చుటకు సౌకర్యములు బ్యాంకుయొక్క ఫిట్టియైనను పేరుపైనను ఆధారపడియుండును.

మర్రేగారు:—అవును. బ్యాంకు వారు. న్యాయమగు సౌకర్యములను మాత్రమే వర్తకుల కొనర్చెదరు.

ప్ర:—బ్యాంకుఅధికారు డిట్టిసౌకర్యము లొనర్చుట సాధారణముగా వర్తకునియొక్క ఫిట్టితలపై నాధారపడి యుండును.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—ఇంపీరియలు బ్యాంకులో భారతీయ ఖాతాదారుల వ్యవహారములు బిల్లుమేనేజరుక్రిందనేయున్నవి. ఖాతాదార్ల ఫిట్టితలగురించిన వివరములన్నియు అతనికి దెలిసియుండును.

ప్ర:—అందుచే సహజముగ నీవును బిల్లుమేనేజరును ఒకరికొకరు తోడ్పడుకొనుచునేయుండురు.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—బిల్లు మేనేజరు ఒక ఖాతాదారుని గురించి కొన్నివివరములను నీకు తెలుపకుండ దాచిపెట్టెనని యెవరైననూ చించుచో నానూచన నేమాత్రమును నీవునమ్మువు.

ఉ:—నమ్మును. అతడు నాకు నిజముగ వివరముల దెలుపునని నమ్మెదను.

ప్ర:—సామాన్యముగా కొంతమంది ఖాతాదార్లను గురించి, వివరముల దెలుపవలెనని కోరుచు నితరబ్యాంకులు ఇంపీరియలు బ్యాంకునకు వ్రాయుచుండును

ఉ:—అవును.

ప్ర:—1922 ఫిబ్రవరి లేదీన ఇంటర్వేషనలు జ్వ్రంకువారు, ఈజాబును మీకువ్రాసిరి.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—ఫిబ్రవరి 15 లేదీన చార్టర్డ్ బ్యాంకువారి జాబును మీకు వ్రాసిరి.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—మి బ్యాంకువారు వానికి ప్రత్యుత్తరముల నొసగి యుండవలెను.

ఉ:—ఒకసారియే యుండవలెను.

అంతట న్యాయమూర్తిగారి కోరికపై జూరీ కారేఖిలలోని వివరముల దెలియజేయుటకుగా చాదరిగారు ఆజాబును జదివిరి. ఎం. ఎ. అహమ్మదు బాచాగారి ఫిట్టితలను గురించి చార్టర్డ్ ఇంటర్వేషనలు బ్యాంకులవారు ఇంపీరియలుబ్యాంకు వారిని గోరి యుండిరి. తరువాత చాదరిగారు మైజాబులకు ఇంపీరియలుబ్యాంకు వారొసగిన ప్రత్యుత్తరములనుగూడ జదివెను. అందు ఎం. ఎ. అహమ్మదు బాచాగారు చాలగౌరవస్థులగు వర్తకులనియు 5,6 లక్షల రూప్యముల విలువగలవ్యాపారము నొనర్చుచుండురనియు, ఎక్కువవ్యయవారనియు పురాతనపుకంటెనీయనియు నందుకొప్పుకొన్న యుండెను.

ప్ర:—ఈవిషయములు నిజమేనా?

ఉ:—అవును.

ప్ర:—అహమ్మదు బాచా సంబంధించినంతవరకు చాలపేరెన్నిక గనియుండెను.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—1921, 1922 సంవత్సరములలో నాతడు మంచి విస్తారముగ వ్యాపార మొనర్చుచుండెను.

ఉ:—విస్తారముగ వ్యాపార మొనర్చుచుండెను.

ప్ర:—అతనియందు ఇంపీరియలు బ్యాంకువారికి సంపూర్ణముగ నమ్మిక గలదు.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—చాలకీవర్తవ్యవహారములలో నాతడు బ్యాంకు వారికి సహాయమొనర్చుచుండెను.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—సామాన్యముగా బ్యాంకువారు, సమాజముగానని యెంచినబాకీలనుబట్టికొని, అహమ్మదుబాచా పూచీపడి, ఆబాకీని తనమీద వేసికొనుచుండెవాడు. నీకీవిషయము దెలియనిచో నీవిషయమును చెప్పెదను. ఈ పట్టుములో నూట్టచందుకంటె నీయనునది గల

దు. ఆంధ్రనదీ వారి మిశ్రాంతనకు రు 40 వేల శాతీపడిరి అలాగే వనూలుగాదని బ్యాంకువా రెందిరి. ఈవిషయమున బ్యాంకువారు అహమదుబాచా సహాయమున గోరగా, ఆతడా బాకీకి పూచీపడి ఈవిషయం బ్యాంకునకు ఋణగ్రహణయ్యెను.

ఉ:-అదినిజమే.

ప్ర:-మొత్త కొరకే అహమదు బాచా ఈ మొట్ట మొదట ఇంపీరియలు బ్యాంకులో ఓరు డ్రాఫ్ట్ దీయవలసి వచ్చెను.

ఉ:-అవును.

ప్ర:-ఈ లెఖాపత్రము నిజముగా మూల్గుండుము నిమనకుగా నొసగబడెను. అప్పటినుండియు అహమదు బాచా మిఋణగ్రహణయ్యెను.

ఉ:- ఆ వివరములన్నియు దెలియవుగాని అహమదు బాచాఋణమును తనపై కేసుకొనెననిమాత్ర మెరుగుదును.

ప్ర:-అది పంచించినదా?

ఉ:- నేనుభావముతో క్షణములే సెను. ఇంపీరియలు బ్యాంకువారు ప్రత్యేకపరిశీలకులందు తప్ప ఫిర్యాదపై ఋణము నొసగరు.

ఉ:-అవును.

ప్ర:- ఎప్పుడు పడితే అప్పటిదినముగా మార్పుకొనవగు ఋణము మార్చిమే యుండునుట యుపయోగకర మను విషయమే ఇందుకుకారణము.

ఉ:-అవును.

ప్ర:-అహమదు బాచా మొదట, 50 వేల ఋణమును సిరాస్తి తలా భాపై దీసుకొనెను.

ఉ:-అవును.

అతడు మొదట నెప్పుడు ఓవరు డ్రాఫ్ట్ దీసికొనెనో, కోర్టునకు వచ్చుటకు పూర్వము చూచుకొని వచ్చితివి

ఉ:-లేదు ల్యాంబుగారు జూపిరి.

ప్ర:-మీరితలాఖాపత్రములను, బ్యాంకు సాలిసిటరు లకు, అభిప్రాయము కొరకు పంపితిరి.

ఉ:- (కాగితములజూచి) అవును.

ప్ర:-అతనికి ఇట్లు ప్రత్యేకాదరణ నొసగుటకు కారణము. తలదు చాలనమ్మకమునకు ప్రసిద్ధిచెందియుండవలెను.

ఉ:-అతనియందు మాకు విశ్వాసముండెను.

ప్ర:-ఓవరు డ్రాఫ్ట్ అక్కంటును ఓసగుటకు ప్రభు మమున ఋణముల కాఖమరినుండి ఆ సు ప తి వచ్చు ను వారి కొకక వరుపుస్తకముండును. ఉ:-అవును.

ప్ర:-ఆ పుస్తకమున నిజమగు మొత్తములుండును ఉ:-అవును.

ప్రతివారమువారికి రెడ్డును పంపుట, ఓవరు డ్రాఫ్టులను పరిక్షించి, అవికవరు పుస్తకమునకు లోపలన్నవో అధికముగన్నవో జూచుటకుగాదా?

ఉ:-కవరును పరిక్షించుటకుగానే పంపబడునుగాని అపని నిజముగా జరుగునో లేదో చెప్పలేను.

ప్ర:-వేర్వేరుకాఖలు, ఆయా విషయముల గురించి నీకు నివేదించినవేదప్ప సాధారణముగా మొత్తముల

ఉ:-అవును.

ప్ర:- అట్లుపరిక్షించుట వీరివిధి ఉ:- ఋణము కాఖవారే పరిక్షింపవలెను.

ప్ర:- అహమదుబాచా లెక్కలో నేడైన అసాధారణ విషయమున్నయెడల నీకుగాని మరి యేవైనాధికారికి గా నిరిపోర్టు చేయవలెను.

ఉ:- అవును. అమొత్తము చాల హెచ్చుగనుండు నెడలమాత్రమే రిపోర్టుచేయబడును. ఈప్రశ్నయందు మీయుద్దేశ మేమియో దెలియట లేదు నవును

ప్ర:- వారాంత్యనివేదికఋణముల కాఖవారికి వెల్లి న పు డు వారు క వ రు పు స్త క ము ను నివే ది క ను పోల్చిపరిక్షింతురు. ఉ:-పరిక్షింతురుగాని,

ప్ర:-పాసింగ్అఫీసరు వడ్డీకట్టినపుడు బాకీముత్తము ను జూచుట తప్పదు.

ఉ:-అతనికి చాలా లెక్కలుండును గాని ప్రతివిషయమును ఆతడు జూడదు.

ప్ర:- బిల్లుమానేజరు, భారతీయ భాతాదారులకాఖకు బాధ్యుడు. అతడు కొంతమొత్తమును జామీనొసగును.

ఉ:-అవును.

ప్ర:-ఒకానొకదినమున విషయముజానుయొక్క బాకీ మొత్తమింతయో కవరుపుస్తకమున తెలుపబడెను. ఉ:-అవును 40 వేలబాకీ.

ప్ర:-పుస్తకమును జూచిచెప్పడు.

ఉ:- డైరెక్టుఋణము 15 వేలు. ఇండెన్టెడ్ ఋణము 25 వేలు.

ప్ర:-వి. టి. అకౌంటుఅంతయు 29 ఏప్రిలు లేదైన ఇంపీరియలు బ్యాంకుమీద చెక్కునొసగి తీర్చివేసెదా?

ఉ:-అవును.

ప్ర:-అదినమున బిల్లు అక్కంటుమీద రు 14900 లును కరెంటు అక్కంటు మీద రు 14900 లును కరెంటు అకౌంటుమీద రు 28 వేలును బాకీగలదు.

ఉ:- అదినమున ఆతనికి 220 వేలు డైరెక్టుఋణము 20 వేలు ఇండెన్టెడ్ ఋణముగలదు.

ప్ర:-ఓవరు డ్రాఫ్ట్ నొసగునపుడు భాతాదారుని ఫిర్యాదులను చదివి కొనెదగు. ఇది, ఇది వరకాతని కాతాన్వయహారము లెట్లున్నది గమనింతురా?

ఉ:-అవును.

ప్ర:- ఒకభాతాదారు మొట్టమొదట ఓవరు డ్రాఫ్ట్ కొరినపుడు, ఆతని భాతాన్వయగతులను విచారించురు. ఈపనితే యునథికారి యెవరు?

ఉ:-చీఫ్ అక్కంటు.

ప్ర:- భారతీయుల సందర్భమున బిల్లుమానేజరు జూచుచుండును. ఓవరు డ్రాఫ్టునకు దరఖాస్తు బిల్లుమానేజరు ద్వారా వచ్చును.

ఉ:- ఆతని శిపార్సువుండవలెను.

ప్ర:-మీరు బిల్లుమానేజరు శిపార్సుప్రకారముజేతురు ఉ:- అవును.

ప్ర:- వీరికవరులను ప్రతి ఆరునెలలకుమార్చెదరా?

ఉ:-మార్చెదరు.

ప్ర:-దస్తావేజులు జామీనును లెక్కింపసేయ్యరిటికికే ఫే వముగలదా?

ఉ:-అవును.

ప్ర:-అందుచే అహమదుబాచాయొక్క 50 వేల తలా భావనావేజులను ప్రతి ఆరునెలలకు తిరిగి అనుమతించుండవలెను.

ఉ:-లేదు.

ప్ర:-ఈ బ్యాంకుఆడిటర్లు సరిగానే లెక్కలపరిక్షించెదరు.

ఉ:-అవును.

ప్ర:-ఆడిటరు ఓవరు డ్రాఫ్టులను, కవరులతో పోల్చి పరిక్షించెదరు.

ప్ర:-వారు కవరుపుస్తకములను నిలువమొత్తములను గూడ పరిక్షింతురు.

ఉ:-అవును. అగత్యరాంత్యమొత్తములను పరిక్షించురు.

ప్ర:-ఈరెడ్డుపుస్తకములను సామాన్యముగా గదిలో పెట్టి తాళమువేసెదం.

ఉ:-అవును.

ప్ర:-గదులను తాళమువేయునర కొకరుండురు. వారెవరు.

ఉ:-నాకు తెలియదు

ప్ర:-ప్రతిదినము రెడ్డులకు చీఫ్ అక్కంటు లెంటు పరిక్షించును.

ఉ:-అవును.

ప్ర:-నీవు తిరిగి బ్యాంకునకు కనివారమున వచ్చితివి.

అప్పుడు నీ కేసువిషయములగురించి యెవరు చెప్పిరి?

ఉ:-నేను పుల్లరుటను, మొదలగువారిలో చర్చించితిని.

ప్ర:-వీడిలపద్ధతి సులభమార్గము.

ఉ:-అవును. అట్లే నేనువెట్టిని.

ప్ర:-అనెక్వియర్డ్ చెక్కుల సందర్భమున గూడ నీ యాచారమే వ్యాపించెను.

ఉ:-అవును.

ప్ర:-అనెక్వియర్డ్ చెక్కులపద్ధతి లప్పుడు ప్రారంభమయ్యెను? 1919 లోనా?

ఉ:- కావచ్చును. నాకు తెలియదు.

ఈపద్ధతి 1928 జూలై వరకు ఒక్కమాత్రంసాగెను.

ప్ర:-ఒక భాతాదారునితో బ్యాంకువా కొకపద్ధతి ప్రకారము వర్తించుచుండెనుకొనుము భాతాదారునకు దెలుప వండ హతాత్తుగా నాపబడునా?

ఉ:-హతాత్తుగా నాపుట వ్యాయముగాదు.

అంతట కొద్దివారు ఫలాహారములకు లేచి 2.45 లకు సమావేశ మయ్యెదరు.

బొంబాయిమాత్రేలు మూయబడెను

బొంబాయి, సెప్టెంబరు 9:- పార్టీవారి యుగాది నెలపుట కొరగాముచేత నిన్న నేడు బొంబాయి మాత్రేలు మూయబడినది.

కలకత్తా యూరపియను శాఖ

సంఘము

కర్నలు క్రాపరుగారి ఎన్నిక

కలకత్తా సెప్టెంబరు 9:-అసెంబ్లీకి లెంగాలు యూరపియను సంఘముతరఫున కర్నలు క్రాపరుగారిని ఎన్నికొన్నందులకు సంచలనముగల్గెను నాటిను భావ్యత్తుడు కర్నలు క్రాపరుగారిని ఎన్నికకు నిలవనిచ్చుట తప్పవీయు సంఘమునా కెట్లు ఒప్పుకొనికో యనియు ఆశ్చర్యమిది. ఇతడు, క్రాపరుగార్లు సంఘముతరఫున జేతును తీసికొనుచున్నపుడు ఏల అంశీరించెనని ప్రశ్నించిరి. క్రాపరుగారిని సాధారణ శుభవాత్ ఎన్నికలకు నిలుచుట కంగీకరింతుట తప్పని ఆశ్చర్యమిది ఒకతీర్మాత ముపపాదించబడెను. ఉపపాదకుడు అనున శింశినవారు తప్ప ఇతరు లీతీర్మానమును అంగీకరింపక పోవుటచేపిగిపోయెను. కలకత్తా యూరపియను శాఖా సంఘమువారు క్రాపరుగారు ఎన్నికలయందు విజయము గాంచి నందులకు అభివందించుచు శుభవారు ఏకగ్రీవముగ తీర్మానించిరి. క్రాపరుగారు అన్ని పక్షముల రాచరీయవేల్లెలతో కలసిమెలసి తిరుగుతుండుటచే యూరపియను సంఘమువారు తలెట్టువలెనని నెకవేర్చగలరనినమ్ముచున్నారనునది. సభాక్షిప్తమైన ఆరంభింపున గుగారు తమ అధ్యక్షపదవిని సభ్యత్వమును వదులుకొనిరి. దాని సంవత్సర సంవత్సరముతో అందుకొనిరి ఇంత అక్రమముగ సంఘమువారు ప్రవర్తించినవిషయమై క్రాపరుగారి ఎన్నికను గూర్చి పోరాడెదనని ఆరంభింపులగుగారు తెలియచేసిరి.

తార కేశ్వరము

విశ్వానందస్వామి యభిప్రాయము

దాసుగారి ఏర్పాటువలన హానిలేదు. పరిపాలకసంఘము ఏర్పడినపుడు ఎవరు మహాంతుగానున్నను బాధలేదు. మహాంతు అక్రమముగా ప్రవర్తించినో సంఘమువారు తలెనిని తొలగించి వేరొకరిని నియమించెదరు గాన ప్రవతిగిరిగారిని మహాంతుగానుండుట కాతేషలలేదని స్వామి తెలిపెను. (అ. వె.)

హుగ్గి జిల్లాబోర్డు

రాట్టములు మగములు

హుగ్గి జిల్లాబోర్డువారివలన ధనసహాయమును బడయుచున్న ఆన్ని పాతకాలలోను రాట్టములను మగములను పెట్టి పనిచేయుండుటకు హుగ్గి జిల్లాబోర్డువారు నిశ్చయించిరి. (అ. వె.)

రూండు రైలుమార్గము

గండ్లవరమ్మకు పూర్తిఅయ్యెను

బోడెపురం, సెప్టెంబరు 9:- రూండురైలుకాఖ అహర్దములో వడినగండ్లు వరమ్మతులగుటచే రైలునేడుమొదలుకొని నడపబడుచున్నది.

సెంట్రలు రైలు అడ్వీజరీ కాన్సెల్

సిమ్లా, సెప్టెంబరు 8:- గవర్న మెంటువారు తమ ఆభిప్రాయములను దెప్పిన తరువాత రైలుస్టాన్సు కొనువిషయమునను రైలు అడ్వీజరీములు మోండ్లపుల హాస్యము చేయుట యందును యిండియను మెంబర్లయొక్క ఆభిప్రాయములను గురించి రైలు ఆదాయము కేంద్రప్రభుత్వపు ఆదాయమునుండి చేరుచేయుటకు ఒప్పుకొనుబడినట్లు తెలియచున్నది. (అ. వె.)

హిందూస్తానీ టైముస్ తిక

మహాత్మాగారు ప్రారంభోత్సవము సల్పుదురు.

ఢిల్లీ, సెప్టెంబరు 10:- జాతీయవాద దైనికపత్రిక యగు హిందూస్తానీ టైముస్వారాష్ట్రత్రయ నెల 16వ తారీఖు నుండితెలుపబడుటకు ప్రయత్నములు పూర్తి అయ్యెను. మహాత్మా గాంధీగారు ప్రారంభోత్సవమును సల్పుచునని తెలియచున్నది.

రామనాథజిల్లాబోర్డు

వరదసహాయనిధికి రూ. 1000 లు యిచ్చుట.

మధ్యర సెప్టెంబరు 9:- వరదలచే యిండ్లులేక బాధ పడుచుండు శాశిసహాయము నిమిత్తము రామనాథ జిల్లాబోర్డు వారు రు 1000 లు మధనాదు కేంద్రవరదసహాయనిధికి యిచ్చిరి

సాంఘిక వార్తలు

లయనసర్కసు ప్రదర్శనము:— సెప్టెంబరు 12వ తారీఖు సోమవారంనాడు (సాయంత్రము 5.30 గంటలకు, రాత్రి 9 గంటలకు) వరదసహాయనిధి కమిటీకొరకు శ్రీయంత యన్. శ్రీనివాసఅయ్యంగారి యెదుట శంకు ప్రదర్శనములు గావించుదురు.

సవరణ

సిద్ధా, సెప్టెంబరు 9:— కేంద్రప్రభుత్వపు ఆదాయ పట్టికనుండి ఆయోమార్గముల ఆదాయపట్టిక విడదీయుటకు కొన్ని మార్పులతో గవర్నమెంటువారి మావన లంగీకరింపబడి నవని నిన్న ప్రచురించినదిపొర్లు నిజముకాదు. గవర్నమెంటు వారి మావనల నాలోచించుటకు చట్టనిర్మాణసభ (అసెంబ్లీ) నారేచే నియమింపబడిన కమిటీవారు నిన్నుకూడ ఆలోచనలు పట్టి బహుళ ఆసెంబ్లీకి వారు తమ అభిప్రాయములు చెప్పెదరు.

1924 సం. అఖిలభారత ఆయుర్వేద విద్యా పీఠవర్షోత్సవములు:— 1924 సం. మార్చి నెలలో జరు పబడిన ఆయుర్వేదపరీక్షలందు వివిధతరగతులలో ఆయావయస్ సంఖ్యలవారు కృతార్థులైనటుల తెలియపరచబడినది.

(1924 సం. ఆయుర్వేద విద్యాపీఠవర్షోత్సవ ఫలితముల వివ రములతో సంస్కృతభాషయందు 24 పుటల అచ్చుపుస్తకము ఈ 0.4 రుపాయలకు పంపువారికి పంపబడును. కావలసినవారు జనరల్ శక్రచారి, ఆర్. ఇండియా ఆయుర్వేద మహామండల్ విద్యాపీఠ, పేపేరి, మద్రాసు" అని వ్రాయవలెను)

సదరన్ ఇండియా స్టీమ్ నావిగేషన్ కంపెనీ లిమిటెడు:— శనివారము 5 వ తేది మాపత్రముందు చెలు వడిన వార్తావిషయములో సదరన్ ఇండియా స్టీమ్ నావి గేషన్ కంపెనీ తరపున రాజశ్రీ పి. వి. ఎన్. గుండరమూర్తి ప్లిగ్లె యం. యల్. సి. గారు డైరెక్టర్లలో నొకరు. ఓడ వ్యాపారములయందు మిక్కిలి సమర్థులు. ఆనుభవముగల జి. హిరానోగారు మేనేజింగు డైరెక్టరుగా నున్నారు. సి. కె. ఆర్. తిక్కాని బోర్డర్ మ. రా. (శ్రీ టి. బాలాకృత్య నాయుడు దివాన్ బహద్దరుగారి కుమారుడు) మిక్కిలి ఉత్సా హముతో శ్రద్ధతీసికొనుచున్నారు. (ఒకవిలేఖరి.)

రాకపోకలు:— ఇండియా సర్వేయరు జేనరలుకర్న లు టూండిగారును, మేజరుజేనరలు టి. హెంసెయ్యగారును ఆర్. 9టిల్ హేల్సుగారును క్రిందటిరాత్రి చెన్నపట్నంనుండి బయలుదేరిపోయిరి.

భారతకాసనసభ్యులగు మహమ్మదు మనువాదుగారు క్రిందటిరాత్రి సిద్ధాకు బయలుదేరిపోయిరి.

గవర్నమెంటు సాసిటరీ ఇంజనీరు బాటర్ డ్యుగారు యీఉదయం చెన్నపట్నం చేరిరి.

భారతప్రభుత్వమునందు ఆర్థికశాఖలో స్వేచ్ఛలుద్యూ ట్టిలోనున్న టి. రాజగోపాలయ్యంగారు సిద్ధానుండి యీఉద యం చెన్నపురి వచ్చిరి. వారు యీవారములోనే బెంగళూరు పోయెదరు.

కడపజిల్లా సమాచారసభ

ప్రథమ కడపజిల్లా సమాచారసభ కడపలో మ్యునిసి పల్ హాన్సుగ్లూ హాలునందు 21, 21 తేదీలను జరుగును.

కడపజిల్లా కలెక్టరు ఖాన్ బహద్దర్ మహమ్మదు బజా లుల్లాసాహెబు బహద్దరు సి. ఐ. ఇ. గారు అగ్రాసవాధిప త్వము వహించుదురు.

సభాసమయమున వ్యావసాయక పారిశ్రామిక ప్రదర్శ నములుగూడ జరుపబడును.

భోజనవసరము బసలు కొరవారు కార్యదర్శులకు మం నుగా వ్రాయవలెను.

జి. కృష్ణమూర్తిరావు, కె. లక్ష్మణరావు, మహమ్మద్గర్ హిహేబు, సి. శ్రీనివాసాచార్యులు, యన్. శుభాకృత్య, ఇన్సియెం కంకరనాకాయగారి, సంయుక్త కార్యదర్శులు.

ఆయుర్వేదాచార్యపరీక్ష

మాడవతరగతి:— అర్జును 1, అంబాలా 3, బారిలి 15, కలకత్తా 21, హరిద్వారము 29, హత్రాస్ 31, 32, 34, లూడి యానా 42, మిర్జిఖ 45, పరిఖిట్ 48.

ఆయుర్వేదవిశారదపరీక్ష

మొదటితరగతి:— అహమదాబాదు 67, అజమీరు 98 మైన పురి 194.

రెండవతరగతి:— అర్జున్ 84, అజమీరు 101, 102, 103, 105. కలకత్తా 125, హిస్సార్ 162, మెయన్ పురి 191.

మూడవతరగతి:— అర్జున్ 74, అర్జున్ 77, 78, 81. అజమీరు 97, 99, 100, 104, 106, 107. బొంబాయి 115.

బులాండూర్ 119, 120, 122, 123, కాన్ పూర్ 126, 130, 133, 134, ఢల్లీ 139, 140, గోవాన 141, 144, గ్వాలియర్ 148, హరిద్వారము 153, 154, హత్రాస్ 157, 158, హిస్సార్ 161, లూడియానా 169, 170, 171, 172, 173, మద్రాసు 176, 177, 182, 184, 186, మెయన్ పురి 188, 189, 190, 193, పూనా 201, 202, రామ్ పుర్ 216, 217, 218, 219, 221, డుషీకే 223, 230, 231, 239, 240, 241, 244, 245, 247, 249.

భిషక్ పరీక్ష

మొదటి తరగతి:— పూరి 453.

రెండవ తరగతి:— అహమదాబాదు 256, బొంబాయి 819, హత్రాస్ 366, పూనా 450, పూరి 454, 455, 456, 457, డుషీకే 475.

మూడవ తరగతి:— అహమదాబాదు 250, 251, అను రానలి 271, అజమీ ఖుర్ 277, 278 బాలియా 282, 283, 284, 288, బాంకిపూర్ 289, 293, 292, 297 బారిలి 298, బెజవాడ 301, 302, 308 బొంబాయి 317, 318 కలకత్తా 322, 325, కొలంబో 337, డిల్లీ 339, 340, 381 గోవాన 344, 345, 348, 349, 350, 356, గ్వాలియర్ 357, హ త్రాస్ 368, 365, 367, 368, 369, 370, 371, హిస్సార్ 372, 373, 375, లూడియానా 386, 389, మద్రాసు 390, 425, 426, 428, 429, మెయిక్ పురి 487, డుషీకే 478, 479, 482, 485, 490, 499.

ఆంధ్రమహాసభలు

గంజాంజిల్లా కాంగ్రెసుకమిటీవారు ఆంధ్రరాష్ట్రీయ సభాధ్యక్షతకు మ.రా.శ్రీ, గొల్లపూడి సీతారామకృష్ణగారి పేరును ఆంధ్రమహాసభకు ధన్యాడ రానుచంద్రరావుగారి నా మును నూచించియున్నారు.

తాత్కాలికయుద్ధ విరామము

పిఠాచకు, సెప్టెంబరు 8:— తాత్కాలికముగా యుద్ధము విరమింపబడినదియు ఆఫ్ఘను దొరతనమువారికిని తిరుగు బాటా నర్జిన నాయకులకును సంధి విషయమై రాయబారము తిరిగి జరుగుచున్నట్లును వదంతులు నయముచేసినవి.

బర్దవాను కమిషనరుగారి నివాసము

పరపతిసంఘపద్ధతిని పెక్కుపంట కాల్యము ద్రవ్యగోరుట చింఛారా. పరపతిసంఘ నియములనులంబించి జిల్లా లో పెక్కుపంట కాల్యము ద్రవ్యవలయునని తెల్పుచు స్థానిక యిరిగేమను డిపార్టుమెంటువారికి బర్దవాను చింఛారా జిల్లా కమిషనరుగారు ఒక నివాసము బంపిరి.

లికవిషను సిఫార్సులు సంయుక్తరాష్ట్రచట్టనిర్మాణ సభ త్రోసివేయుట

లక్ష్మీ, సెప్టెంబరు 8:— లికవిషను వారి సిఫార్సులు తప్పనియు దేశమునకు అభివృద్ధి కలుగజేయునదియు అనుసరణి యము గావనియు తెల్పుచు స్థానిక గవర్నమెంటువారిని అట్లు యిండియా దొరతనమువారికిని యిండియా కార్యదర్శిగారికిని తమ అభిప్రాయమును తెల్పగోరుచు తేబడిన రాయబాడ్డుల లాలాసీతారామగారి తీర్మానము సంయుక్తపరగణాల కాసన సభలో నిరాశ్చేపణగా ఆమోదింపబడినది. ఈ విషయము రాష్ట్రీయప్రభుత్వమువారి యధికారములో లేదనియు యిండియా దొరతనమువారును కార్యదర్శిగారును మాత్రమే యిది నిర్ణయించి పరిష్కరింపవలసినదనియు దొరతనము వారి తరపున జవాబియ్యబడినది.

కార్యరేషను ఎన్నికలు

కాంగ్రెసు సభ్యుల విజయము

క్రిమాన్ యన్. సత్యమూర్తిగారి రిట్లు వ్రాయుచున్నా రు:— మనరాసు పురపాలక సంఘముయొక్క నోట్లకు, మా యొక్కమనవి. విజ్ఞాపనలకు వారొసంగిన మహాత్మ్యప్రయత్నమైన సాహాయ్యమునకును, పరార్థతకును, దేశభక్తికిని, పట్టణ శ్రే యోభిలాషకును, స్వరాజ్యపక్షమువారితరపున నేను నా ని శ్చయమైన సమస్యలను సమర్పించుచు, వారి నభినందించు చున్నాడను. జస్టిసుపార్టీవారికిగాని, రాజకీయ కక్షయని చెప్పుకొను తదితరపక్షములవారికిగాని ఎట్టి పలుకుబడియు తమమీద లేనటుల వోట్లకు తేటతెల్లమొనర్చిరి.

వారివిధిని వారు నిర్వర్తించిరి. ఇక మద్రాసు పుర పాలకసంఘముందున్న కాంగ్రెసువారు, స్వరాజ్యవాదులకున్న తమవిధి నేరచేర్చ సమయమైయున్నది. వారిప్రయత్నసంఖ్యా కులు; కాని వారివిధులనువారు నిరంతర దీక్షతోడను, నిర్భీ తితోడను నిర్వర్తించినచో వారు బహుసంఖ్యాకులు గాగలరను ట కెట్టి సందియమునులేదు. వారున్న, వోట్లకున్న పురపాలక సంఘముందు ఎట్టి కార్యక్రమమును నడుపగలమో తెలియగలం దులకు నై వారి ముఖ్యమైన విధులను వ్రాసెదను:—

- 1. రేటు, పేయర్లకు, వోట్లకు కేగాక తమతమ డివిజను నందు నిజనింపువా రందరికిని తాము సమీపమందుండుటయు, అచ్చట నివసించని సభ్యులు తమడివిజనులో ముఖ్యస్థలములలో ఆసీనులు పెట్టుటయును,
- 2. తామెట్టి కార్యక్రమ నిబంధనల ననుసరించి ఎన్ను కొనబడినో అట్టివానినన్నిటిని యథాశక్తి పాలించుటయు,
- 3. మునిసిపల్ సమావేశము లన్నిటికి తప్పక హాజరై అన్నిసమస్యల యందు ఐకమత్యముతో సుశీతలవలె వోటు చేయుటయు,
- 4. తమతమ డివిజనులలో రేటుపేయర్ల సంఘస్థాపన కార్యకై కృషి చేయుటయు, కార్యరేషను నందు రాజ్యోపుసమస్యవిషయమై తమయభిప్రాయముల నొసంగుట యు (అట్టిసంఘములు నెలకొకతూరియైన కూడవలెను)
- 5. తమడివిజనులలో సభలు అప్పడప్పుడు చేయుచు అందు తాము కార్యరేషనునందు గావించిన కృషియంతయు తెల్పుటయును,
- 6. కార్యరేషనులో, వారు వారు చెప్పనట్టి చేయు నట్టి ప్రతివిషయ మందును కాంగ్రెసు స్వరాజ్యపక్షముల ప తాక గౌరవమును గాపాడుటయును మొదలుగా గలవి.

వైవిధ్యము నెరవేర్చుటవలన నె మనసోదరపౌరులకు మన యందుగల వమృతము దృఢముగా తెలియకలదు ఈశ్వరుడు అట్లుప్రసాదించుగాక.

గుల్బర్గా కేసులు

9 వ తేదీ విచారణ

“పోలీసువారు చాలమందిని నేరస్థులనుగా చేర్చుటలేదు. 18 దేవాలయములను పగులగొట్టిరి. అవిషయమున నెవ్వరోపైనను కేసులుచేయబడియుండ లేదు. ముద్దాయిలను సాక్షులనుగా తీసికొని విద్యుచున్నారు” అని బారిష్టరు రామచంద్రనాయ కుగారు ఆపిటిమనుపంపిరి. క్రాఫర్డుగారు విచారణచేసియుండ వలసినది. అప్పుడింకను చాలమంది సాక్ష్యమిచ్చి యుందురు. కాని అటులజరుగలేదు. అని నాయకరుగారు నుడివిరి.

ఈకమిషనును మార్చగూడదు. వీరివిచారణ సంతృప్తి కరముగానేయున్నది అని మహమ్మదీయులుకొందరు నైజాము గారికి తంతివార్తనంపిరి. పోలీసునూపర్నెంటు హత్యకేసు విచారణ 18 వ తేదీని జరుగును. (అ. ప్రె.)

బాబు జోగీంద్రచక్రవర్తిగారి తీర్మాన మోడిపోయెను

దివాన్ పురం, సెప్టెంబరు 8:— గవర్నరుగారికి సన్మాన పత్రమియగుడదని జిల్లాబోర్డులో బాబు జోగీంద్రచక్రవర్తిగా రిచే ప్రతిపాదింపబడిన తీర్మానము 19 వోట్లు మెచ్చు అగుట చేత ఓడిపోయెను. అదైదు గవర్నరుగారి కియ్యవలసినదని ప్రతిపాదింపిన అసలు తీర్మాన మంగీకరింపబడినది.

క. మార్కండేయశర్మ

ఆంధ్రపత్రిక

1924 వ సం॥ సెప్టెంబరు 10-వ తేదీ

బుధవారము

ఆశాభంగము

ఇంగ్లండుకు రాయబారము వెడలిన పట్టుఖం చెట్టిగారు తిరిగివచ్చిరి. తమ రాయబారము పలన ఎన్నటికినీ లాభమేమియు గలుగలేదని వీరు సూచించిరి. ప్రజాశయములపట్ల సుముఖత జూపెడి వారు ఇంగ్లండులో చాలమంది గలరట. కాని వీరి సందర్శన మనకక్షమనుకు జేరదీయట చాలకష్టముట. ఇంగ్లండులో ప్రచారముజరిగిన లాభముండు నని చెట్టిగారు సూచించుచున్నారు. ఆలివియరు ప్రభువుగారి దృక్పథముమాత్రము చెట్టిగారికి మిగుల ఆశాభంగము గలుగజేసెను. లేబరుపక్షసభ్యులు చాలమంది, హిందూదేశమున కిచ్చినవాగ్దానములు చెల్లవలయునని కుతూహలము జూపుచున్నారు. కాని ప్రయోజన మేమి? హిందూదేశముకొరకు లేబరుపక్షమువా రెన్నడును తమసానమున కుపద్రవము గలగించుకొనరని, చెట్టిగారు స్పష్టపరచుచున్నారు. రాజ్యావు ఎన్నికలలో హిందూదేశ సమస్య నెన్నటికిని ముందుకు దీసికొనిరారని, చెట్టిగారికి రూఢి ఏర్పడినది. హిందూదేశసమస్య లేబరు పక్షమునకే ముఖ్యముగానిచో, తదితరపక్షములకు ముఖ్య మగునా? లేబరుపక్షమువారికి కేవలము పలుకుబడిగాక నిజాధికారమున్నను, ఇతరపక్షములతో ఒకరినొకరు హిందూదేశసమస్యను సాధించుటకు. రాయబారు లొకరివెంట నొకరు ఆశాభంగమై తిరిగి వచ్చుచున్నారు. ఎక్కడ నయినను బావా యను దీనిన, లేబరుపక్షమువారును అసలుపనియమున బెట్టుకొనుచున్నారు.

లేబరుపక్షమువారితో పలువురు హిందూదేశ మునకు చీరపరిచితులే. అందుచే తాము సంప్రతిం చునచో లేబరుసభ్యులు లొంగిపోయెదరేమో నని, హైద్రాబాదు ప్రముఖులకు పలువరి కాశగలదు. లజపతి రాయగారికి లేబరుపక్షమునందు సైహితులు గలరు. కాని వీరిసైహి ముక్కరకు రాదయ్యెను. శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు ఇంగ్లండులో ప్రసిద్ధి గడించిరి. కాని వీరిమొరయు ఆరణ్యోదన మయ్యెను. బెసెంటుగారికి లేబరుపక్షముతో చాలకాలము నుండియు సంబంధము గలదు. వీరిశిష్యులు గూడ లేబరుపక్షమునందు గలరు. అట్టి యనుకూలపరిస్థితు లతోగూడ బెసెంటుగారికి ప్రోత్సాహము గలుగలేదు. హిందూదేశ ప్రజాభిప్రాయమును బెసెంటు గారు చిలుపజాల రని, సాకు చెప్పబడెను. ఇట్టి హేతువు బలవత్తర మయిన వనటుకు సందియము లేదు. కాంగ్రెసుసభను వీడి, ప్రత్యేకసంఘము నెర్పరచి, దానిపక్షమున ఆర్థికము జయుటవలన ఎట్టిసభ్యులు వాటలైనో బెసెంటుగారి కిప్పుడు దెలిసి యుండవచ్చును. బెసెంటుగారిప్పుడు మరల కాంగ్రెసులో జేరి, ఇతరపక్షములతో కలిసి యుండుటకు

ప్రయత్నించు చున్నారు. ఈ మార్గమువలన ఎక్కుమలాభము గలుగననుటకు సందియములేదు.

ఆసంగతి యటండ, ఇంగ్లండుకు హిందూదేశ నమస్యగూర్చి బొత్తుగ దెలియదనియు, అజ్ఞానము తొలగినచో వరములనున్నటిని వెంటనే ప్రసాదించు ననియు, అందుచే మరొకనిని రాయబారములను పంపవలయుననియు జేసెడి హెచ్చరిక, నిష్ఫలమని తలచెదము. ఇంగ్లండుకు సంగతినందర్భములు తెలియక బోలేదు. ముఖ్యనిషయముల నాదేశము గ్రహించగలదు. భారతీయుల కోర్కె యందు క్లిష్టత ఏమియు గనుపింపదు. స్వరూపాల నము సంగతి, బ్రిటీషు ప్రజలకు క్రొత్తగాదు. ఇంగ్లండు స్వలాభము పోవునని భీతిజెందుటమాత్రము సహజము. ఆభీతి దొలగనంతవరకు, ఎన్నిరాయ బారములు వెడలినను ప్రయోజనముండదు. యాచకులు అధిక మగుకొలదియు, హిందూదేశము పట్ల తిరస్కారభావము మరింత వృద్ధియగును. యాచకులను, ఏదియో యొకసమాధానము జెప్పి బైటకు పంపివేయనటలే, రాయబారులకును ఏదియో సమాధానము జెప్పిపంపెదరు. బెసెంటుగారు పోయినచో ఆమె పిదేశీయరాలనియు, ప్రజాప్రతినిధి గారనియు జెప్పెదరు. శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు వెడలుచో, మితవాదుల పలుకుబడి యంతరించుటచే వీరిమాటకు విలువ లేదందురు. విద్యార్థికులు ప్రజాసామాన్యము నకు హితులుగారని యందురు. ప్రజాసామాన్యమును వివేకహీను లందురు. హిందువులకును మహమ్మదీయులకును విభేదములు గలవనియు, బ్రాహ్మణులకును బ్రాహ్మణే తరులకును భేదములు గలవందురు. అందరికిని అన్ని విధములగు సమాధానములను జెప్పిపంపెదరు.

నిజమలోచించిన ఇట్టిస్వర్ణప్రయత్నములకై ప్రజలు తమశక్తిని వినియోగించక తమపై తా మాధారపడియుండుచో, ఇంగ్లండులో నేపక్ష మువారయినను, భారతీయుల సంకల్పము సీడేర్పక మానరు. అందుకుమారుగ ఎండమావులవెంట దిరుగుచో, కాలహరణముదప్ప వేరలాభముండదు. అసహాయోద్యమారంభమునందు, ఈసంగతిచక్కగ గుర్తింపబడెను. ఇంగ్లండులో నిలిచియున్న బ్రిటీషు కాంగ్రెసుసంఘమును, “ఇండియా” పత్రికయు నిలిపి వేయబడెను. దేశదృష్టియంతయు తనయందును న్నప్రయత్నముపై నను కేంద్రీకృతమయ్యెను. కాని గాంధీమహాత్ముడు కారాగృహమునకు వెడలిన సిమ్మట, మరల శాసనసభలవంకకు దృష్టి మరలింపబడెను. ఇంగ్లండులో మరల ప్రచారము నలుప వలయునను కుతూహలము గలిగెను. శాసనసభలలో జేరి ఆధికారవర్గమును మరల్పవలయుననియు, ఇంగ్లండుకుబోయి బ్రిటీషుపార్లమెంటు సభ్యులను మరల్పవలయు ననియు, నుద్దేశింపబడెను. తుద కీరెండు ఉద్దేశ్యములును నెరవేరకుండుటచే, ఆశాభంగము కలుగుచున్నది. ఇకనయినను ప్రజలలో ఆత్మవిశ్వాసము ప్రబలునటుల ప్రబోధింపవలయును. నిర్మాణకార్యక్రమమును ప్రజలు నిర్వహించుటకు, వారికి తగిన ప్రోత్సాహము గలిగింపవలయును. ఇక్కార్యమును దేశము అనన్యదృష్టితో నిర్వహించుచో, స్వరాజ్యసిద్ధి తట్టియాటంక ముండజాలదు. అన్ని పక్షములవారును నిర్మాణకార్య

క్రమము విషయమున ఏకీభావము జూపవలయు నని గాంధీమహాత్ముడు కోరుచున్నాడు. భీష్మపాత్రను చేబూని, భారతీయులందరును స్వయముగ వడికిన నూలును దానయందు బడవేయవలయు నని కోరుచున్నాడు. ఇందు కందరును సమ్మతించుచో, బహిష్కారములను సయితము వదిలుకొనుట కలెడు సమ్మతించుచున్నాడు. నిరాకరణము నిర్మాణమునకుదారి జూపుటకే యుద్దేశింపబడినది. నిర్మాణము కొనసాగుచున్నచో, నిరాకరణము సఫలమగును. కాంగ్రెసు సభ్యులెల్లరును నిర్మాణమును పిధిగా చేపట్టుచో, మహాత్మునిదిగులు తీసును. స్వరాజ్యసిద్ధి త్వరలో గలుగనను సమ్మత మేర్పడును. ఇతరవిషయముల పట్ల నెట్టిభేదము లున్నను, నూలువడుకుటవిషయమై భేదము జూపకుండుచో, దేశక్షేమము కాపాడబడును. మహాత్మునితో జరిపెడి రాయబారముల పర్యవసాన మేమగునో త్వరలో తెలియగలదు. కాని ప్రజలొక్కసంగితిని గ్రహించవలయును. నేడయినను రేపయినను యాచనవలన హిందూ దేశపుకోర్కెలు నెరవేరి ననియు, ప్రజలస్వతంత్ర శక్తియే, కార్యసిద్ధికి మూలమగుననియు గుర్తించుట యుక్తము. అట్టితరి, తనిపోని మావాము పెండ్లి, పిమ్మట భగ్నాశయు లగుట కవకాశముండదు.

స్టేటుకౌన్సిలుసభ : అకాలీసమస్య

స్టేటుకౌన్సిలుసభలో అకాలీసమస్యగూర్చి సర్దారు జోగింద్రసంగుగారు ప్రతిపాదించిన తీర్మానముగూర్చి దీర్ఘచర్చజరిగెను. జోగింద్ర సంగుగారు, సమాధానసంఘమును నియమించి అకాలీసమస్యను పరిష్కరింపవలయుననిగోరిరి. అకాలీసమస్యను విరుచక్కగి తేటపరచిరి. అకాలీసమస్య రానురాను తీవ్రరూపము దాల్చుచున్నది. అకాలీలు స్వమత సంతక్షణ గోరుచున్నారు. తమ దివ్యక్షేత్రములు తమపరిపాలనముక్రిందకు రావలయు నని కోరుచున్నారు. ఇందుకొరకై విరు గావించినత్యాగములు అఖండములు. విరు తమపట్టుదలనేనూత్రిము పడువలేదు. కనడానుండి, సిక్కుజత బయలు దరి హిందూదేశము జేరినది. విరు అకాలీసంరంభమునందు పాల్గొనెదరు. ఇందువలన సిక్కుల మతాభిమాన మెంతగాధమో గుర్తింపవచ్చును. అకాలీలు సమాధానమున కొడబడుటకు సంసభులుగ నున్నారు. కాని, జయిల్లోనున్న తమనోదరులను ముందుగ విడిచి పెట్టవలయునని గోరుచున్నారు. ఈకోర్కె న్యాయముగాదా? దీనిని ప్రభుత్వమువారు నిరాకరించుటచే తన, అనుకూల సమాధానము గుదురదయ్యెను. సరియగువాతావరణమును కలిగించుటకు, పంజాబు ప్రభుత్వమువారు రంగీకరింపరయిరి. ప్రభుత్వ పక్షమున, క్రేరారుగారు చేసిన ప్రసంగమునం దెట్టి సానుభూతియు గనుపింపదు. లా, ఆర్డరుల సిద్ధాంతమును ప్రతిపాదించుటతో విరు సంతృప్తి జెందిరి. జనరల్ బర్దువు డ్డు గారెక్కుడు సామ్యముగ ప్రసంగించినను, పర్యవసాన మొక్కటయే యయ్యెను. తుట్టతుదకు జోగింద్రసంగుగారు తమ తీర్మానము నుపసంహరించు కొనవలసివచ్చెను. చేజిక్కిన యవకాశమును ప్రభుత్వమువారు జారవిడి

చరి. అకాలీలు తమ దీక్షాసంకల్పమును విడువ జాలరు. తమసంకల్ప మీదేరువరకు, త్యాగమార్గమును విడువదు. సిక్కులలో సంశ్లిష్టభేదములు గలుగుననియు, వేరొకటే మేర్పడుననియు నాశించి అకాలీలకొర్రెలను నింకరించుటవలన, ప్రభుత్వమునకు లాభమునకన్న నష్ట మధికముగ గలుగుట నిశ్చయము.

లోకలుబోర్డుల ధర్మము

దక్షిణమండలముల లోకలుబోర్డుల సమావేశము మధురలోగూడ ముఖ్యవిషయములను చర్చించినది. లోకలుబోర్డులు కల్లంగడిల నెక్కడనుండి దీసవేయ వలయునని కోరనో, ప్రభుత్వమువారి కక్కడనుండి వానిని దీసవేయవలయునని, తర్మానింపబడెను. ప్రభుత్వమువారింతిమూర్తియు సహాయము నయినను గావించుచో, మద్యపానమునకు ప్రోత్సాహము దిగ్గును. ప్రస్తుతినయమున మద్యపాననిషేధముగూర్చి స్థానికసంఘము లాసక్తిజూపు చున్నను, ప్రభుత్వమువారు వానికోర్కెను సఫలము గా వింపకున్నారు. మద్రాసు ప్రభుత్వమువారి ఆబ్జెక్టివడతి మిక్కిలి నిరుత్సాహకారిణ మగుచున్నది. ఆబ్జెక్టివ వినియోగవై నాశి పూర్తిగ దొలగినగాని, మద్యపాననిషేధము నెరవేరజాలదు. స్థానికసంఘముల కార్యక్రమము తమిళభాషలో జరుగవలెనని, తర్మానింపబడుట సంతోషదాయకము. స్థానికసంఘములయినను, మాతృభాషను గౌరవించుచో, వినియోగింపవలన నెట్టిప్రయోజన ముండజాలదు. కానన సభాకార్యక్రమము సయితము, మాతృభాషయందే జరుగుట ముఖ్యము. తెనియడల, అందలిసంగతులు దుర్భాషాములుగ నుండును. కాననసభ్యులు తమ మాతృభాషలోనే ప్రసంగింపగూడదో తెలియదు. బి. పి. నరసింహయ్యగారు వెనుక జెసనటులవలె, అంగ భాషాకోషదు లగు కాననసభ్యులు ధైర్యము వహించి, మాతృభాషలో నువన్యసింప మొదలిడిన అందలిన్మానత దొలగిపోవును. స్థానికసంఘములు విదేశీభాష నుపయోగింపవలసిన యగత్యమనలే లేదని చెప్పనక్కరలేదు.

లికమిషను సూచనలు

లికమిషను సూచనలను తిరస్కరించి, మద్రాసు కాననసభ ఇతరరాష్ట్రములకు మార్గము జూపినది. సంయుక్త రాష్ట్రకాననసభగూడ వీనిని నిరాకరించి నటుల, ప్రకటించబడినది. నడుమైందవి కాననసభ లో నీవిషయము చర్చింపబడును. పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగారు నిరాకరణతర్కానమును ప్రకాశించెదరు. ప్రభుత్వమువారు లికమిషను సూచనలను కొనసాగించుచో, ప్రజాభిప్రాయమును పూర్తిగ నిరాకరించినవారగుదురు. ఇటుల నిరాకరించుట, క్రొత్త గాకున్నను, సత్వరస్వరాజ్యసంపాదనకై ప్రజల నిడి మర్రితెగిపురికొల్పగలదు. హిందూదేశమునకు ముఖ్యముగ కావలసిన వ్యవహారమును మూల నుంచి, అధికవేతనముల ననుభవించుచున్న సర్వీసు యుద్యోగులకు వెంటనే సూతనసౌకర్యముల గలిగింపవలయు ననుట ఎంతవిచిత్రమో యూహింపవచ్చును. స్వపరిపాలనమన్యకన్న, సర్వీసు ఉద్యోగులనమన్య ఎక్కుడవనరమునదిగానేరదు. దేశమంతకు ఎక్కుడ బగువులను మోయజాలదు. స్వపరి

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ గాంధీ మహాత్మని పూజా సంద్భి

అక్షరూపాలు సమర్పించవలెను

10.9.24

యథా శక్తి ని తోడ్పడుదు

కోశాధిపతి కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు
చందాలు 48746.4-5 ఇదివఱకు 28778-10-11
ఇదివఱకు
పూజానిధికి సామ్యునిబంపు చీరనామా:—కా. నాగేశ్వరరావు నెం. 7, లెంబుపేటివిధి, మద్రాసు

పాలనము దేశమునకు లభించినపిమ్మట, ఇతరవ్యవహారములగూర్చి ప్రజలు సావకాశముగ నాలోచింప గలుగుదురు. ప్రధానవిషయములను ముందుగ పరిష్కరింపకబోవుటచే, లీకమిషను సూచనలను దేశము విచారించజాలదు.

ఫజుల్ హక్కుగారి బెడరింపు

ఫజుల్ హక్కుగారు బెంగాలు మంత్రివదనిని కోల్పోయిన పిమ్మట, కాననసభ్యులపై మితిలేని ఆగ్రహము జూపిరి. మహాత్ముద్యోలహక్కులకు భంగము కలుగునను మిష బెట్టి సంస్కరణాభివృద్ధి వలదని, వీరు ప్రకటించిరి ఇంతటికోబోక, ఇంగ్లండుకుబోయి తమ ప్రతిష్ఠను సాధించెదనని, వీరు పంతముబట్టిరి. వీరికి కన్నశ్రేణివులు స్వాగత మొసగి యుండెడివారు. సత్వరస్వరూపాలన మవస్థములేదని సూచించువా రొకరు గలరనియు, మహాత్ముద్యోభిప్రాయమును వీరు వెల్లడి జేయుచున్నారనియు చాటియుండెడివారు. ఇట్టి యవకాశము గలుగకుండ మహాత్ముద్యోసంఘమువారి రద్దుపెట్టిరి. ఇప్పు డెట్టిరాయబారిని పంపుట కవసరము గలుగలేదని, వీరు నిశ్చయించిరి. ఫజుల్ హక్కుగారి ప్రయాణము నిలిచిపోయెను. తా నెకటి కలచిన దైవ మొకటి దలచు ననుట కిది యొక నిదర్శనము. ఫజుల్ హక్కుగారు ఇంగ్లండుకు వెడలినను, బెంగాలు కాననసభ్యులను బెడరింపజాలరు. వీరిని అవమానించుటకు, బెంగాలుసభ్యులు పూనుకొనలేదు. ద్వంద్వప్రభుత్వవిధానము నిరర్థక మనచూపుటకే, మహాత్మల వేతనములను వారు నిరాకరించి యుండిరి.

హుగ్లీ జిల్లాబోర్డు

హుగ్లీ జిల్లాబోర్డువారు, పాఠశాల లన్నిటిలోను రాటమును మగమును ప్రవేశపెట్టి, విద్యార్థులను మిశ్రీతుల గావించుటకు నిశ్చయించిరి. ఇటుల జరుగుచో, జిల్లాబోర్డు కొంత మే లొనర్చినదగును. లోకలుబోర్డులు ప్రధానముగ చేపట్టవలసిన కార్యము లివియే. హుగ్లీ జిల్లాబోర్డుల మార్గము నితరజిల్లాబోర్డు లవలంబించుట లాభకరము. నిర్మాణ కార్యక్రమనిర్వహణమునకు తోడ్పడుటకే, కాంగ్రెసుసభ్యులు స్థానికసంఘములలో ప్రవేశింపవచ్చునని, మహాత్ముడు బోధించెను. ఇతరకార్యములతో ప్రార్థుబుచ్చునడల, స్థానికసంఘముల యునికీవలన ప్రయోజన ముండదు. లోకల్ బోర్డులు మెల్ల మెల్లన మేల్కొనుచున్నవి. సత్వరాభివృద్ధి గలుగుగాక యని కోరెదము.

తార కేశ్వరము

పరిష్కారము
కెవ రేదీని తార కేశ్వరంలో బహిరంగసభ జరిగినది. "సత్యాగ్రహసంఘముపైనను దాసుగారిపైనను సమృక్తముకలదు. వారు పరిష్కరించినప్రకార మంగీకరించెదము" అను తీర్మాన మాసభలో నామోదించబడెను.
బోలీనువారిని కొట్టిన కేసు
ఈ కేసువిచారణ పెరంభూరులో జరిగినది. సబుడివిజ నలు మేజిస్ట్రేటు ప్రెవెన్టుగారు నాక్షమిచ్చెను. రెండు నెలల క్రిము కేసుక కేసు విచారణ చేపెరిన. ఆందులో సచ్చిదానంద స్వామిగూడ ముద్దాంజగానుండెను. స్వామిని వైద్యకాలకు పంపుట తత్తరువించిరి. తరువాతి అల్లరిజరిగిన సంగతి తెలిసి నది. నేను బోలీసు నూపర్నెంటును వెళ్ళిచూడగా స్వామి రోడ్డుమీదపూర్పునియుండెను. చుట్టును స్త్రీలును పురుషులును మూగియుండిరి. ఎన్నిసారులు చెప్పినను వారుకదలలేదు. అంతట బోలీసువారు స్త్రీలను బోలీసు వైద్యులకు తీసికొనిపోనాగిరి. మిస్సమస్య అల్లరులు జరుగుదుండెను. అంతట అకస్మాత్తుగా పెద్దగలభా జరిగెను. అందరును బోలీసు స్టేషనువంకకు పరుగెత్తిరి. పిమ్మట స్వామి నొక వైద్యునియింటికి తీసికొని పోయిరి. అని యానాక్షి చెప్పెను. (ఆ. ప్రె.)

జయట్ సత్యాగ్రహము

వాన్కోవరు జరి
ఈజర 'లిసాంగు' అను స్త్రీమరులో వాన్కోవరునుండి యానెల 12వ రేదీకి కలకత్తాకు ఎదురుపిరికి ఖనముగు స్వాగతి ముసగులలో కాంగ్రెసు భిలాభతు హిందూ సంఘములు మున్నగు సంఘములు తోడ్పడవలెను. ఈ నెల 14 వ రేదీకి కలకత్తా ఎగరమున ఈరేగింపు జరుగునని వంగరాష్ట్ర ప్రబంధక సంఘకార్యదర్శి ప్రకటించెను. (ఆ. ప్రె.)

మోతాసింగుగారి పై కేసు

చెరసాలలోనుండి రిహస్యముగా ఉత్తరములను పంపుట
రాజుద్రోహమునకు 7 ఏండ్లు కఠింకేడు. వేయబడి వాగ పూరు చెరసాలలో కేడు ననుభవించుచున్న మోతాసింగుగారు వార్తరుద్వారా ఉత్తరముల నితియలకు పంపుచున్నాడని కేసు చేయబడెను.
"అరేఖను వ్రాయుటకు నూపర్నెంటు మోతాసింగుగారి కస్తుమినిచ్చెను. దానిలో నాక్షపణీయాంశ మేమియును లేదు. వానద్దన మోతాసింగు గారిపై పెనపెలును కాగితములు నున్నవి. ఉద్యోగులు మమ్ము చాలసారులు పరిక్షించిరిగాని వాశీని తీసికొని పోలేదు. మేము చిరకాలము కారాగృహములలోనే గడపవలసి యున్నదిగాన ఆదరణనుగూర్చి నేనెమియును తెలుపదలచు కొనలేదు. వాకు మరణింకే వేసిరిగాని తరువాత కారాగృహవాసులమిక్రింద మార్చిరి." అని కార్తూరుసింగుగారు నాక్షమిచ్చెను. మోతాసింగును నూపర్నెంటు చాల బాధించుచున్నాడు. అని రజధీరసింగు అను మరియొక ఖయిదీగుండ చెప్పెను. (ఆ. ప్రె.)

సంక్షేప వార్తలు

రోజు 1-కి 8 గంటలు పనిచేయవలెననుట

వాషింగ్టన్ ఒడంబడిక

కార్మిక మంత్రి ప్రయత్నములు

లండన్, సెప్టెంబరు 9:—ఉదయం 12/10 నేడు తెల్పు లో బ్రిటిష్, ఫ్రెంచి బెల్జియం జర్మను కార్మిక మంత్రులు సమావేశమై వాషింగ్టన్ కార్మిక ఒడంబడికలో జేసికొన్న 8 గంటలపని నియామకమునుగూర్చి ఆలోచించుటకు పూనుకొనిరి. సాధ్యమగుచో ఆ ఒడంబడికనుగూడ ఒకేకాలముందు అమలుజరుపుటకు గోరుచున్నారని తెలియుచున్నది. ప్రస్తుతము ఒకరికోసము ఒకరు ఎదురుజూచుచున్నారు.

నిరుద్యోగ సంవత్సరము డిశంబరులో జర్మను ప్రభుత్వము వారు పనిచేయుగంటలను ఎక్కువచేయవలెనని ఉత్తరువువేయుటచే ఇంతవరకు కారణమగుచున్నది. ఇటీవలి బెర్లిను కాడ జర్మనీ పారిశ్రామికజిల్లాలలో పనివాండ్లు, నూటికి 50 మంది 8 గంటలకంటె ఎక్కువపనిచేయుచున్నారు. క్యా క్సనీ, రీనిషు వెస్ట్ ఫేరీయాలోను మరితరచోట్లయందును చాల మంది 54 గంటలు నాఁరమునకు పనిచేయుచున్నారు. దీనిచలన పోటులలో అపుడే చలనముగల్గినది. కష్టముగనున్నది.

జర్మనీలోని గూడ కష్టముగనున్నది. దీనివలన జర్మనీకి పడమరగనున్న రాజ్యములకును, గ్రేట్ బ్రిటనుకును కష్టముగ నున్నది. డాన్ నివేదికము ప్రకారము జర్మనుపరిశ్రమలకు పెట్టుబడిపెట్టినతరువాత మరింతపోటీ ఎక్కువయ్యెను. ప్రస్తుతము జరుగజోవునభిరు దాన్ విధానముతో సంబంధములేదు. అధికారసమృద్ధిని, మరల ముందెన్నడైన వీరెవరును లేదనకుండ జేయుటకు కృషిచేయుచున్నారు.

విరిమి సరిహద్దు నమస్క

అల్పసంఖ్య

లండన్, సెప్టెంబరు 9:—బెల్జియన్ వార్త లిట్టు తెలుపుచున్నది. ఉత్తరదేశపు విరిమి మంత్రివర్గమువారు బర్మిన్ హామ్ ప్రభుని లేఖనుగూర్చి వ్యాఖ్య యొనర్చలేదు. ఇది మంచి సమయము నకు వచ్చెను. అల్పసంఖ్య వైఖరిని సమర్థించుచున్నది. సరిహద్దువిషయమై ఉత్తరదేశపు విరిమి ప్రభుత్వ విధానమున మార్పుచేయునని తోచదు. కాని మంత్రివర్గమువారు సర్ జేమ్స్ క్రెయిగుగారిని లండనులో ఈవారమున ముందు కలిసికొనెదరు. అప్పటి కాయన నాల్గేనుండి వచ్చును.

జాతిసమితి

అసంఖ్య జేసినవని

జెనీవా, సెప్టెంబరు 8:—నిరుద్యోగ జాతిసమితిసభవారు చేసినసవని గూర్చి చర్చించుటకు అసంఖ్య వారు సమావేశమైరి.

ఒక రాజ్యమునకు ఇంకొక రాజ్యమునకును తగవువచ్చిన మధ్యవర్తిత్వ ద్వారా పరిష్కారము జేసుకొనుట కేర్పాటు జేయవలెనని స్వీటజర్లండు సభ్యుడు ఆగొరుగారు తీవ్రముగ తెలియజేసిరి. ఆర్మీనియనుల కొక కరిచాలయమును ఏర్పాటు చేయవలె ననిరి.

తెవటి మధ్యాహ్నమువరకు సభ ఆపుజేయబడెను. అప్పుడు కమిటీ పనిని జూచెదరు.

బోలిషివికు ప్రచారము

నేయిరోబీ, సెప్టెంబరు 9:—ఇటీవల కెన్యాకు పారి పోయిన బోలిషివికు ప్రచారకుడు జాన్ బోలిషి అనునాతడు పట్టుపడెను. ఇతడు వెలసరాజ్యములోనుండతగినవాడు కాదని ఆరుసెలలు శిక్షనిధించి శిక్షాసంస్థను ప్రవాసమున కంపుటకు నిశ్చయించిరి.

జూరి యూరిగునపాటు

ఇంకొక 20 మందిని ఉరిదీయుట

మాస్కో, సెప్టెంబరు 9:—మాస్కో ఒప్పములో పాల్గొన్నారను కారణముచే 24 గంటల ఉరిదీసిరి.

చీనాకలహము

ఇతిరులు జోక్యము కలుగజేసికొనరాదు

సోవియటుల ఆక్షేపణ

మాస్కో ప్రతికల ఖండనము

లండన్, సెప్టెంబరు 9:—ఉదయం 12.45 చీనాలో ఇతర సామాన్యమువారు జోక్యము కలుగజేసికొను చున్నారని సోవియటుల తికలు అతితీవ్రముగ ఆక్షేపించుచున్నవి. రాంకేవగ్లో నాల్గు పారియటుగాల్గు సిగ్గుమాలినవారుగ జోక్యము గలుగజేసికొనుట గూడవనుచున్నది. వీరిట్లు జోక్యము కలుగజేసికొని చీనాహక్కులను పాడుచేయుచున్నారనుచున్నది. వీరల పరివర్తనమును పాడుచేయుచున్నారనుచున్నది.

చీనాపముద్రములో యుద్ధవాకలను ప్రవేశబెట్టి ప్రత్యక్షముగను పరోక్షముగను సోవియటు యూనియనులను గ్రేటు బ్రిటను, ఫ్రాంసు, అమెరికా, జపానువారు ముట్టడించినవారైరిని ఇశ్చ్యేష్టియప్రతిక వాగొనుచున్నది.

చీనా సోవియటుల వ్యవహారమునందు జోక్యము గలుగజేసికొనుటకు ఉద్దేశించిరి. ఇది చీనాసోవియటు ఒడంబడికకు విరుద్ధమనుచున్నారు. చీనాను విభజించుటకు ప్రయత్నమువారు గోరుచున్నారనుచున్నది. చీనా రషియా ఒడంబడికమాత్రమే ప్రతిపాదనమున జేరితిరుగబాటునర్చు వీరలే చీనాను విభజించకుండ జేయగలరనుచున్నది.

చంగ్స్ లిక్ గారి బెదరింపు

హ్యంగు హే, సెప్టెంబరు 8:—చీనావారు సైన్యముల నిరుత్సాహముతోడను ఈతిబెటలచేతను ఎరదలచేతను బాధపడుచున్నను, సాకుం ఊజేపుగాల్గు విపరీతముగ తమ విషమును గ్రుక్కటకు జూచుచున్నారనియు 'చంగ్స్ లిక్ గారు' తంతిములముగ ప్రకటించిరి. ఇదినిరకు సైనికోషద్రవము లేని ప్రదేశములందు తోధను గలుగజేయుచున్నారనియు నాలి బార్లన్యమునకు మితిలేదనియు జెప్పుచున్నారు. స్వపరిపాలనావిధానమును నాశ మొనర్చిరి.

పార్ల మెంటు సభ్యులకు లంచమిచ్చిరి. ఒకప్పుడు అపరాధపు సామ్యును తామే ఉపయోగించుకొన జూచుచున్నారు. తాను తన సైన్యములను వీరిపై నడిపించుట తప్పదనుచున్నారు. తమ విధ్యుక్త ధర్మమునుచున్నారు. ఈక్రొవాలను దేశములో తేకుండ జేసెదనుచున్నారు. దీనివలన జాతీయశాంతికి మార్గమేర్పడునుచున్నారు. ప్రజలకు మరల కత్తి గలుగుననిరి.

ఉపద్రవము ఎక్కువగుటచే హ్యంగు హే విద్యుక్త సేనలు సమావేశమగుచున్నది. 1200 బ్రిటిష్ అమెరికన్, జపాను ఇటలీ నాకలుగూడ వచ్చినవి.

ఇటలీ ప్రతినిధి

సైన్యములను తగ్గించుట

జెనీవా, సెప్టెంబరు 9:—సైన్యములను తగ్గించు విషయమై ఇటలీ యు థి ప్రాయము ను నీ నీరు హ్యంగు హే లిట్టు తెలుపుచున్నారు. ఒకరు జాతిసమితి ననేక్షించుచు ఇంకొకరు పరస్పరసహాయపు టాడంబడికను గావలెనని ప్రపంచమునంతను మరల రెండుకక్షలుగా నేర్పరుచుటకు బదులు జాతిసమితినే బలపరుచుట మంచిది. జాతిసమితి ఒడంబడికయే పరస్పరసహాయపు టాడంబడికవంటిది. అమెరికనుల ఏర్పాటుకు ఇటలీ కభ్యంతరముగలదు.

అంతరాతీయ న్యాయస్థానములకు ఇదివరలో లేని అధికారము నిచ్చుటకు అమెరికనులు నూచించుచున్నారు. కాని జాతిసమితి ఒడంబడికను సవరించుటకు ఇటలీ సిద్ధముగనేయున్నది. పరస్పరసహాయపు టాడంబడికనుగూర్చి పంపబడిన ప్రత్యుత్తరములన్నిటిని ఆలోచించుటకు ఒక విన్నకమిటీకి తెలియజేయబడెను.

మరాఠో పరిస్థితులు

తంజీరుకుపోవు ఇనుపదారిని కొట్టివేయుట

బ్రాల్హర, సెప్టెంబరు 8:—హ్యూటా, తంజీరునడమనున్న ఇనుపదారిని శిశువులు కొట్టివేసిరిని తెలియుచున్నది. కొంతదూరము మైల్లవరకు తంతికా గ్రంసు, పెరిపోవతిగలకు సరికే వేసిరట. ఇండియాస్థానమును వీరు స్వాధీనముజేసికొనిరి.

ఆంగ్లో సోవియటు ఒడంబడిక

నిరోధ మెక్కువగుచున్నది

లండన్, సెప్టెంబరు 9:—రాబోవు పార్ల మెంటులో ఆంగ్లో సోవియటు ఒడంబడికను చూచునది ఆక్షేపించెదరని తెలియుచున్నది. సర్వత్ర లోకమున తమ అయిద్యమును లండను మాంచెప్పగు గ్లాస్టోన వెంట్రీ పట్టణములందు నూచించిరి. కన్సర్వేటివులుగూడ ఏకముగా ఆక్షేపించెదరని తెలియుచున్నది. లిబరల్సుగూడ వ్యతిరేకముగ ప్రవర్తించి ఎన్నికలకు అవకాశ మిచ్చెదనో లేదో తెలియుటలేదు. కార్మిక యూనియన్లు పక్షమువారు ఆగట్టు, సెప్టెంబరు అట్టోబరు మాసములలో ఈ ఒడంబడికనుగూర్చి విస్తారముగ ప్రచారమును సల్పుచున్నారు. ఉభయపక్షములవారును లిబరల్సుకు నష్టముగ ఎన్నికలలో లాభమును బొందగోరుచున్నారు. ఎన్నికలు త్వరలోనే రావచ్చు ననుచున్నారు.

చీనాకింకొకలేఖ

పెకింగు, సెప్టెంబరు 8:—హ్యంగ హేయున్ననది దగ్గరతట ప్రదేశమునేర్పాటుజేయవలెనని విదేశాంగ కార్యాలయము వారికి బ్రిటిష్ అమెరికన్, ఫ్రెంచి, ఇటలీ, జపానుమంత్రులు కబురంపిరి. చీనాన రైతులుకంట్రాక్టులను నిరాకరించుచున్నారటక యుద్ధమువలనవరకు అక్రమ లేదనుచున్నారట ప్రాంటుంగు గి. డ్లంగ్లో 400000 డోలరుల విలువగల సరుకు నీలవబడియున్నదట. ఒక్కసరుకునుగూడ అంగీకరించలేదట. విదేశాంగ వరకపువారులు తీవ్రముగ ఈ కమయమై ఆలోచించుచున్నారట.

ఈజిప్టు-ఇంగ్లండు

జగ్గుల్ పాపాగారు మగ్గోనాల్గుగారిని

కలిసికొనెదరు

లండన్, సెప్టెంబరు 8:—మగ్గోనాల్గుగారిని కలిసికొనుటకు సిద్ధముగ నున్నాడనని జగ్గుల్ పాపాగారు తెలియ జేయ సెప్టెంబరు చిగురున సమావేశము గావలెనని మగ్గోనాల్గుగారు కబురంపిరినియు తెలియుచున్నది.

రాంకే వగ్గోనాల్గుగారికి జరుగదు పనులుండుటచే జగ్గుల్ పాపాగారే లండనుకు వచ్చి మగ్గోనాల్గుగారిని కలిసికొనెదరని తెలియుచున్నది.

జరనుయుద్ధమునకు కాటకు లెవరు

అను విషయమై బెర్లినులో చాల గొడవ జరుగనున్నది. జరిగిన యుద్ధమునకు తాము ఉత్తరవాదులము గానుని మిత్రముండలికి తెలియజేయుట లేదా యని జర్మను ప్రభుత్వము వారాలోచించుచున్నారు. ప్రజాస్వామ్య సాంఘికవాదులు గూడ వనుచున్నారు. దీనివలన చిక్కులేర్పడు ననుచున్నారు. జాతిసమితిలో జేరుటకు జ్యూనీకి అడ్డు గలుగు ననుచున్నారు. జాతీయవాదులు బంపి తీరవలెననియు దానివలన ఇంతకంటె ఎక్కువ యుద్ధము రాదనుచున్నారు.

లండన్, సెప్టెంబరు 8:—యుద్ధభాధ్యత తమదిగాదని తెలియజేయుటకు ఏవిధముగ ఎప్పుడు కబురునందజేయుటకు నిశ్చయించుటకు వచ్చేవారము ప్రారంభమున గాని జర్మను మంత్రివర్గమువారు సమావేశముగారిని తెలియుచున్నది.

ఈజిప్టు సంఘమువారి ఆక్షేపణ

అర్యాదు ఆక్రమణ మంతమొందవలెను.

(ఆంధ్రప్రతిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండన్, సెప్టెంబరు 9:—బ్రిటనులోని, సీనులోని యాజ్ఞప్తు యుక్త సంఘమువారు యేడంతాళిఖన యా జిప్తుదేశ కులను నూదాసుదేశకులను అరస్తుచేసినందులకు గర్హించుచు వంటనే వారిని విడుదలచేసి నూదాసుదేశపు అన్యాయపు ఆక్రమణము అంతమొందవలె ననుచున్నది. రాజకీయ సంబంధమైనగాని లేక మరయేసంబంధమైనగాని సభలు నూదాసునాయకులు చేయలేదని ఎల్ మిర్గానీగారు ఒకట్టు మొలుఆరబ్బిపుత్రి కలకు యిచ్చినట్లు కార్టూమునార్త తెలపుచున్నది. నూదాసు ప్రత్యేకతను సభకు జేయబడుకొనలేదని తెల్పుచున్నారు.

శాంతి-నైర్వృత్తులను తగ్గించుట

మగ్ధానాల్లుగారి సంతృప్తి

లండన్, సెప్టెంబరు 8:— జనీవానభి తృప్తికరముగ నున్నదనియు ఇంకను ఎంతయో పనిచేయవలసియున్నదనియు, కాని మంజుపనినే ముందు ప్రారంభించినారమనియు ప్రజలు పొరబాటుబడకుండుటగాక యనియు మధ్యవర్తిత్వమునుకును, నైర్వృత్తులను తగ్గించుటకును ప్రతివాదమువైదీయకతోడ్పడెదరనియు, నమ్ముచున్నాడని మగ్ధానాల్లుగారు తెలియజేసిరి.

మొర్రాకోలో పరిస్థితులు

కాల-మొట్టడిలో తరుగుబాటున వచ్చినవారు

ఒడిపోవుట

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండన్, సెప్టెంబరు 9:— మొర్రాకోనుండి వచ్చిన వార్తలు తృప్తికరముగా నున్నవని డైరెక్టరీ ఆఫ్ఫింగు ప్రసిడెంటుగారు చెప్పుచున్నట్లు మ్యాడ్రిడ్ నుండి దెబ్బపడెను. శత్రువులు కాలామొట్టడిలో ఒడిపోయిరి. ఈమధ్య టూటనుపోరాటుములో శత్రుసైన్యమువారు 500 మంది చనిపోయిననియు 6.0 లు సైనికులకు గాయములు తగిలినవనియు తెలియుచున్నది.

దొమినియనుల సభ

(ఆంధ్రపత్రికకు ప్రత్యేకము)

లండన్, 5 సెప్టెం 10:— ఇరెర్ దొమినియనులగుడ దొమినియనుసభ గావలెనన్న చో ఆక్టోబరులో లండనునగరమున దొమినియను సభ జరుగుననియు ఆఫ్ఫీరియతరపున సర్ లిటిల్ గ్రూముగారు వెల్లెవరనియు బ్రూసుగారు తెలియజేసిరి.

అమెరికను ప్రాపంచిక వైమానికులు

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండన్, సెప్టెంబరు:—10:— జార్జి సార్వభౌముడు అమెరికను వైమానికలకు అభినందనల సందజేసిరి.

యునైటెడ్ స్టేట్సు

మెయిను కాంగ్రెస్ సభ్యుల ఎన్నికలు-

గవర్నరు ఎన్నిక

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండన్, సెప్టెంబరు 10:— యునైటెడ్ స్టేట్సులో మెయిను కాంగ్రెస్ సభ్యులు గవర్నరు ఎన్నికలకు గూర్చి చాల ఉత్సాహము జూపుచున్నారు. మెయిను ఎట్టు నడుచు కొనునో జేతమునూడ నలున నడుచుననిరి. రిపబ్లికను సభ్యుడును ఎన్నుకొనబడిరని తెలియుచున్నది.

చీనా పోరాటము

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండన్, సెప్టెం 10:— ష్యాంగు హేవార్ లిట్లు తెలుపుచున్నవి:— లూహోమిడుగ కింగ్సుగా రింకను బోవుచున్నారు. ఒత్తిడిని, కలుగజేయుచున్నారు. కొంతసేపము నా క్రమించుకొనిరి. కాని చికిరుంగునేనలు తమస్థానములను నిలబెట్టుకొనిరి. 14 ప్రెల్లెడూనిములో హంగ్టుదగ్గర ఇప్పుడు ష్యాంగు హేకు దగ్గరగ పోరాటము జరుగుచున్నది. హంగ్టునుండి ఫిరంగులశబ్దము వినబడెను. ష్యాంగు హేకు దగ్గరగ పోరాటము జరుగుచున్నట్లు వినిపించుచున్నది. దీనిచేతనే విచ్చికినేనలు నాకలు సమాజేశముకుటకు కారణమగుచున్న దనుచున్నారు. కాని తెరువాత విజేతయిలకు భయముపోయి నవ్యకము గల్గినది.

చీనానగరమునకు బోవు వీధులయందు ప్రెంచివారు మళ్లకంచెలను (తీగెను) వేయుచున్నారు.

కన్ననూరు మునిసిపలు ఎన్నికలు

కన్ననూరు, సెప్టెంబరు 9:— పించను పుచ్చుకొనుమన్న డిప్యూటీ నూపరిం డెంటుగు పి. కున్నాహ మెదు కోయగారు కన్ననూరు మునిసిపలు ఎన్నికలో విజయ మొందిరి.

దక్షిణఆఫ్రికా రాజకీయములు

(ఆంధ్రపత్రికకు ప్రత్యేకము)

లండన్, సెప్టెం 10:— బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు తమ యభిప్రాయము బలాత్కారముగ దొమినియనుల బాధించరనియు భావముగాదు పెర్టి జాగుగారికి తెలియజేసినయు దొమినియనుసభకు దక్షిణఆఫ్రికావారు ప్రతినిధిని బంపెదరనియు పెర్టి జాగుగారు తెలియజేసినయు బ్లోయింపాంటికావారు తెలుపుచున్నది.

నోటీసు

రాజమండ్రి

ప్రె|| డి|| మునముకోస్టలో

S.C. 187/1924

Between

వాదులు:— పంజిరి మహదేముడుగారి కోటి లింగాలనర్రం మేనేజింగు ట్రస్టీ వోరుగంటి నుబ్బారావుగారు.

అందు

ప్రతివాదులు:— పెద్దింటి శివప్రసాదశాస్త్రి గారు

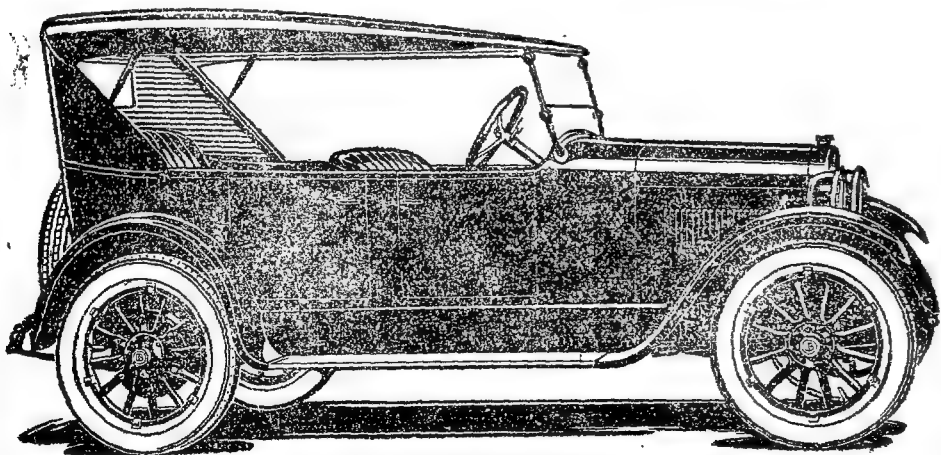
యీ నెంబరున ప్రతివాదిపయిన ప్రాంతరీ నోటునుబట్టి రు 110-13.3 లకు దావా చేయగా, నదరు దావా ది 22.9-24 లు తేదీకి ప్రతివాది స్టేటు మెంటు నిమిత్తు వాయిదా అనిష్టి నవరు తేదీని ప్రతివాదిగాని ప్రతివాదితరపున ఎన్నై నూ గాని హాజరు కానియెడల ప్రతివాదిని ఎన్నై చేసి, వాదికి డ్వికి ఇచ్చెదరనిన్ని యిందుమూముగా తెలియజేయుడమయినది.

చీర్రావూరి అత్తారాం

వాది స్నేడరు.

రెండు ఓడలలో ఎగుమతి చేయబడిన కారులు ప్రస్తుతము చేరినవి త్వరలో యిచ్చుటకు వీలుగలదు

DODGE BROTHERS
TOURING CAR

ధర రు. 5100

వాన్ చి, మాగ్నెటో, విడి ఆంచులు,

టైరు ట్యూబు, వెడ్డెటైరులు, హోరన్, లాండ్ర, అన్ని కొరముట్లు మొదలగువాటితో సహా కారు, వై ధరకివ్వబడును.

ADDISON & Co., Ltd. MADRAS. & BANGALORE

Carter & Co., Trichinopoly, T. Stanes & Co., Ltd. Coimbatore, Geo Oakes Ootacamund.

డాడ్జిబ్రదరు కారునుగుఱించి

అందరికిని బాగుగా తెలియును.

మా స్నేహితులందరును తప్పక పై ప్రకటనను సంతోషముతో ఆదరింతురు ప్రత్యేక ప్రయత్నములచేతను, ఒత్తిడి చేతను తమారుచేయునట్టివారు మాకు విరివిగా సంప్రదింపు చేసుకొంటిమి.

ఈ తరుణమును పోగొట్టక

తక్షణ మే కొనుదు.

యితర కారులు పోవుటకు వీలులేని బురద, ఇసుక, రాళ్లు మున్నగునవి గల చోట్లలో డాడ్జి బ్రదరు టూరింగుకారు తప్పక నిరభయతరముగా పోవును. గనుకనే దీనియందు స్వంతదారుకి ఎక్కువ ప్రీతిగలదు.

సిక్కు గురు ద్వార నమస్క

ప్రేటు కౌన్సిలునందు చర్చ

ప్రభుత్వమువారు హామీనీయ సర్దారు జోగింద్రసింగుగారు తీర్మానము నువసంహరించుకొనుట

సిక్కు, సెప్టెంబరు 9:— ప్రేటు కౌన్సిలునందు ఆసభికారసభ్యుల తీర్మానములలో చాల ముఖ్యమైనది వచ్చెను. సభ యంతయును నిండిపోయెను. గ్యాలరీలన్నియు క్రిక్కిరిసి పోయెను. భారతశాసనసభకు ఆసభికారసభ్యులు చాలమంది వచ్చిరి.

సిక్కు సమస్య తీర్మానము

సర్దారు జోగింద్ర సింగుగారు సిక్కుసమస్య నంతయు చర్చించి ఆశీర్వాదము ప్రసాదించి పరిష్కారము జేయుట కొక సమస్యయనఁగలదు. నియమింపవలె నని ఒక తీర్మానము నువ పాదించిరి. ఆయన సిక్కుజాతి ప్రతినిధి యగుటచేత సభవారి కన్ని విషయములను వివరించి తెల్పి, అందఱును గంపి పనిజేయు నెడల పరిష్కారమార్గము గల్గునని తలంచి యందు సర్ విలియం బర్డువుడ్డుగారి సహాయమును కోరిరి. సిక్కులకు గురుద్వారముల పాలనాస్వత్వమును పూర్తిగ నిచ్చివేయునట్లు శాసనము జేసి ననే తృప్తిగల్గును. ఏదో పరిష్కారమార్గము సిద్ధముగ నున్న పుడు బర్డువుడ్డు రాయబారములు భగ్గుమగుటచాల కోవనీ యము.

సర్దారు జోగింద్ర సింగుగారు రంతట గురుద్వార ఉద్యమము సంబంధించిన చరిత్రను జెప్పమ ముఖ్యముగ నాథా నాథాత్వము, గురుకాబాగు న్యవహారము అమృతనరపు స్వర్ణ దేవాలయ వ్యవహారముల గూర్చి వివరించి చెప్పిరి. దురాచార లగు వహారుల వద్ద నుండి గురు ద్వార ను ల పాలనాధికారమును తాము దీసికొన వలెనని సిక్కులు రక్తము నవ్వించియొనస సంరంభము చేయుచుందురు. ఈగురుద్వారములు సిక్కులవే కాని మరి యెవరివి గావు. ఇతరజాతులగుడ సిక్కుదేవాలయములందు సంబంధముగలదను వాదము చాల అసంబంధమైనది. ఈదేవాలయములు సిక్కులవే యైనను అన్నిజాతుల వారును రావచ్చును. వారిదే వాలయములలోనికి నితరజాతు రావీయకుండ నిషేధించునట్లే శిక్షు సిక్కుల కేమాత్రమునలేదు. ఇప్పుడు సిక్కులను న్యాయక్రమములపేరవారిదేవాలయములపై నెట్టియధికారమునులేకుండ జేయుటవలన ఉత్తేజము గల్గితిమను. సిక్కు లెట్టిశాసనములు జేయగోరినను ప్రభుత్వమువారు రంగీకరించెదరని యెన్నిసారులో జెప్పియుండిరి. కానిప్రభుత్వమువారియంగీకారమును ముందు బడచునదే అల్పసంఖ్యాకజాతియగు సిక్కులైన శాసనము ను జేయవలయునట్లు సుప్రసిద్ధమే. అందుకనియే సిక్కులు శాసనసభలో సెట్టిశాసనముగాని చేయుటకు బిల్లును ప్రవేశ పెట్టుటకు ముందు ప్రభుత్వమువారితో చుంచుకొని జేసికొన ప్రయత్నించుచుండిరి.

“పంజాబులో నున్న వారిదేవాలయము లన్నిటినికూడ సిక్కులకు గలస్వత్వముల ప్రసరంబునందున ఒకచిన్న శాసనము జేయవలసియేమేము సిక్కులు కోరుచున్నాము. ఇప్పుడి యెవరినికడల మేము ఆశాసనమును ఉదారమితభావముతో వాచరములో పెట్టుటకు చేతనైనట్లు జేసెదము. కాని ఆశాసనములు ప్రబంధకసంఘమువారు ప్రకటించినట్లుల యీ ఉద్దేశము సందర్భమున నిష్పందించిన సిక్కులందరను విడుదల జేయవలయును. మమ్ములను సిక్కులను గురుద్వారములనుండి విడదగొట్టినను సరియేకాని అపజయముగాంచితిమని మాత్రమెప్పుడైన జాలము. మాకు సామంతత్వము గలదని మాటిమాటికి నిర్ధరించుచు అయ్యది చేపూరవరకును మరలమరల వచ్చుచుందుము. ఇందులకు కావలసిన శాసనమును గావించి గురుద్వారము ఉద్యమ సందర్భమున ఆరెట్టుజేసిన ఖయిదీలను విడుదలజేసి యీ అధ్యక్షులును ముగింపవలెనని మేము కోరెదము. ఈక్షేదీలను విడుదల జేయుమని కోరుటలో ఆయన క్షమింపవలెనని లేదు. నేను శాశ్వత క్రియలపేరువలన గొరున దేవుడేగా పితృవాత్సల్యము గల ప్రభుత్వము సిక్కుల నంపిస్తే గూడతీరవారిని జేయక వారిని ప్రభుత్వమునకును గల పర్యవసరములను పునఃసంబంధమునకును;

ప్రభుత్వసభ్యుడు క్రెరాగుగారి ప్రత్యుత్తరము

క్రెరాగుగారు ప్రభుత్వసభ్యులను ప్రత్యుత్తరముచు పక్షారు జోగింద్ర సింగుగారు యాతీర్మానమును చెప్పటలో జూపిన చిత్తవృత్తిని సర్దుదీని గలవని అంగీకరించిరి. ఇట్లు తీవ్రచర్చ జరుగుటవలన వివాదపరితములు గల్గును. సిక్కులతో ఒక శాసనమువారు మాత్రము కొన్ని ఉపాయముల జట్టినను అవి శతృవర్తనయనకును ఇతర జాతుల హక్కులకును అసంబంధముగ నుండుటవలన వారివారము సరివేరదను నుద్దేశ్యముండుటవలనగూడ వివాదముగల్గుచున్నది. ఈతీర్మానము నంగీకరింపవలెనని క్రెరాగుగారుచెప్పిరి.

ఆయన సభ్యులుగిక్కుల అధ్యక్షులగుటచేత తమ తియను వారిమతవిశ్వాసమును భక్తిని సైన్యమునందు వారిగల దీర్ఘప్రభావత సంస్కరమును అభివృద్ధిచెను. అందరివలెనే ప్రభుత్వమువారు గూడ యీసమస్య పరిష్కారమార్గము నాలోచించి సిక్కులకును ప్రభుత్వమునకును గల సంబంధమును పునరుద్ధరింప ఆతురపడుచున్నాడు. ప్రభుత్వవిధానము బాటకమైనది గాదనియు నిర్ణీతమైయున్న దనియు, యావిధానమును తన బాధ్యతను గుర్తించి నిర్వర్తించ పడుతున్న యేప్రభుత్వమైనను ప్రకటించుననియు ఆయన చెల్పెను. ఈవిధానమును కామన్సుభలో భారతసహాయ మంత్రివివరించెను. ఈమధ్య సర్ మాల్కం హెయిలిగాకే వివరించి యుండిరి గూడాను. ఈవిధానము యేమనగా, తప్పజేసిన వారియెడల న్యాయశాసనమును గుర్తించజేసి క్రమభంగముగా జేకుండ ప్రజాక్షేమముగాపాటుటయు, నష్టముగల్గునారంభరక్షేమము; నాలోచించి తగిన న్యాయపరిష్కారమునకు వచ్చు మార్గముల నుపేక్ష జేయకుండుటయునై యున్నవి. ఈమధ్య సర్ మాల్కం హెయిలిగాకే ప్రకటించినట్లు ప్రభుత్వమువారు సిక్కులను రక్షింపవలెనను వాంఛతో బనిజేయుచుండిరి గాని వాశము జేయునట్లేకయుతో లేరు. సిక్కులు న్యాయక్రమ పద్ధతుల వారి మతాలయములపై అధికారమును సంపూర్ణముగ పొందవలయుననియే వారు కోరుచున్నారు.

విలువొడ్డు డిక్రీలవిషయములో ప్రభుత్వనిర్వాహకులు న్యాయస్థానములు జెప్పినట్లు జేయుచుండిరినియు, వారుశాసనసభలు జెప్పినట్లు చేయుచుండిరినియు క్రెరాగుగారు సూచించిరి. ప్రభుత్వవిధాన మివిధముగ నుండెను. సర్ మాల్కం హెయిలిగాకే సభ్యులుగనున్న పుడు ప్రభుత్వమువారు యిప్పుడున్నదానికి బదులు వేరుయంత్రము గావలయుననియు, ఆయన ప్రజాసహకారమువలన శిర్యదవలెననియు జెప్పిరి. ప్రభుత్వము వారు యీవిషయమును పరిష్కారముజేయ తమకు కోరికగలదని తెలుపుటకై యీసమస్య సర్ విలియం బర్డువుడ్డుగారి చేతులలో నీపనిని వదలుటకున్న జేయదగిన పనియేనియును లేదు. ఈపనిని స్వార్థత్వమును కష్టమును తక్కుజేయక సర్ విలియంబర్డువుడ్డుగా రంగీకరించుటవలన ప్రభుత్వమువారి యొక్కయు, భారతీయులయొక్కయు కృతజ్ఞత పాత్రుడై యున్నాడు. సర్ విలియంబర్డు చేయవలసిన ప్రయత్నములన్నిటిని చక్కగజేసిరి. అవియేల నిష్ప్రయోజనము లయ్యెనో చెప్పనవసరములేదని క్రెరాగుగారినిరి. ఆయన వెనుకటికష్టములను వివాదాలకు తక్కువెట్టుచున్నందు ఆతయు విశ్వాసమును యేర్పడు నని న ముచ్చుచున్నా నని రి. ఆయన కు ఒకఅక్షరమైనను అనవసరమువలకు టయిచ్చుచు లేదు. ఒక్క ఆలోచనయు అనవసరముగ జేయరు. సర్దారు జోగింద్ర సింగుగారు జెప్పినవిషయములతో గాని ఆయన వానికిచెప్పిన అర్థములతోగాని యేకీభవించుటలేదని ఆయనచెప్పెను. కాని యీసభ్యులును సోకదానిని వియమించుటవలన నేమిప్రయోజనముండునో తెలియకుండ జోగింద్రసింగుగారు సంగల్పించిరి. సిక్కు జాతివారయను ఉద్యమములను మరదీయవలెనని గాని యేభాగమువారి కోరికను జేయుటవలన లాభకరముకావని ఆయనజూచిచెను. అట్లుగానున్నయెడల యీవర్తనలవలన లాభమేమియునుండదు. “ఇంకను తెలుపుచుంటియే యున్నదని నేను జెప్పెదను. మిక్కునినేమిజాతియే యున్నది.” (సార్వము)

జి.యన్. కపర్ గారు

కపర్ గారు బలవంతము సమన్వయసంఘమును తూచిన యమాటముగ్రహించిగొన్నినివారలతోపాటుముల నూచింపగలదనిచెప్పిరి. సమన్వయసంఘమునకు విన్నపుడే యీసంఘము వారు యిచ్చివుచ్చుకొను భావముతో కాంతిని జేకూర్చుద రని యున్నట్లుల జెల్పెను.

విరంజిత సింగుగారు తీర్మానము నెడల సానుభూతి జూపెనుగాని ఆవధుతితో నేకీభవించలేదు. పంజాబుకు వెళ్లుననే సమస్య దనుకాను గ్యాలరీ గలవచ్చును వచ్చినపుడుఆయన సభ్యుడే యీవిషయంగేయు మని కట్టిజేయరాదు.

సర్ విలియం బర్డువుడ్డు

ప్రధాన సేనానియగు సర్ విలియం బర్డువుడ్డు గారు ప్రభుత్వ ప్రసంగముగానికాదు, తనను, గురుద్వార సమస్యకు పరిష్కరింపగలవని నియమించుటకు కమిటీ కన్యకుడుగ కొంతకాలముక్రిందనుండెనుని కోరిరి. ఆయన అన్ని తరగతుల సిక్కులతో సంప్రతించెను. వారుజెప్పినవాని నంతయు విన్నను, కాని ఆయనకు చెల్లిన పలకటకు తరీక్షించియూడ అవిఒక కాని కొకటి సంబంధములేనట్లుండెను. గురుద్వారము లన్నియును పూర్తిగ ఆకాశలకే ఒక్కగియోమని ఒకరును మరియొకరు ఆకాశలకే జేవాలయములపై నెట్టియధికారము లేకుండ జేయవలెననియు నుండెను. కాని అన్నితరగతులవారును యేదోవిధముగ తృప్తిరముగ పరిష్కారము గావలెనని జూపుటయు నూడ ఆయన కిదిముఖ్యమని తోచెను. సర్ విలియంబర్డు తనకు సిక్కులతో 40 సం॥ ములనుండియు సంబంధము గలవని చెప్పిసిక్కుల నెక్కువప్రస్తుతించిరి. ఆయన సిక్కులదైర్యమును భక్తిని గొనియాడుచు తనభార్య, సోదరియొక్క మానమును కాపాడుటకు సిక్కునకు వలెజేసెదనని చెప్పెను. (దీర్ఘపార్శ్వము) గ్రామములలో సిక్కులు తమతమవృత్తులను జేసికొనుచు నుభవనము జేయుచు వృద్ధికాములై యున్నట్లుల ఆయన గమనించెను. సిక్కులకు మరవిశ్వాస మెక్కుడుగ గలవచ్చు కాని గ్రామములలో నెవ్వరుగాని ప్రభుత్వమువారు జేసిన పనుల జలన వారిమతమున కుపద్రవము గల్గెనని యెనుకొనుట లేదు. కొన్నిచోట్ల యీజలల ఉద్యమములతో సంబంధము లేకుండ కాంతియుగ తమతమ పనుల జేసికొనుచున్న వారు గలరు. ఇట్లు ములలోను చట్టుప్రక్కలనుమాత్రమే ప్రభుత్వము వారు సరిగ సత్కరించుట లేదనియు, వ్యాయము జరుగుట లేదనియు భయముగలదు. సర్ విలియం బర్డువుడ్డు గారింకను సమన్వయసంఘము శాసనసభ్యులతోను యీ తమతమతోను సరిప్రతిచింతిని జెప్పిరి. అవి ప్రయరింపజేయలేదు. గానియీ రాయబారములు విజయవంతములుగానందు కాయన విచారమును జెల్పెను. సర్ జోగింద్రసింగు గారతీర్మానములను బలపరచినవారు యిప్పుడే సమయము నెట్లు గలుగజేయగలరో జెప్పెదరాయని ఆయన అడిగెను. సిక్కుజాతినాయకులైన సర్ గురుద్వారలిల్లును చెల్లినయెడల ప్రభుత్వము వారుదాని సంగీకరింప సిద్ధముగ నున్నారు. కాని నా క్రెరాగుగారు జెప్పిన న్యాయశాసనమున కావల ఒక్కఅంగకమైనను జోకాదు. రత ప్రభుత్వమువారును పంజాబు ప్రభుత్వమువారును న్యాయ శాసనాధికారమును పోషింప నిశ్చయించుకొనియున్నారు, (పార్శ్వము)

భారతశాసనసభయందును, ప్రేటుకౌన్సిలులోను, పంజాబు శాసనసభలోనున్న సిక్కు సభ్యులు సభలలో పక్షులడుగుటకున్న ఒకచో సమావేశమై ప్రజలందరితో సంప్రతించి పరిష్కారమార్గమును గూర్చిచర్చించుటయును. కొన్ని సంవత్సరములనుండియు సిక్కు నాయకులు కొందరు భిన్నభిన్నతో నుండుట ఆయన కాశ్చర్యముగ నుండెను. వర్తకవాదిజ్య శాఖలవారివద్దనుండియు వారుసలహా దీసికొనరాదు. వారు వా ప్రజలను జూచి మంచిమార్గ మేమి గలదో గమనింపవలయును.

సర్ డి. పి. సర్వాధికారి

అర్ధపుడ్డు కమిటీ యేల నిష్కలమయ్యెనో విపులముగ సభవారికి తెలుపవలదులకు సర్, డి. పి. సర్వాధికారిగారు విచారమును జెల్పిరి. సిక్కులందరికీ వాద్యమును భారతదేశములో నితర భాగములవారును గూడ యనుసరించేదేమో యని భయమగుచున్నది. అట్టిసభ్యుడే బెంగాలులోను మద్రాసులోను గానియున్నది. సిక్కులనే వైసగురుద్వారపుట్టుకు ప్రతేకపెట్టుమని కోరి ప్రభుత్వమువారు సర్ విలియంబర్డువుడ్డు జెప్పినట్లుల దానిని నిశ్చయమునకు నంగీకరింపవలసి ఆప్పుడు న్యాయస్థానములగుటయే యుండదు. ఈసమస్యవలన భారతదేశముతో నన్నిజాతులదానిని సభ్యులని ఖయన మొచ్చుచుండెను.

ఖద్దరు ప్రదర్శనము

మద్రాసులోని నీయే మొదటిసారి

అక్టోబరు నెలలో జరుగనున్న ఆంధ్రరాష్ట్రీయసభలలో పాటు ఖద్దరు ప్రదర్శనము కూడ జరుగనున్నది. గాన ఆంధ్రమహాశయులెల్లరు ప్రదర్శనయోగ్యములగు వస్తువులను విరివిగ పంపి ఖద్దరు ప్రదర్శనమును జయప్రదముగ గావించవలెను. తాముజంతు సామానులకు అగు రానుపోను ఖర్చులు తామే భరించవలయును. ప్రదర్శనశాలలో స్థాల్పకూడ యేర్పరుపబట్టినవి. స్థాలు 1 కి.రు. 10-0-0 వలయు వారు యీ నెల 25 తేదీలోపుగ యీక్రింది విలాసమునకు రూపాయలను కంపెన రిజిస్ట్రేషన్ చేయబడును. ప్రదర్శనమునకు పడబడు సామానులు ఈ నెల 30 వ తేదీలోగ యీక్రింది విలాసమునకు చేరవలెను.

గంటి సూర్యనారాయణశాస్త్రి, పెక్కిలి, ఖద్దరు ప్రదర్శనము.

7 తంబు తెట్టిపిడి, మద్రాసు.

ఇప్పుడు దీనిని పరిష్కారము చేయుమార్గమునుబట్టియే యితర చోట్ల నిర్దిష్టతర్యదినపుడు గూడ యేమి చేయవలసినదియో తోచును. అఖిలభారతదేవాదాయ శాసనముండుట కెక్కుడవక రముగలకు ఈ తీర్మానము ఆచరణయోగ్యముగ విధానమునుజూచించునెడల ప్రభుత్వమువారు తాని సంక్షరంప వలెను.

నర్ మహమ్మదు మాఫీ

1919 లో భారత ప్రభుత్వ శాస్త్ర నిర్వాహక వర్గము నందు శేరుటకు ముందు సిక్కులయొక్క విద్యా సాంఘిక రాజకీయ ఉద్యమములందు సానుభూతితో చనిజేసి, సిక్కు శాఖకులలో గల సంబంధమును సత్ మహమ్మదు మాఫీకారకరపు తెట్టిరి. ఆయన ఆన్యుటికరొద్యమముల వనతి నప్పటి నుండియు అవి చెనుకబడి అట్లే నిలిచిపోయినటుల గనుగొనెను. సమస్య యము గావలెనని దుస్సాధ్యముగ మరతులను దెచ్చిపెట్టి క్లిష్ట పరిస్థితులకు సముచితము చేయుటకీ వత్తునువారికిగాని ఆతరువాత వారికిగాని పీటలేకుండా తేయునెడల యీసమస్య నిజముగా పరిష్కారముగల కట్టుమగతు. బద్ధపుట్టు నేనాని సిక్కులులేచ్చి నయే విల్లునైనను ప్రభుత్వమువారు రంగీకరించెదరని చెప్పినదాని కరము యితరభాతుల హక్కుల కనుకూలముగ జేయువలెన విల్లు ప్రభుత్వము వారంగీకరించెదరని ఆయన నూచించెను. సిక్కులు యీ సమస్యను తిగిజ విధమున పరిష్కారము జేయుటకు వాతావరణమును గలుగ జేసెదరని ఆయన తలంచెను. ఈ ప్రభుత్వ శాస్త్ర నిర్వాహక శాసనమును వీడి తనరాష్ట్రములోనికి బోయి బహిరంగజీవనమునం జెప్పుడు పాల్గొందుమాడని కలదని ఆయన చెప్పుచు అప్పటికి యథామహాపరిస్థితు తేర్చడ వచ్చునని దలంప వచ్చునని చెప్పెను.

సర్దారు జోగీంద్ర సింగుగారి ప్రత్యుత్తరము

అంతట సర్దారు జోగీంద్ర సింగువారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు ప్రభుత్వమువారు గూడ పరిష్కారమార్గము నాలోచించుచున్నారనుటకు సత్యముని గుర్తించినట్లును బద్ధపుట్టురా యభారము తాపివేయుటకు వచ్చినకట్టుములను దాటినకట్టుములు కావనియు జెప్పెను. సరియైనవాతావరణము లేకపోవుటలు సిక్కులతప్పేనాడని ఆయనఅడిగెను. 20 వేలమంది సిక్కులు జైలులులో నున్నారు. రావల్పిండివద్ద సిక్కులు ప్రతిభుక్తియందుండ వారిపై రైలు పోవీయుబడెనని ఆయన జెప్పెను. గులాబీ సిక్కులు బహుస్వస్థ సంఖ్యాకులుగ నున్నారు. ప్రభుత్వమువారు శాసనముండుట యవసరముని గుర్తించినపుడు వారే ఒకటిల్లును తయారుజేసి ప్రవేశపెట్టునెడల త్వరగ బాగుగా మంచిగాసన మేర్పడిపోయేది. ఆయన భారతమంత్రి ప్రసంగమునుండి యుద్ధించి చెప్పుచు అందు ప్రభుత్వమువారికి సిక్కు పాలనాసంఘమును స్థాపించి గురుద్వారములను సిక్కుముల లాభముల కనుకూలముగ పాలించునటుల జేయవలెనని కోరి నటుల గలదు. ఇదియే సిక్కులు కోరినదని సర్దారు జోగీంద్ర సింగుగారు జెప్పిరి. ప్రభుత్వమువారు యిందుల కొక శాసనము గావించెదరని తలంచుచున్నానని ఆయనచెప్పెను. జోగీంద్ర సింగుగారు సభాభిప్రాయమును గనుగొన కోరినగాని తీర్మానము నుపసంహరించుకొనుటలేదనిరి.

క్రైరాగుగారి ఉపసంహరవాక్యములు

క్రైరాగుగారు చర్చను ముగించుచు యీ తీర్మానమును బలపరచినవారు యీ స మ స్త య స ం ఘ ము యే మి చేయవలెనో యెవరును తెలుపలేదనిచెప్పెను. ఈ తీర్మానమునం దుగావించబడిన సామాజిక ఆచరణయోగ్యముగ నుండునటుల ఆయనకు గాన్పించుటలేదు. ఈమధ్యగావించబడిన గురుద్వార శాసన ము పయోగింపబడలేదని జోగీంద్రసింగుగారు దెచ్చినయాక్షేపణం దర్శమున, ఆ తీర్మానమునందు తెల్పినటుల ఆచరణలో జెట్టుట

కు గోరువారే యందు ప్రారంభించి చేయవలెనని ఆయన తీర్మానంపాదకులకు జ్ఞాపకముజేసెను. సరియైన వాతావరణమున కవకాశములేదు. ఇప్పుడిప్పుడే ముల్లునిడిపోవుచున్నది. సిక్కులలో నిత్యశిష్యులే దృఢప్రతులగువారు నిలువజొక్కుకొనునట్లు జాచుటకై ప్రభుత్వమువారు తదుకూలముచున్నారు. సిక్కు లేటి జ్ఞాతకు దెచ్చినను యితరభాతుల లాభములకు నష్టములేకుండా న్యాయశాసనముల కనుకూలముగ నుండినయెడల యేవిల్లులైనను ప్రభుత్వమువారంగీకరించెదరు. ముఖ్యమంత్రి మంచిగల్గునని ప్రభుత్వ శాస్త్రాచార్యులకునున్నారు. ఇప్పుడు పరస్పరమామగమునకు కాముగాదు. త్వరలో ఆయనప్రభుగ పరిష్కారము ఆరుగురూని కట్టిపెట్టి బంధకములు నుండవీయరాదు. తీర్మాన ముపసంహరిం కొందురని తలంచుచున్నానని ఆయనచెప్పెను.

అంతట జానిపై సర్దారు జోగీంద్రసింగుగారు తీర్మానము నుపసంహరించుకొనిరి.

భారతముగము తగ్గించు శాసనము.

త్రతీసంవత్సరమును భారత ప్రభుత్వముగమును తగ్గించుట కై వీలగునటుల సాధ్యమై నం త త్వ ర లో శాసనము గావించి ప్రభుత్వమువారు పనిజరుప వలెనని కోరుచు సర్ మొన్టీ వాదాభాయి ఉపపాదించెను. ఇప్పుడు భారతదేశమునకు ఋణము 917 కోట్లున్నది. ఇందు రూపాయి ఋణముల క్రిందను ప్రజలచేతులలో నున్న ట్రెజరీ విల్లులక్రిందను 882 కోట్లు గలవు. భారతదేశమున కసలు ఋణముమొత్తము 998 కోట్లు గలదు. దేశముయొక్క నిధిలో జేరనిఋణము 78 కోట్లుగలదు. దీనికి తోడు ఖర్చులకు గురైన ఋణము 90 కోట్లు గలదు. ఈసంఖ్యలు జూడ భారతదేశము దీవాలా దీసి నదని చెప్పవలయు. ఈదేశపు ఋణమును ఇరిగేషను మున్నగు ప్రాజెక్టులకు విని యోగింపబడుటకు మరల రాబడిగల్గును. ఇతర దేశములలో బోల్చినయెడల భారతదేశము దేశీయఋణము విడుదలమున మేలుగనే యున్నది. కాని యికమీద భారతదేశస్థితి యభివృద్ధియై డబ్బు అప్పుదీసికొనునపుడు చౌకగా సులైన మార్గముల వచ్చునటుల జూడవలయును. మరలమరల జేయ నిఋణము క్రింద 197 కోట్లు గలదు. ఈదేశములో జేసిన రూపాయి ఋణములను దీర్చుటకు ప్రభుత్వమువారు రేమియు చేర్చాటుజేయలేదు. ఈ ఆర్థికపరిస్థితుల గూర్చి బాగుగ నాలోచింపవలసి యున్నది. అదృష్టవశాత్తు యీ విషయముల బాగుగ ననుభవముగల సర్ జేమిలు జ్ఞాకేటుగా రివ్యవహారములను జూచుచున్నారు. భారత ప్రభుత్వము వారు క్రిందటి బడ్జెటులో 5 కోట్లను సింగింగుండుద్వారా అప్పును దీర్చునట్లొకపంపజెను. కాని యిందు ఒకక్రమపద్ధతి యేమియును నడవలేదు. ఏదేముయొక్క ఆస్తి కేసను బయటనుండియు యితర దేశములనుండియు దెబ్బలులేకులును. కరువులవల్ల లెక్కలకని భీతి నష్టము గలంగవచ్చును. అప్పును దీర్చుటకు శాసనరూపము న చేర్చుట జేయవలయును. లేకున్నయెడల యేవిధానమును అవిచ్చిన్నముగ సాగజాలదు. ప్రభుత్వమువారు రికమీడయే అప్పు జేసినను నూటికి 5 కంటె పడ్డి నెక్కువయిచ్చుటలేదని ప్రకటించవలెను. ప్రభుత్వమువారు గతవత్సరము నూటికి 38 చొప్పుంగు ఋణమునుజేసియు జొంబాలో ప్రభుత్వము 6 1/2 చొప్పు ఋణము జేయనిచ్చియు చాల తప్పుజేసిరి. ఈజొంబాయి ఋణములను జొంబాయి రాజధాని నాశనమై పోయినది. కారణము వర్తకులు తమడబ్బును జాయింట్లు స్టాకుకంపెనీలనుండి తీసికొని యీఋణము క్రింద నిచ్చిరి. ఇందువలన న్యాపారము జేయుటకు సందిగ్ధ సమయము నడబ్బు లేక పోయెను. దీనికితోడు రెవన్యూ కాన్సిల్ జొంబాయి పారిశ్రామిక జీవితమునకు నష్టముగల్గెను. భారతదేశమునకు గల ఆర్థికశక్తిని గమనించితగినటుల నుపయోగించు చుండవలయును. ఈ తీర్మానముపై చర్చముల 11వ తేదీజరుగును. (ఆ. ప్రె.)

భారతశాసనసభ

అనధికారసభ్యుల విల్లులు

సిద్ధా, సెప్టెంబరు 9:— నిన్న బాలముయేత్రగా 28వ తేదీ భారతశాసనసభలో ప్రవేశపెట్టిన అనధికార సభ్యుల విల్లులు 24 వచ్చెను. మొదటిది చమన్లాల్ గారి విల్లు ఇయ్యది ఇండలోపనివారలకును కార్మికులకును నీవకులకును వారమువారము చొ: కూలీవీయవలె నని కోరును. తోడీగారు ఫ్యాక్టరీలలో స్త్రీలను పనిచేయుచునిబంధనకు సంబంధించిన విల్లు నుపపాదించెదరు. ఇది గానున్నయెడల సర్కిసుల కాంట్రాక్టుకు భంగము గల్గెను పనిలేకున్నను స్త్రీలునేరముక్రింద పరిగణించు శాసనమును రద్దుజేయవలెనని విల్లు నుపపాదించును. నియోగిగారు భారత్తుతీరములందు భారతదేశపు ఓపలేవ్యాపారముజేయునట్లుంచవలెనని రెయిల్వే ఆస్తుసవరణవిల్లు నుపపాదించెదరు. డాక్టరుగూడగారు 1872 స్వేచ్ఛలు మ్యాజిస్ట్రేట్ ఆస్తుసవరణవిల్లును పపాదించెదరు. దొరస్వామి అయ్యంగారు స్టాంపు ఆస్తుసవరణ విల్లు నుపపాదించెదరు. పండిత శ్యామలాలు నెహ్రూగారు పశు మాంసపు ఎగుమతి వ్యాపారమును నిషేధింపవలెనని విల్లును ప్రవేశపెట్టెదరు.

ఇంకను మెడికలు డిగ్రీజుత్వ, క్రిమినలు సివిలు ప్రావీణ్యకొత్తు ఇంకంటాస్సు ఆస్తు, ఇండియను ట్రెజ్యురీ, సవరింపవలెనని విల్లులుగూడ అంతరసభ్యులు ప్రవేశపెట్టెదరు. (ఆ. ప్రె.)

షణ్ముఖచెట్టిగారి రాక

అసోసియేటెడ్స్ ప్రెస్ నిధిలో కలసి మాట్లాడుట

సిద్ధా, సెప్టెంబరు 9:— నేననలు కన్ వెన్ షను డి ప్యూజేషనుతో యింగ్లండునకుబోయిన షణ్ముఖచెట్టిగారు యన్. యన్. నాల్ డిరా యోడ నేడు బొంబాయిలోదిగిరి. వారుపోయిన కార్యసాఫల్యము విషయమై అసోసియేటెడ్స్ ప్రెస్సు ప్రతినిధితో యీవిధమున మాట్లాడిరి:— ఫలోన్ముఖ మునకు చెంటునే మార్పులేమైన చెప్పునాయని విమాటల కర్థమైతపో మేమేమియును లాభము చేయలేకపోతి మని చెప్పకలేవ్వుడు. సిందూదేశములోని క్లిష్టపరిస్థితులను చక్కచెట్టుట యందావశ్యకత కొంతనుండి బ్రటిషువారికి మేముకన్నరచితిమి. ఇంగ్లాండులో మన ఆర్యముల యెడల సానుభూతిజూపు ప్రశాసకశ్చయొక్క అభిప్రాయమెక్కువగ గలదు. కాని వారి అభిప్రాయములను మనకు లాభికారిగా క్రియారూపమును దాల్చుటకు తగిన ప్రచారము చేయవలసిఉన్న దని నాఅభిప్రాయము. ఈసందర్భములో డాక్టరు షి నెంట్లముగారు వారి యింగ్లీషున్నే పీఠులుచేసినపనికి నేను పొగడవలసిఉన్నది.

కార్మిక ప్రభుత్వమువారి వై ఖిరి

కార్మిక ప్రభుత్వమువారి వై ఖిరిని గురించి అడుగగా క్రేష్టిగారు యిట్లు చెప్పవారంభించిరి:— లార్డు ఆలివియరుగారి తీరుజూడ చాల ఆశాభంగము గానున్నది. వారిండియాకిచ్చిన వాగ్దానములను తగినంత పలుకుబడి సంపాదించిన తర్వాత నెరవేర్చుట కభిప్రాయము గల వారై నెక్కుమంది కార్మిక సుఖ్యులున్నారని నాసమ్యక్తము కాని తమ తలకుబడియు పరపతియు యిండియాసమస్య పరిష్కరించుటకు కార్మిక ప్రభుత్వమువారు పోగొట్టుకొనరు. బ్రటిషు ఎన్నికలలో యిండియా యొప్పుడును ఒక మిషగా నుండదని నాసమ్యక్తము.

టారిఫ్ బోర్డు విచారణ

టైముస్ ఆఫ్ ఇండియా ప్రతినిధుల సాక్ష్యము

బొంబాయి, సెప్టెంబరు 9:— రేపు 12 గంటలకు బొంబాయి పురభవనమున మద్రాసుంత్రిముల సీరారక్షణము విషయమై టారిఫ్ బోర్డువారియెదుట టైముస్ ఆఫ్ ఇండియా పత్రిక ప్రతినిధులు సాక్ష్యము నిచ్చెదరు.

మత కలహములు

పండిత జవహరలాలు నెహ్రూగారు

ఆమెతీలోను కాంధులలోను మొహరంలో కొట్లాటులు జరిగినందున అఖిలభారత కాంగ్రెసుసంఘ కార్యదర్శి పండిత జవహరలాలు నెహ్రూగారు రాకెండుస్థలములకును వెళ్లిరి.

(ఆ. ప్రె.)

సివిలుజస్టిసుకమిటీ

పరమానంద తెల్లూర్ గారు సింధుదేశమునకు
ఫిపుకోర్టు కావలెననుట

కరాచీ, సెప్టెంబరు 9:— కరాచీ పీఠముల సంఘము
తరపున కామల్ రాయి భోజరాజుగారిని, లాల్ ఖానా పబ్లిక్
ప్రొసీక్యూటరు పరమానంద తెల్లూర్ గారిని కరాచీ పీఠ సం
ఘమువారి తరపున యి. యల్. ప్రయిసుగారిని సివిలు జస్టిసు
కమిటీవారు పరీక్షించిరి. న్యాయాధిపతులసంఖ్య తగినంత లేనం
చున సింధుదేశమునకు ఫిపుకోర్టుండవలయు నని పరమానంద
తెల్లూర్ గారు వాదించిరి. తరువాత సింధుదేశమునందు బొం
బాయి రాజధానికిని న్యాయాధిపతులకు మార్పుచుండుటకును
అనవసరముగా సివిలు న్యాయములకు వాయిదాలు యిచ్చుపద్ధ
తిని వారు గర్హించిరి. రు 14,000 వేల రూపాయలకు దాఖలు
కాబడిన ఒక న్యాయమును 14 దినములలో ఏడుసార్లు వాయిదా
యిచ్చబడినదని తమ యనుభవమును చెప్పిరి. న్యాయపరిష్కా
రము గావించుటకు హృదయములో బాగుగ మార్పు చెందవల
యు ననిరి.

నేటిఆఖరు సాక్షిపిచారణ

దినదినమును కేసులు విచారణ కావలయు ననియు
ప్రోసెసు సెర్వైసుగా తిన్నగా నెమ్మదిగా ఆములు జరుపు
చున్నారనియు నేటి ఆఖరు సాక్షియై పెద్దవర్తకుడు నగు నేతు
శివరత్న మెహతాగారు జెప్పిరి. జడ్జి పదవులకు స్థానిక బారు
లోనుండి నియమింపవచ్చు ననియు యిండియను సివిల్ సర్వీసు
ఉద్యోగీయులు జూడిసలు కమిషనులో ఉండవలయు లేదని
యు వారి అభిప్రాయమనెరి. రు 1,000 ల దావాలనుకూడ
పరిష్కరింపబడు స్వల్పకాజు కోర్టువారి కధికార మియ్యవల
యు ననిరి. కాని రు 1,000 లకు మించిన దావాలమీద అపీలు
చేసికొనుటకు హక్కు నియ్యవలయుననిరి. న్యాయముయొక్క
హీరింగు లేదీ నిశ్చయముచేయు నధికారము రిజిస్ట్రారుగారి వశ
మునందీ తీసివేయవలయు ననిరి. వారి హస్తగతమందా అధికార
ముండుటచే ఆలస్యమునకు కారణమనిరి. న్యాయాధిపతులే అది
చేయవలయును. రిసీవరుగారి కెక్కువ అధికారమిచ్చుచు దివాలా
శాసనమును మార్చవలయుననిరి. సమిష్టి కుటుంబమువారిలో
నెవరైన అప్పులు చేసినయెడల తీర్పుబాధ్యత విషయమై కాస
నము చేయవలయు ననిరి. రిగంజుల యనంతరము కమిటీవారు
సాక్ష్యము దీసికొనుట ఆవేశకు చాలించిరి.

ఏలూరు, అన్నదానసమాజము

(మూలధనం, ధర్మములు వసూలు)

ఏలూరు, ఆంధ్ర, నవంబరు, వైద్య, విద్యాదానసమాజము
నకు, యూదిగువవిరాళములు వసూలు అయినవని సంశేషము
తో తెలియపర్చుచున్నాము. ఇందుకు వీరెల్లరకు వందనములు.

జను

- పెద్దిరెడ్డి దానయ్యగారు (కైకరం) 1 రోజు అన్నదాన మునకు. 60-0-0
- బొడ్డుసరివేళుగారు (ఆదివారప్పేట-ఏలూరు) తమతండ్రి, బా పన్నుగారిపేర. 60-0-0
- జల్లూరి రామారావు పంతులుగారు (పీఠాదు) తమకొమారుడు వెంకటచలపతి కర్కగారిపేర (పేద్రు) 100-0-0
- కొండూరి లక్ష్మీనరసింహారావు తమ జనకతండ్రి రంగారెడ్డియ్య గారిపేర. 60-0-0
- మండవల్లి పీట్రాజుగారు (రాజమండ్రి) 60-0-0
- మున్నీ మహమ్మద్ ఫుమర్ ఖాన్ సాహెబుగారు (బీచిరు) 60-0-0
- శ్రీమతి కురేళ్ల ధర్మయ్యగారిభార్య భగవత్మయ్యగారు తమ తండ్రి కారెళ్ల శుబ్బారాయడుగారిపేర. 60-0-0
- పైసమాజమునకు బెజవాడ కాపరస్థులు మహారాజుగారు సాదాగారు మహమ్మద్ అనుచుల్లా బేగ్ గారు కొలంబియా, పెరియార్ రబ్బరుకంపెనీ లిమిటెడ్ లో నుండి 40 షేర్లు పే రు 1 కి రు 10/ ఖరీదుగలవి రు 400/ నాల్గవందలవి పంపుచు ఆదానుపట్టి సంతకము (మహమ్మదీయులు) జరుగులాగున కోరిం దుకు వందనములు. ఇందుకు కంపెనీకి పుత్తరప్రత్యుత్తరములు జరుగుచున్నవి. వివరములు ముందు తెలియపర్చబడును.

మద్దుల వెంకటాచిన్నరాజు.

కార్యకర్త.

దక్షిణ సానిక సంఘముల సభ

కడపటిదినచర్య

రెండు ముఖ్యమైన తీర్మానములు

మధుర, సెప్టెంబరు 9:— ఆయుర్వేద యునానీవైద్య కాల లన్ని స్థానిక సంఘములవారును స్థాపితవలయు ననియు తమసరిహద్దులలో నుండి మద్యపానవిక్రయపు దుకాణములను తీసివేయవలసినదని కోరినయెడల దొరతనమువారు రట్టుచేయుట కు తగినచర్య తీసికొనవలయు ననియు సిఫార్సు చేయుచు ఆది వారం కుర్చుహ్ను మన గూడిన ఆఖరుసమావేశములో రెండు తీర్మానములు అంగీకరింపబడెను. (అ. (పె.)

రాష్ట్రీయపారిశుద్ధ్య యిన్స్టిట్యూట్ సభ

మధుర, సెప్టెంబరు 9:— దాక్టరు ఎ. తిరువలయ్య గారి అధ్యక్షతన జరిగిన మదరాసు రాష్ట్రీయపారిశు ద్య యిన్స్టిట్యూట్ సభవారు వర్తమాన నష్టము నొందినవారి యెడల సానుభూతిని జూపుచు జిల్లా పారిశుద్ధ్య సంఘ కార్యదర్శి యగు వి. నంబిఆయ్య 'గారి కి చందాలు మూలముచేసి తగుసాహాయ్యము చేయుటకు ఆధికార మిచ్చిరి.

తీర్మానములు

జనవరి 1921 వ సంవత్సరములో గవర్నమెంటువారు సిఫార్సుచేసిన జీతముల పద్ధతిని స్థానిక సంఘములు ఆచరణలో తీసికొనినవచ్చునట్లు చేయవలసినదని ఆరోగ్యకాఖ్యాధికారిని వేడు చున్నారు.

స్థానిక సంఘములలో పనిచేయుచున్న యిన్స్టిట్యూట్ ఆ రోగ్యాధికారులని కొంతనామందిచ్చి వేతనాభివృద్ధి చేయవలసి నదని దొరతనమువారిని వేడుచున్నారు.

రాష్ట్రీయ ఆరోగ్య యిన్స్టిట్యూట్ జీతములు ఆకస్మికముగా తగ్గించినందులకు వారి ఆకాశంకమును చెల్పుచు ఆరోగ్యాధికారి ద్వారా వారిజీతములు వృద్ధిచేయవలసినదని కోరుచున్నారు.

దక్షిణయిండియా యునైటెడ్ స్టూటర్సు

అసోసియేషన్

ఆర్డినరీమీటింగు

కోయంబత్తూరు, సెప్టెంబరు 8:— ఈ సంఘముయొ క్క ముప్పదియొకటవ సామాన్యసభ బెంగుళూరులోని మేయో హాలులో ఆక్టోబరు 20 వ తేదీ సోమవారంనాడు 2.30 గంటల కారంభమగునని ప్రకటనచేయబడినది.

అసాధారణసభ

ఈ సంఘముయొక్క అసాధారణ సభ ఆక్టోబరు 21 తేదీ మంగళవార ఉదయమున రబ్బర్ ప్రాంతముల ధరలవిషయమై కొన్ని ముఖ్య మైన తీర్మానములు గావించుటకు గూడును.

నైజాముగారి ఫర్మానా

కోడిపంజెముల నిషేధనము

పికిల్దాబాద్, సెప్టెంబరు 9:— కోడి, ఎడ్డు, ఎను బోతు, మొదలైన జంతువులను పంజెములు వేయుట తమదేశములో నిషేధించిరి. అట్లు ఈ ఫర్మానా ప్రకారము నడచికొననివారికి ఒక మాసముశిక్షయు నూరురూపాయలు జరిమానాయు విధింప బడును.

వంగరాష్ట్ర ప్రాంతమంత్రి ఎ. కె. ఫజల్

హక్కుగారు

ఇంగ్లాండు ప్రయాణము ప్రస్తుతము మానిరి
ఆక్టోబరు, సెప్టెంబరు 9:— రాజకీయ సంస్కరణ ములు మారు, బెందబడినవో మహమ్మదీయుల బాధములను గాపాడు విషయమై తగిన సంజాయిషీని మహమ్మదీయసమితి పక్షమున చెల్పుటకు, ఇంగ్లాండు పోవుటకు తలచిన వంగరాష్ట్ర ప్రాంతమంత్రి యగు ఎ. కె. ఫజల్ హక్కుగారు లక్నో నుండి వచ్చిరి. సంస్కరణవిచారణసంఘముయొక్క సూచనలు బయ ల్పగువరకును మహమ్మదీయ సమితి ప్రతినిధి యింగ్లాండు బోవుట అనవసరమని ప్రత్యేకముగా సమకూడిన మహమ్మ దీయసమితి కవున్ సిల్లవారు నిశ్చయించిరి. ఆందువలన ప్రస్తు తము హక్కుగారింగ్లాండుబోవుట మానుకొనిరి.

వాతావరణస్థితి

1924 సం॥ సెప్టెంబరు నెల 10-వ తేది బుధవారము

జిల్లా ముఖ్య	అత్యధిక ఉష్ణోగ్రత గ్రేడ్ 24 గంటలలో	అత్యల్ప ఉష్ణోగ్రత గ్రేడ్ 24 గంటలలో	వర్షము గ్రేడ్ 24 గంటలలో	జూన్ 1 నుండి సేదీనందిన వర్షము	తరచు మొత్తము
గోపాలపురం	89.9	79.2	...	17.88	44.96
విశాఖపట్టణము	88.0	79.7	...	10.04	87.09
కాకినాడ	90.5	77.5	...	19.1	89.09
మచిలీపట్టణము	88.9	75.8	0.40	17.9	41.59
కర్నూలు	89.7	75.0	0.28	8.05	36.01
బళ్లారి	91.1	72.7	...	8.11	20.51
కడప	98.2	74.4	0.16	8.59	81.28
కల్లూరు	88.4	75.1	0.29	10.89	87.98
మద్రాసు	91.2	78.9	...	14.88	50.74
కడలూరు	92.8	77.3	...	5.50	52.94
నెలము	95.0	73.5	0.35	13.17	89.30
కోయంబత్తూరు	88.1	71.2	...	20.83	22.29
తిరుచునాపల్లి	98.5	77.9	...	7.29	38.18
నాగపట్టణము	92.2	78.5	...	4.84	54.98
మధుర	96.9	74.6	0.25	8.19	83.58
పాంబన్	91.6	79.7	...	0.91	87.00
తిరునల్వేరి	...	...	...	2.87	28.34
తిరువేండ్రము	88.8	74.4	...	59.88	64.51
కొచ్చిన్	84.9	76.3	...	124.87	114.51
కాలికట్ట	86.4	75.1	...	133.19	117.16
మంగళూరు	87.7	73.6	0.18	128.08	25.68
బెంగుళూరు	85.1	65.5	...	14.87	35.37
మేరకార	71.8	62.0	0.24	136.51	125.46
కొడైకనాల్	62.0	50.6	0.17	30.65	62.18

సర్కారులు:— మచిలీపట్టణములో 0.40 వర్షిం చెను. ఆకసము ఒక మోస్తరుగ మేఘములతో గూడుకొన్నది. శీతోష్ణపరిమితులు మామూలుగ నున్నవి.

డెక్కన్:— కర్నూలులో 0.28 వర్షిం చెను. కడపలో 0.16 వర్షిం చెను, బళ్లారిలో ఆకసము నిర్మలముగనే యున్నదన వచ్చునుగాని తక్కినచోట్ల మేఘములు దట్టముగ నున్నవి. కడ పలో పగటివేడిమి 4 1/2 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

కర్నాటకము:— నెల్లూరులో 0.29 వర్షిం చెను, చాల చోట్ల మబ్బులు దట్టముగ నున్నవి. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లో ఎక్కు వ. అచట పగటివేడిమి 7 డిగ్రీలు తక్కువ. రాత్రివేడిమి 2 1/2 డిగ్రీలు తక్కువ.

రాజధాని చాల భాగమున స్థానిక చినుకువృక్షాయ వచ్చును.

సి. ఆర్. సూర్యుడు.

వాతావరణశాస్త్రజ్ఞుడు

నర్సారావుపేట డి॥ ము॥ కోర్టులో

O. S. 268/24

వాది:— కొండా భాగీరథయ్యచారి.

ప్రతివాది:— దానం శుబ్బయ్య.

యీ నెంబరులోని ప్రతివాది వాదిపేర వ్రాయించి యిచ్చిన ప్రాంతరీసోటునుబట్టి ప్రతివాదివైసి నర్సారావుపేట డి॥ మునసభ కోర్టులో O. S. 268/24 రున వాది దావా దాఖలుచేసెయున్నాడు సదరుదావాలోని వాదికి కోటిసు నిమిత్తం ది 22.9.24 తేదీని వాయిదా వేసినారు గన్యు సదరుదావాలో ప్రతివాదికి ఏమయినా ఆక్షేపణలు వున్న ఏడల వాయిదా రోజున హాజరయి కోర్టువారిలో మనవి చేసుకొనుటకు యిందుసూలముగా తెలియచేయడ మయినది.

అంగరపు వెంకట్రావుపంతులుగారు,

వాదితరపు ప్లిడరు.

దక్షిణాంధ్రులు

చాళుక్యరాజులు రాజ్యమేలుచుండిన సమయమున, శారీరాజ్యము, దక్షిణాంధ్రులనుండి, దక్షిణము చోళరాజ్యము వరకు వ్యాపించి, ఆరాజ్యమునకు వేంగీదేశ మనిన పేరుతో కళ్యాణి, అనెడి పట్టణమును రాజధానిగా నున్నట్లు చరిత్రమును నిరూపించుచున్నది. ఇట్లు బహుకాలము గడపుచుండిన వెనుక, ఆరాజ్యమున పలువిధములైన, రాజ్యాంగపునరుత్థానము, ఒకసమయమున ఈదేశమును మీరుండిన వియనగరపురాజులు, దక్షిణమున నుండు, చోళ, పాండ్య, కేరళ రాజ్యములపై, 15, 16, 17 వ శతాబ్దములలో, దండెత్తించి, ఈరాజ్యములను జయించి, ఆక్రమించుకొని, రాజ్యమేలుచుండిన సమయమున పెక్కుచుండి ఆంధ్రులు దక్షిణాంధ్రమైన చోళ పాండ్య మొదలైన దేశములలో ఉద్భోగస్థానములు సంపాదించి రాజ్యమేలుచుండిరి. ఆసమయమున, ఇట్లు దక్షిణముఖముగా వచ్చిన ఆంధ్రులయొక్క సంతతి వారే, నేటిదిన ముందు, ఈ ద్రావిడదేశమున కనబడు తెనుగువారు. వీరు ఈద్రావిడదేశమునందు పెక్కుతావులలో, అనగా కన్యామరవరము, అచ్చటచ్చటనుండు పలుతావులలో నివాసస్థానము లేర్పరచుకొని నలువైపులను వెల్లివిరిసికాలము గడపుచున్నారు. వీరినే, నేను దక్షిణాంధ్రులని వచించుచున్నాను. కాబట్టి, ఇప్పుడు, ఆంధ్రరాంధ్రులు దక్షిణాంధ్రులు అనెడి ఇరువురును ఒకకాలమున ఒకేదేశముల నియు, ఒకేభాషను భాషించువారనియు, దానినే, సహజగత భాషకులవారనియు లేటపడుచున్నది. కనుక, ఈసమయమున దక్షిణాంధ్రులైనవని యుచున్నవలె బాగుగా బోధపడియుండును. వీరు, ఈద్రావిడదేశమునకు వచ్చి రమారమి 5 వందల సంవత్సరము లగుచున్నదనియు లేటపడుచున్నది. ఇన్నివందల సంవత్సరములుగా వీరి తెనుగువాజ్యమును ఏర్పాటుచేసి వీరిలోమహాపులు ఎవరైనవలె? తెనుగుభాషాభివృద్ధికొరకు వీరు పూనిన శ్రద్ధయేమి? అని గమనింపవలసినది ముఖ్యాంశముగా నున్నది.

వీరిలోగూడియుండి నివసించుచుండువారు ద్రావిడులు కాబట్టి, ద్రావిడభాష అయిన, ఆరవములోనుండి, పెక్కుపదములు, ఈదక్షిణాంధ్రులయొక్క వాజ్యములలో, క్రమక్రమముగా వ్యాపింప ప్రారంభించినది. కాబట్టి వీరిభాష మిక్కిలి లోపముతో గూడియుండసాగినది. కాబట్టి, ఈదక్షిణాంధ్రులు భాషించుసమయమున లేటతెనుగు మనము గనుగొనకాలము. అయినప్పటికి, ఆకాలమున ఈదక్షిణాంధ్రమునందు తెనుగుభాష కొంచెముకొంచెముగా, క్షీణదశ పొందుచుండినప్పటికి, భక్తిచేతనో, అతని వాజ్యయైన పుణ్యముచేతనో లేక పాండిత్యముచేతనో, ఒకానొక మహామహానిచే ఆంధ్రభాషకు ప్రఖ్యాతి కేటడెను. అతనివంటి క్షీర్తికేసులు ఆయన ఒకే అని చెప్పవలయును. అతడు 'నేనైన తెనుగువాజ్యయమే, నేటిదినమున, ఈద్రావిడదేశమున ఎచ్చటచూచినను ఆంధ్రసంకీర్తనములుగా, నిమిదియున్నది. అతడు ఒకరిన ప్రభావముచే, పెక్కుసభాపూజ్యులయిన వరకు ప్రభులు, ఈద్రావిడదేశమునందు ప్రజ్యలించుచున్నారు. ముందటి మహాసభాపుండు శ్రీ త్యాగరాజప్రభువు అనెడి మహాపురుషుండు. ఈద్రావిడదేశమునకు ఇతడుచేసిన మహాపకారమునకు మనసహాదయలైన ద్రావిడులు, అతనిజ్ఞాపకార్థము నేటిదినమున పలువురు శ్రీ త్యాగరాజస్వాములవారికి మహాత్మ్యములు జరిపి, పలువురు కుంభకోణముసమీపమున, ఒక గ్రామముదగ్గర (శ్రీ స్వాములవారిచే కొరబడి వచ్చినదగుటచే) త్యాగరాజాంగ, అనెడి నదిలో నేటిదినమున ఆషాఢమాసములో స్నానముచేసి, అతనికి కృతజ్ఞతాపూర్వకముగా సంకసము లర్పించుచున్నారు. మృదుమధురసంకీర్తనములే, నేటిదినమున సకలజనులను ఆనందింపజేయుచున్నవి. అటువంటి మహాపురుషునిదివ్య నామమే నిత్యజప మగుచున్నది. ఇంత గౌరవముపొందిన పెద్దలయొక్కవారిత్రము చెప్పవలయునంటే సాధ్యమయినదిగా నాకు తోచలేదు. కాబట్టి అతనియొక్క దివ్యచరిత్ర నటుంచుదము. శ్రీత్యాగరాజస్వాములవారిచే నుక తెనుగుభాషకు ఈదక్షిణాంధ్రమున వన్నె తెచ్చిన వారు ఎవరైనవ గలరా? లేక తెనుగుభాషకు పాటుపడిన వారుగలరా? ఈప్రశ్నలకు నేనేమి చెప్పగలను! నా సహాదయలైన, ఈదక్షిణాంధ్రులే, ఈ త్రైమిచ్చులు మేలు. వీరితెనుగు వాజ్యమును, పాడెలు వచ్చుచుండు సమయమున, కవిశైలులు, పండితులు ఉద్భవించి తెనుగు భాషకు వన్నె తెచ్చినారా? అంటే, అది మిక్కిలి వింతగా నే; ఉన్నది! క్రమక్రమ

ముగా వీరిభాషాపలుచియున్న లోపములు పొంది, భాషాజ్ఞానలే లేకున్న సమయమున, మహాపాండిత్యముగల విద్వాంసులు ఎచ్చటనుండి, ఉద్భవించగలరు? కాబట్టి, నాకు తెలిసినవరకు ఎవరును లేరనియే, నేను చెప్పగలను. ఇటువంటి లోపమునకు కారణమేమి? అనినప్రశ్న ముహూడ మన దక్షిణాంధ్రులకు ఉదయింపక ఉండుట చూడ మిక్కిలి పరితాపము కలుగుచున్నది. వీరిని చేరినవారయిన, ఆంధ్రరాంధ్రులు పలువు త్యాగములు వీరినేత్రంబులకు గోదరంబు గాకపోయినప్పటికి వీరితోనుండు, అజనవారు (ద్రావిడులు) వారి భాషయైన, అజనమునకు బడు శ్రమములు వీరికి తెలియకపోయినవా? ఈ అజనవారు సలిపినత్యాగముచే, నేటిదినమున, మధురైతమిళ్ సంఘము లియు, అప్పడపుడు జరుగబడు, తమిళసభలనియు, దానిని అంటి తమిళకాళేజ, అనియు, స్థాపనముచేయబడి, అరవవాజ్యము నున్నతమిళానండి ద్రావిడదేశము పెక్కుభాషాజ్ఞానలే, ప్రజ్యలించుచున్నది. ఇట్లు ఒకొక్క జాతులవారును, వారివారిభాషకు వారిచే నైసంతవరకు పాటుపడుచుండ, ఈదక్షిణ తెనుగు వారికి, ఇంత నిద్ర యేలనో తెలియకున్నది వీరు మాతృభాషను బాత్రిగా మరచిపోయేవరకు, ఇటులనే మెలగజూపుచున్నారా? వీరి మధురమైనట్టి తెనుగుభాష అడుగంటి పోవలయునా?

ఈదక్షిణాంధ్రులలో కొందరు భాషించు తెనుగునబట్టి వారు తెనుగువారని, నిశ్చయించుటకు వీలులేదనట నేను పలుతావులలో చూడ మిక్కిలి చింతపడుచున్నాను. వారు భాషించు వాజ్యములలో లెక్క పెక్కుచైన అరవమాటలు కలిపి సర్వ ఆభాషముగనే మాటలాడు చున్నారు. మరియు దక్షిణాంధ్రపు చివరలో నాకు తెలిసిన ఒక గ్రామమునందు పెక్కు తెనుగువారు గలరు. వీరు ఒండొలులతో వీరి మాతృభాషలో సంభాషించుటలేదు. అయినప్పటికి వీరిభాషను బాత్రిగా మరచిపోలేరని మాటకు నేను నిశ్చలమును. వీరిలో పలువురిని నేను పలుసార్లు తెనుగుభాషలో మాటలాడుటకు వేకున్నాను సమయము గలదు. ఆసమయములో తెనుగు భాషలో మాటలాడుటకు వీరికి కష్టసాధ్యముగా తోచి అరవమునే సాధారణముగా భాషించిరి. ఇది మిక్కిలి ఆశ్చర్యముగనే నాకు తోచినది. అటువెనుకనే ఈప్రకారము ఈ ద్రావిడదేశమునందు పెక్కుమంది ఉండవచ్చునని నానమ్మకము. ఇదియుండ ఈ దక్షిణాంధ్రులు అందరును వారిభాషలో లేఖనాశక్తి బాత్రిగా మాని ద్రావిడులలాగున అరవములో లేఖలు వ్రాయుచున్నారు. ఇటువంటి మార్గము న్నియు వీరి భాష అడుగంటి పోవుటకు దారిచూపుచున్నది నా సహాదయలు గమనింపకుండుట చూడ, నేను మిక్కిలి వ్యసనపడుచున్నాను. మాతృభాష తెనుగును, వీరు గోలుపోయెదరా? లేక, "మేము ఆంధ్రులు" మేము ఆంధ్రులు" అని ప్రఖ్యాతి గాంచుదురా? అని తెలియ వలయును. వీరి పూర్వ జన్మశ్రేణమునకు, అనగా, ఆంధ్రదేశమునకు, కృతజ్ఞత చూపవలయును. వీరు తెనుగువారని ప్రఖ్యాతిగాంచి తెనుగు వాజ్యమునకు పునరుద్ధారణము చేయవలయును. దక్షిణ దేశాంధ్రుడొక్కొక్కడును, ఆంధ్ర భాషా మృత్యు పానము చేయవలయును. ఆంధ్రులని చెప్పుకొనుటకు వీరిమన నుస్సాంగవలయును. మహాక్షీణదశలో నుండు వీరి తెనుగుభాషను వృద్ధి పరచుటకు, పెద్దలు, ప్రభువులు మొదలైనవారు ముందజ చేయుదురా? లేక వారి తల్లిభాష బాత్రిగా మరచి, ఆంధ్ర ప్రపంచమునకు తీరనికొరత పాటిల్లజేయుదురా? భాషాభివృద్ధికొరకు పెద్దలు శ్రద్ధయెత్తుకొని పాటుపడుటకు పలుమారు వేడుకొనుచున్నాను. వీరు వై జయవల్లభ కార్యములవలననే, తిరిభాష ప్రజ్యలించవలయును. తెనుగు భాషకు ఈదక్షిణాంధ్రులు, శ్రద్ధతో పాటుపడి వీరి ఆంధ్రీవ్యక్తిత్వము కాపాడుకొనుటకు ప్రార్థించుచున్నాను.

ఈశారత బావుటకు ఈ దక్షిణాంధ్రమున, ఒక ఆంధ్రమహాసభ నిర్వహింపవలయును. ఈ భారము వీరిలో పెద్దలపై నిలిచియున్నదగుటకు సందియము లేదు. ఈ దేశమునందు పెక్కుసంఘములున్నవి. తెనుగు వాజ్యమునందు వీరికి యందు గాభాళిమానము వెల్లిడించవలయును. భాషాభివృద్ధి యుద్దమనునందు, ఈదక్షిణాంధ్రులు ఇతరులకు ఎంతమాత్రము తీసిపోరని మాపుట ముఖ్యము. ఎట్టి విభేదములు పాటింపక ఈదక్షిణాంధ్రు లెల్లరును చేతులుకలిపి, నేను వ్రాసినవ్యాసముఖ్యాంశముల, గమనించి ఒక మహాసభ జరుపుటకు కోరుచున్నాను. ఇటువంటి మహాసభ ఒకటి కూడి, వారివారివృత్తాంత

మంతయు వెల్లిడించి, భాషాభివృద్ధికి మార్గములు గమనించుచు యిగాక. త్వరలో దక్షిణాంధ్రులసభ జయప్రదముగా, నిర్వహింపబడుగాక. శ్రీమదభిలాంధకోటిబ్రహ్మాండనాయకుం డయిన, శ్రీవరమేశ్వరుండు, వీరు చేయజూపు కృషికి తోడ్పడి, వీరు జయస్థములు గాంచుదురు గాక. వీరి ఆంధ్రభాష అభివృద్ధి గాంచుగాక.

సాధు వరదరాజం పంతులు.

శ్రీ మైలవరము బాలభారతి సహజమువారు
బందరు బుట్టయ్య వేట పోలులో
ఈ దినన నుదహరించిన ప్రకారము నాటకములు ప్రదర్శించురు.

వై. పది - 13-9-24
ప్రము కుశల మునుచే పొరుగుదూ గ్రామములు
ముందుగా టిక్కెట్లను జాగ్రత్తచేసికొనగోరవచ్చును.
డాక్టరు కె. పట్టాభిరామయ్య,
కార్యదర్శి.

బంగారు వెండివగైరావలంకోటిసు

తీర్థమల వీరుచరితగయిరా దేవస్థానములలో 1924 వ సం॥ జూలై నెల మొదలు 1924 వ సం॥ అగస్టు నెల వరకు వచ్చిన బంగారు వగయిరావస్తు పుట్టు యాది గున కనువరచిన వాటిని 1924 వ సం॥ సెప్టెంబరు నెల 17 వ తేదీ బుధవారం వగలు 12 ఘంటలు మొదలు తిరుపతి దేవస్థానం ఖజానావద్ద అదినమున్న తరువాతి యేల పూర్తి అయ్యెనని ప్రతిదిన మి అదేవేళకు ప్రారంభించి యేలం చేయబడును. యేలలో సవాలు చేయకొరు వారు దేవస్థానంక చేర్చిలోముందుగా రూ 100-0-0 యలు ధ రావత్తుకట్టి యేలలో సవాలు చేయవల సినది.

యేలములో సవాలు ఖాసుపరచబడిన విషయముకు గురించి శ్రీ విచారణకర్తలు వారి మంజూరు పుత్తరపు సాదరైన తేది లగాయతు 30 దినములలోపల సవా మొత్తమును చెల్లించి లాట్లను పుచ్చుకోవలయును. అట్లు వాయిదాలోపల తీసుకొనినియెడల వాయిదా మీటిరతేదీ లగాయతు 30 దినములవరకు స॥ లాట్లను, అమాంతపులో ఉంచెడిమగును. అట్టిరోజులకు దినం 1-కి లాటు 1-కి రూ 2 యలు జరిమానా చెల్లించి లాట్లు పుచ్చుకోవలయును. అందుకు తప్పినయెడల స॥ లాట్లను మంయేలం చేయుచి, అందుచే దేవస్థానమునకు కలిగే నష్టమును క్రమప్రకారం ఆసలో సవాలుదారువద్దనుంచి వసూలు చేయబడును.

- (1) బంగారు ధనా 1.కి 89 తులములవంతున తు 623
- (2) బంగారు నాణ్యములు లాటుగా రకములు 8
- (3) వెండి ధనాకు 1000 తులములవంతున తు 2487
- (4) వెండి నాణ్యములు లాటుగా రకములు 1
- (5) హాల్కూపాయలు రూ 6388
- (6) తేగడరూపాయలు ధనాకు 1000 వంతున రూ 1124
- (7) తేగడరూపాయలు వకలాటుగా రూ 208
- (8) తామ్రము వకలాటుగా రేవు 682
- (9) రాగవగైరా పాత్రలు వకలాటుగా రేవు 186
- (10) వస్త్రములు వగైరాలు ...
- (11) కర్పూరమువగైరా జీవితవిల్లరసామానులు ...

తిరుమల శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామివారి కేరు పాతలనాథు గుడ్డలు సహా వై తేదిన యేలం చేయబడును.
దేవస్థానం అసీసు } సి. దొరస్వామయ్య,
తిరుపతి. 9.9.24 } (ఫోన్) విచారణకర్తలవారు.

గోదావరిజిల్లా సహకార సెక్రటరీ క్యాంపులు

అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి

ఇ న నా థె లి మ లే రి యా జ్వ ర ము ను

అమోఘముగా కుదుర్చును

1

మలేరియా జ్వరము వచ్చుకాలము ప్రారంభమైనది. అన్ని తేయాకు రబ్బరు తోటలలో ముఖ్యము ఉపయోగించవలసిన మలేరియా నివారిణి జ్వరమును దురుగుతుడు. ప్రతిగృహమునందును ఇది ముఖ్యముగా నుండును. అతి స్వల్పకాలములో కుదుర్చుగల సమర్థత మైన ఔషధము. దేహవంతుడు ఉష్ణమును తగ్గించి జ్వరగ్రాహుని కరిగించును. 15 దినములలో పూర్తిగా వ్యాధిని కుదుర్చును. వ్యాధిని రానియక ఆటంకపడుటకు రాత్రిపూట ఒకమాత్ర, ఉదయము ఒక మాత్రచొప్పున, పుచ్చుకొనివలెను. మలేరియాజ్వరము రానేరదు.

పసిడిడ్డలకు ద్రవముగానున్న ఇననాథెలిని వాడుడు

ఇండియా, బర్మా, అందుసిలోనుకు సోల్ ఏజెంట్లు,

Gorio Ltd,

Post Box 59,

Fort Bombay.

ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మాసీ (లిమిటెడ్)

185, మాంట్యూరోడ్డు-మదరాసు, 66. చిక్ పేట, బెంగుళూర్ సిటీ.

డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీవతి బి. ఏ., ఎమ్. బి. సి. యమ్. గారిచే స్థాపితమైనది.

నిర్దుష్టముగ తయారుచేయబడిన శాస్త్రీయ ఔషధములకు పుట్టినిల్లు.

సిద్ధ ముకరధ్వజ

(బై పజ్వర త్నా వళి 920 పుట)

ఇది ఆయుర్వేదాపధములలో మిక్కిలి ప్రసిద్ధి చెందియున్నది.

ఇందు శుద్ధిచేసిన రసము, బంగారము, కస్తూరి, పచ్చకర్పూరము మొదలగు విలువగల ద్రవ్యములు చేయున్నవి. పై గ్రంథములోని యోగము ప్రకారము నిర్దుష్టముగ మాచే తయారుచేయబడి యున్నది.

శ్లో॥ స్వేచ్ఛాహరవిహారోః నకవాచిద్విషద్యతే॥ మేధాయుః కాంతిజననః కామోద్దీపన కృస్మహాకా॥
బుద్ధిని, ఆయురాయమును వృద్ధిచేయును. శరీరమునకు కాంతినిచ్చును. హెచ్చుగ ధాతుపుష్టిజేసి కామోద్దీపనము గలిగించును. అతిమూత్రము, క్షయ, శుఖరోగములు మొదలగు ధాతుక్షయకరములగు వ్యాధులలో హెచ్చుగ నుపయోగకరము ఉపయోగించువిధానము మందులో బంపబడును. వెల 25 మాత్రము రూ 5-0-0

వసూలైన మూలధనము రూ 1,45,959-4-0

మోసపు మందులవలనను, ఇతరులుకూడ ఇదేమోస్తరుగా చేయుచుండుటవలనను మోసపోకుడు.

“ఆంధ్ర” అను పదమును చక్కగ గమనింపుడు.

అన్ని కేవిస్టులకు, ఔషధశాలలకు,

వైద్యశాలలకు

టిన్ కర్పరు కార్డమమ్, సెనెగె మొదలగు పైకమును గలిగించు ఔషధములను తయారుచేయుటకు ఒక పరిశ్రమశాల కట్టబడినది. గవర్న మెంటువారు కొన్ని సదుపాయముల నొసంగుటచే ఏటిని మిక్కిలి చౌకధరలకు విక్రయించుటకు మాకు వీలు గలదు.

మెలిట్రాండు టీన్ కర్పరులకే వ్రాయుదు

టోకుగా విక్రయించు వారందరును ఉత్తరము వ్రాసిన ధరల

జాబితా పంపబడును.

“Depot for Burroughs Wellcome & Co.”

W. E. SMITH & Co. d.

Chemists, Druggists and Aerated Water Manufact.

MOUNT ROAD, MADRAS.

Tel: KARDYL

Phone: 225

P.B. No. 314

Branches: Esplanade,

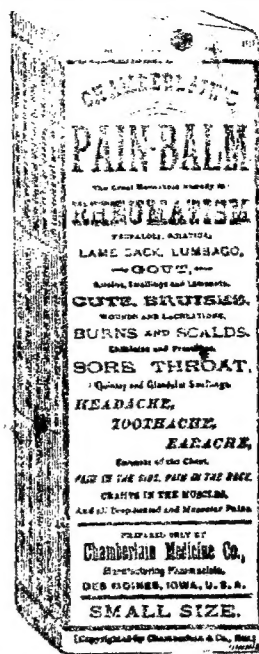
Vepery

Ootacamund.

Phone

37

102

చేపిరేన్లుగారి వెయిన్ బామ్

వార సుఖము, నడుము నొప్పి, కాలినగాయములు. శలనొప్పి, వండనొప్పి, నరుకులు, దెబ్బలు మున్నగునవి దీనివలన తప్పక గుణ మగును.

అన్ని జాగాలలో

విక్రయమునకు

83

దొరకును.

(1)

ఇంద్రజాల మహేంద్ర జాలము

ఈ ఆపూర్వగ్రంథములో జర్మనీ గారడి, యోగవృత్తి వాస్తవమును, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము మంత్రశాస్త్రము, యంత్రములు, అమెరికావారి చీట్లపేక భూతవైద్యము, తమాషాలు విచిత్ర వినోదవిద్యలు గలవు. ఇంగ్లీషు గాక మనస్సునకు మాయమనేముట, ముడిచెట్టును పుట్టించుట, జీముతో పూర్తియగుట. కరీగములేని తలకాయచేత ములాడించుట ఘోషమైన గజముయొక్కను గాలిలో మనస్సుని నిధారముగా నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథములు చదివిన అత్యున్నతముగా మేజిక్ చేయగలరని గ్యారంటీ యిచ్చుచున్నాము. దీని వెల 4-0-0 రూ (211888-8 బి. ఆర్. శాస్త్రవేదం వామదేవు, బెంగళూరు గురుకిల్లా.

గాంధీదైవజుడు

ధర్మవ్యాయమైన 5 ప్రశ్నలు వ్రాసిపంపిన, కవచవిష్ణు చూడకయే సరియైన భావిఫలితమును వ్రాసిపంపెదము. మీ కవరును కూడ మీకే పంపివేదెదము. ప్రశ్న వ్రాయుకాలమును కవరుమీద వ్రాయవలెను. జాతకముయొక్క నకలు పంపిన సంఖలము మాసవారికి వ్రాసిపంపుదును. 5 ప్రశ్నలకు రూ 1-0-0 పై ప్రతిప్రశ్నకు, 0-4-0 నంబి ఫలమువ్రాయ, 2-0-0. విలాసము అంజనేయస్వామిశ్యామిహరియము తిరుత్తణి-చిత్రాదు డిస్ట్రిబ్యు.

వైద్యుని విలువను, వైద్యుని సామర్థ్యమును గుఱించి వైద్యులే అంగీకరించి యున్నారు

ఆతంకనిగ్రహమాత్రలు

అన్ని జాతులవారును ఏవమును నడవనను శ్రీ పురుషులు కాలవ్యత్యాసములేక తీసుకొనుటకు తగినదని వైద్యులే అంగీకరించియున్నారు. ఉపయోగించి దీని నిజమును తెలుసుకొనుడు.

82 మాత్రముల డెబ్బ 1-కిర రూ 1-0-0

ఉత్తరము వ్రాసిన వ్యాటలూగు ఉచితముగా పంపబడును

ఆతంకనిగ్రహ ఫార్మాసీ

219

26, బ్రాడ్వే, మదరాసు

మోహిని తైలము

5 తు॥ నూనెల సీసా 1-కి రూ. 0-12-0

శ్రీ పురుషులు వాడుటకు మోగమైనది.

ఇది మనోహరితము కేయు విద్యార్థులు, ప్రిడిక్టు, శిష్యా గ్రంథులు మొదలగువారికి నుఖనిద్ర, విశ్రాంతినిచ్చును. నందరల మోహాలవల్లములకు ప్రాపగు కురులును మనోహరముగ లేచి కాపాడును. ఈతైలమునంచేకల రవణీయముగు నువాసన చెప్పు నలవికాదు. తలకు రాచి మువ్వకొనిన ఇరుగు పొరుగు వారలకుమీద పరిమళము వ్యాపించును తలలోమందును పుట్ట నివర్చు. దీనియందు మనోహరమగు నువాసన ద్రవ్యములను చేర్చి తయారుచేయించి తలకొలది సీసాల విక్రయించి మెప్పుబడిసి యున్నాము. వేయేలక పాపరికిలించిన నిజము తెలియగలదు అమ్మోం... ముదరాసు... బ్రాం... గా... గా...

అమృతాంజనము

కవచారి

సీసా 1-కి రూ. 1-0-0 వి. పి. సహా రూ 1-6-0

దగ్గు క్యాపింగ్ ములందు బలహీనతలన ఏర్పడును. ఇది అనేకవిధములు తైత్తములన ఏర్పడిన దగ్గు. కితకాలమున ప్రబలింతు దగ్గు. క్యాపింగ్ ముల నూత్న వాళములందు ఏర్పడుదగ్గు. ఉబ్బసము, తుయ్యదగ్గు దగ్గుట సేవిచలవసిన జంతు దగ్గు విధమును బట్టి యుండును.

చక్కని డబ్బీతో సహా సీసా 1-కి 0-10-0; డజను 1-కి 6-4-0

దంతచూరము

డబ్బీ 1-కి వెల రూ. 0-2-0 డజన్ 1 కి 1-4-0.

ఈదంతచూరముతో పండ్లుతోముటువలన చిగుర్లు గట్టిపడును. చిగుర్లనుండి రక్తము కారకుండును నోటదుగ్గంధములేక యుండును. పండ్లుముత్తములవలె తెల్లగా నుండును.

కర్మసామాన్యముగ వాడుటకు దగియున్నది.

మందరి తైలము

డబ్బీ 1-కి వెల రూ 0 8-0 వి. పి. 0-13-0

ఒక డబ్బీతైలము వినువక రాచిన ముఖమున ఏర్పడు మొటిమలు మచ్చలుమానును. ముఖము కాంతిపొరి, నున్నగా అద్దమువలె ప్రకాశించును. చర్మము మృదుత్వముకలిగి వాణా లేరును. ఈతైలము మంచినూనాన గలిగి మిగడవలె నుండును.

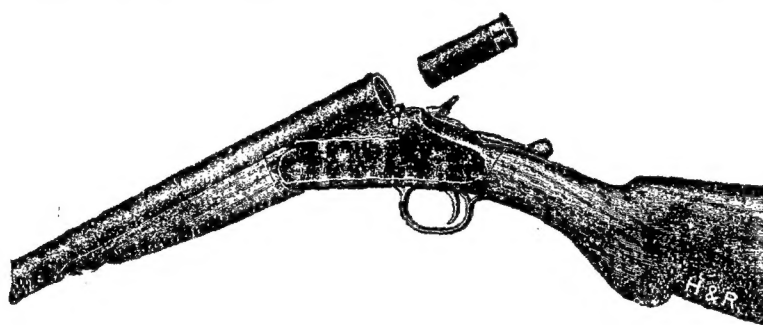
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబు శెట్టిపిథి వుద్రాసు లేక, బొంబాయి.

సింగిల్ బారల్ బీచ్ - లోడింగు తుపాకులు

17 వ లు విధ మాదిరీలలో గలవు.

ధర రూ 48 లు నుండి

రూ 215 వరకు గలదు.

సింగిల్ బారల్ బ్రీచ్ - లోడింగు టాపు లీవరు హామరు 12 బోర్ ఎజెక్టరు తుపాకులు, యు. ఎస్. ఏ. లోనున్న షట్టరు ఎజెక్టరు అమెరికన్ గన్ కంపెనీవారిచే తయారుచేయబడినది. రూ 48/

సింగిల్ బారల్ బ్రీచ్ - లోడింగు టాపు లీవరు హామరు ఎజెక్టరు తుపాకులు, 30 అంగుళముల బారలుగలది, యు. ఎస్. ఏ. లోనున్న ప్లీ వెన్ను ఆరమ్ము కంపెనీవారిచే తయారుచేయబడినది. రూ 52 1/2/

సింగిల్ బారల్ బ్రీచ్ - లోడింగు టాపు లీవరు హామరు ఎజెక్టరు తుపాకులు 12 బోరులు, లోనికి గాలిప్రవేశించుటకు పీలులేని 36 అంగుళముల ఉక్కు-బారలుగలది. యు. ఎస్. ఏ. లో నున్న హారింగటన్ అండు రిచ్చర్జింగ్ ఆరమ్ము కంపెనీవారిచే తయారుచేయబడినది. రూ 60/

సింగిల్ బారల్ బ్రీచ్ - లోడింగు 12 బోరుల హెవి బ్రీచ్ డ్రెడ్ వాట్ ఎజెక్టరు తుపాకులు. టాపు లీవరు, 30 అంగుళముల ఉక్కు-బారలుగలది, యు. ఎస్. ఏ. లో నున్న ప్లీ వెన్ను ఆరమ్ము కంపెనీవారిచే తయారుచేయబడినది. రూ 60/

సింగిల్ బారల్ 2 హెల్లుబోల్లు ఆక్స్ తుపాకీ, ఆపాయములేని 12 బోరులుగలది. జగ్గు సీల్ తయారుచేయబడినది. రూ 65/

3 పర్ షెట్ట సింగిల్ బారల్ బ్రీచ్ - లోడింగు తుపాకీ 12 బోరులు గలది. మాకుగాను ప్రత్యేకముగా 36 అంగుళముల ఎబ్బిక్వాలిటీ ప్రత్యేకఉక్కు-బారలుతో తైలయమునందు తయారుచేయబడినది. వాల్ వల్ ఉడ్ ప్లాకు, ఫోర్ ఎండుగలది. అన్నివిధముల కేటలకుతగిన అమోఘమైన తుపాకీ. తేలికయైనది, చేతితో నులభముగా తీసుకొని పోవచ్చును. 5 1/4 ఎల్. వి. పానుల బరువుగలది. 1 కి ధర రూ 80/

సింగిల్ బారల్ బ్రీచ్ - లోడింగు 12 బోరుల డ్రెడ్ లీవరు హామర్ ఎజెక్టరు తుపాకులు. గాలి లోన ప్రవేశించుటకు పీలులేనట్లు తయారుచేయబడిన 12 అంగుళముల

ఉక్కు బారలు గలది. లండనులోనున్న మిడ్లాండు గన్ కంపెనీవారిచే తయారు చేయబడినది. రూ 85/

డిటా డిటా డిటా డిటా బర్లింగ్ హాము సి. జి. బాన్ చిల్ వారిచే తయారుచేయబడినది. రూ 90/

సింగిల్ బారల్ సెమిహామరులేన్ 12 బోరుల ఎజెక్టరు, 32 అంగుళముల బారలు గల తుపాకీ లండనులోనున్న వెల్లిఅండుస్కాట్టుకంపెనీచే తయారుచేయబడినది. రూ 95/

డిటా డిటా డిటా 34 అంగుళముల బారలుగలది. రూ 97 1/2/

డిటా డిటా డిటా 36 అంగుళముల బారలుగలది. రూ 100/

సింగిల్ బారలు 12 బోరుల హామర్ లేన్ గాఫర్ ఆపాయములేని తుపాకీ. చెక్కర్ల ఫోర్ ఎండు అండు స్టాకు, మార్టిని ఆక్స్, 32 అంగుళముల బారల్ గలది. లండనులోనున్న డబ్ల్యూ. డబ్ల్యూ. గ్రీన్ కంపెనీచే తయారుచేయబడినది. రూ 110

సింగిల్ బారలు 12 బోరుల హామరు హాండు - మేడ్ తుపాకీ. ఫోర్ వర్షలాకు, 32 అంగుళముల బారలుగలది. లండనులోనున్న సి. పేవిఅండు సన్స్ వారిచే తయారుచేయబడినది. రూ 127 1/2/

డిటా డిటా డిటా డిటా బార్లాకుతో సహా రూ 135/

సింగిల్ బారల్ హాండు - మేడ్ బ్రీచ్ - లోడింగు 12 బోరుల టాపులీవరు వాన్ ఎజెక్టరు వైదు హామరు తుపాకులు. గాలి లోన ప్రవేశించుటకు పీలులేనట్టి ఉక్కు-బారలు. ఫోర్ వర్షలాకులు గలది. లండనులోనున్న వెల్లి అండు స్కాట్టుకంపెనీవారిచే తయారుచేయబడినది. రూ 165/

డిటా డిటా మిక్సిలి మేలైన బారులాకులు గలది. రూ 180/

సింగిల్ బారల్ హామర్ లేన్ హాండు మేడ్ 12 బోరుల తుపాకీ. ఆటోమాటిక్ సేఫ్టి. మిక్సిలి మేలైనది. చెక్కర్ల ఫోర్ ఎండు, పిష్టల్ గ్రెడ్ స్టాకు, మిక్సిలి మేలైన డ్రెడ్ లాకు గలది. రూ 215/

తుపాకులు, రైఫులు, టెవల్యూరలు, పిస్టలు మొదలగునవి రిపేరుచేయు కాఫీ 4 సం॥ముల అనుభవము గలిగినట్టి మిక్సిలి ప్రవీణుడైన ఆయుధాధికారి విచారణక్రింద గలదు. మాధరలు మిక్సిలి న్యాయమైనవి, ముఖ్యముగా మాన్య విక్రయమునకు తీసిన తుపాకులను రిపేరుచేయకలెనప్పడు మాకే సేరులో శంప బడుచున్నది.

స్పెన్సర్ & కో. లిమిటెడ్.,
మదరాసు.

చెన్నై రాజధానిలో యున్న యితరకంపెనీ లన్నిటి కంటెను మేము సరసముగా సరఫరా చేయుచున్నామని రుజువుచేయగలము. ఆయుధము లన్నియు బాగుగా మా ప్రవీణునిచే బుల్లెటు పాటతో సహా పరిశీలించబడి తరువారే పంపబడును.

SPENCER & CO. Ltd., MADRAS.